

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΑΚΟΛΟΥΘΙΑ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ

ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩ ΚΥΘΗΡΩΝ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ

ΗΔΗ

τὸ τρίτον τύποις ἐκδοθεὶς ὑπὸ τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ
ἀόκνως ἐργασθέντος πρὸς μεγαλειτέραν ἐπικόσμησιν ἐν μέρει
τῆς Ἀγίας Κάρας καὶ τοῦ ὅλου ναοῦ,
πρῶτον μὲν ἡγουμένου τῆς Μονῆς Ἀγίου Θεοδώρου,
νῦν δ' ἐφημερίου αὐτῆς

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ Π. ΓΑΛΑΚΑΤΟΥ

ΙΕΡΕΩΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Η «ΟΜΟΝΟΙΑ»

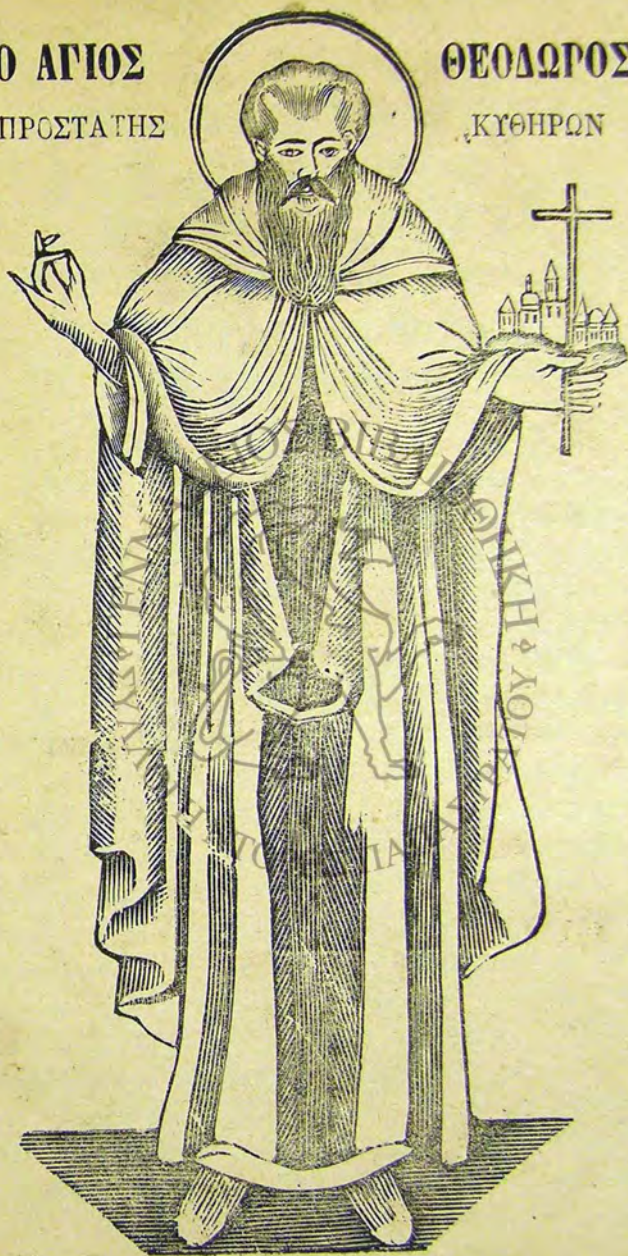
1899

Ο ΑΓΙΟΣ

ΠΡΟΣΤΑΤΗΣ

ΘΕΟΔΩΡΟΣ

ΚΥΘΗΡΩΝ

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΕΝ Τῇ ΝΗΣΩ ΚΥΘΗΡΩΝ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ,

ΠΡΟΣΤΑΤΟΥ ΑΥΤΩΝ

καὶ ἐν αὐτῇ τῇ νήσῳ τὸ ζῆν ἐκμετόρησαντος.

Όταν οἱ μεγαλόψυχοι ἄνδρες, δι' ἀγάπην τινὸς βασι-
λέως ἐπιγείου, ἀποφασίσουν μὲ γενναιότητα καὶ υπερβολικὴν
ἀνδρείαν, νὰ πολεμήσουν τοὺς πολυειδεῖς καὶ πολυμηχάνους
ἀντιπάλους των, καὶ προλαμβάνοντες οὗτοι ἐγκαίρως καὶ
ταχέως τοὺς κατανικοῦν νομίζω· ἀλλὰ φανερόν ἐστίν ὅτι
ὁ Βασιλεὺς ἐκεῖνος δὲν θέλει ἐξετάσει καιροῦς, δὲν θέλει ἐ-
ρευνῆσαι χρόνους, δὲν θέλει καταφρονῆσαι τὴν βραχύτητα,
ἀλλ' ἐπαινῶν μᾶλλον τῶν ἀνδρῶν τὴν γενναιότητα, θέλει
λάβει ἀπ' αὐτοῦς τὰ νικητήρια, καὶ θὰ τοὺς καταπλουτήσῃ
μὲ πολλοὺς ἐπαίνους, θέλει ἀποδεχθῇ ἐξ αὐτῶν τὰ τρόπαια,
καὶ θὰ στεφανώσῃ αὐτοὺς μὲ λαμπροτέρους στεφάνους.
Τοιοῦτοτρόπως κάμνει καὶ ὁ ἀπαράμιλλος Βασιλεὺς τῶν
βασιλευμένων, ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, καὶ τῶν
ἀπάντων Θεός. Όταν τις μάρτυς ἢ ἀσκητής, ἢ ἄλλος τις
χριστιανὸς, ἀνὴρ ἢ γυνή, πολεμήσῃ διὰ τὴν ἀγάπην του,
τοὺς τέσσαρας μεγάλους ἐχθροὺς δηλαδὴ, τὸν Κόσμον τὸν
Διάβολον, τὴν Ἀμαρτίαν καὶ τὴν Σάρκα, καὶ κατανικήσῃ
ὅλα αὐτά, αὐτὸς ὁ Ἀρχιερεὺς τῶν Ἀρχιερέων, δὲν ἐξετά-
ζει ποσῶς ποσότητα χρόνων, ἢ καιρῶν ποιότητα, ἢ φορε-
μάτων ὡραιότητα, ἀλλὰ τὸ πρόθυμον τῆς καρδίας μας, ὁ

ἐρευνῶν τὰ ἐγκάρδια, καὶ θὸ Καρδιογνώστης Θεός, βλέπει κάλλιστα τὴν τῆς πίστεως θερμότητα, καὶ οὕτω ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς τὴν ἀμοιβὴν τὴν χροποϊάν· διότι κατὰ τὸν Θεολόγον Γρηγόριον ἀν' ὑπάγῃ τις τελευταῖος, εἰς τὸν ἀγῶνα τοῦ Εὐαγγελικοῦ ἀμπελῶνος, διότι τότε ἐκαλέσθη, καὶ ἂν ὁ ἀγωνιστὴς δὲν ἀφεθῇ πολὺν καιρὸν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν, τὸ ἐγκλημα δὲν εἶνε ἰδικόν του, ἀλλὰ θέλησις ἐκείνου, "Ὅστις τὰ πάντα μὲ δικαιοσύνην, καὶ φιλανθρωπίαν οἰκονομεῖ, Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός. Διὸ καὶ πολλάκις βλέπομεν εἰς πολλοὺς ὅτι, δι' ὀλίγον τινὰ κόπον ὅπου μὲ προθυμίαν καὶ σπουδὴν κάμνουσιν, ὅχι μόνον λαμβάνουσι τὸν μισθὸν ἴσον, μὲ ἐκείνους, οἵτινες ἐπὶ πολὺν καιρὸν ἐκοπίασαν, καὶ μάλιστα καταξιόνονται μεγαλητέρων χαρισμάτων, καὶ ἀμοιβῶν καὶ μέρτυς μου αὐτὸς ὁ Μισθαποδότης Χριστός, ὅστις μᾶς ἀνέφερε τὴν τοῦ ἀμπελῶνος παραβολήν, μὲ τὴν ὁποίαν φανεροῖν εἰς ἡμᾶς καθαρότατα, ὅτι καὶ οἱ τελευταῖοι ἐργάζονται, ὡσάν καὶ τοὺς πρώτους, οἵτινες, καθ' ὅλην τὴν ἡμέραν, δι' ὅλης τῆς ζωῆς ἀθλίως ἐκοπίασαν, ἔλαβον τὸν μισθόν, καὶ τοῦτο ἐγένετο, διὰ τὴν μεγάλην προθυμίαν καὶ σπουδὴν, τὴν ὁποίαν πρὸς ἐκεῖνον ὅστις τοὺς ἐκάλεσεν ἔδειξαν. Ἄν δὲ θέλητε νὰ μάθητε καὶ ἀπὸ τῶν ἐργῶν τὴν ἀλήθειαν, συλλογισθῆτε καλῶς, ἐν τῷ ἀναριθμήτῳ στρατεύματι τῶν μαρτύρων, καὶ τῶν ἀσκητῶν, τὴν ἄπειρον χοροστασίαν, καὶ θέλετε εὑρεῖ ἀπ' αὐτοὺς πολλοὺς, οἵτινες διὰ τὴν τῶν πραγμάτων ἐκβατὴν ἀποδεικνύουν βεβαιότερον τὸν λόγον μου, εἰς ἕκ τῶν ὁποίων εἶνε τὸ Στέφος τῶν μαρτύρων, καὶ ὁ ἐν Μεγίστοις μάρτυσι Μέγας Δημήτριος, τὸν ὅποιον ἀνακράζων τὴν ὥραν ταύτην ἐν τῷ μέσῳ ἡμῶν, θ' ἔλκει μάρτυρήσει πᾶσαν τὴν ἀλήθειαν καὶ σαφέστατα. Ἐπειδὴ καίτοι δι' ὀλίγων λογχευμάτων ἐκεντήθη ἐπὶ τῆς Ἱερᾶς αὐτοῦ πλευρᾶς, ἐφάνη ὅμως δι' αὐτῶν καὶ διὰ πολλῶν ἄλλων ἀ-

ρετῶν του λαμπρότερος ἐν τοῖς θαύμασιν ἀπ' ἄλλους διαφόρους πολλοὺς μάρτυρας, οἵτινες διὰ περισσotέρους χρόνους, πολυτρόπως ἐβασανίσθησαν, ὅθεν ἀποδεικνύει, τὸ πρόθυμον τῆς ψυχῆς, τὸ ὅποιον μὲ σπουδὴν καὶ καρτερίαν ἔδειξε, ἦτο τὸ αἷτιον τὸ ὅποιον βλέπων ἐκεῖνος, "Ὅστις ἐξετάζει τὰς καρδίας, καὶ νεφροὺς τῶν ἀνθρώπων Θεός, ἐτεφάνωσεν ὅχι τὰς ὀλίγας τιμωρίας, ἀλλὰ τὸν θερμὸν πόθον, τὸν ὅποιον πρὸς τὸν Ποθούμενον Χριστὸν ἔδειξεν. Ὅθεν καὶ πλέον τῶν ἄλλων κατεστεφάνωσε. Τοιοῦτος εἶνε, ὃ Εὐλογημένοι χριστιανοί, καὶ ὁ ἀπὸ ἡμᾶς σήμερον ἀνυμνούμενος, μέγας ἐν ἀσκηταῖς Ὑπέρλαμπρος Θεόδωρος, ὁ τῆς Πελοποννήσου, ἦτοι τῆς Μάνης βλαστός, καὶ τῆς κλητῆς νήσου Κυθήρων, ἀκοίμητος πρόμαχος, ὁ Παμφαέστατος τῆς Ανατολῆς ἀστὴρ, καὶ τῶν πιστῶν Προστάτης θερμότητος, ὅστις μὲ τὸ πρόθυμον καὶ θερμὸν τῆς ψυχῆς, καὶ μὲ τ' ἀτελεύτητον τῆς πίστεως, ἔτι καὶ μὲ αὐτὴν τὴν ἀσκήσιν, καὶ κακοπάθειαν, τὴν ὁποίαν δι' ὀλίγον καιρὸν ὑπέμεινε, κατηξιώθη ν' ἀνελθῇ εἰς τὰ ὑψηλότερα μέρη τοῦ Οὐρανοῦ, καὶ ἀπ' ἐκεῖ λαμβάνων τὴν χάριν τῶν ἰάσεων, διαμοιράζει εἰς ἐκείνους, οἵτινες μὲ πίστιν καὶ θερμότητα θέλουν τὸν παρακαλέσει, δωρεὰς καὶ χαρίσματα ἄπειρα, καθὼς τὰ θαύματα, τὰ ὁποῖα καθ' ἑκάστην ἡμέραν κάμνει, φανερόνουν τὴν ἀλήθειαν ἀποδείχνουν ἀκόμη τῇ σεμνότητι καὶ ἀγίαν ζωὴν, τὴν ὁποίαν πρὸ τῆς ἀσκήσεως ἔκαμνε καὶ τοὺς ἀποκρύφους μύχθους τοὺς ὁποίους, μετὰ τὴν ἀσκήσιν, κατῴρθωνε, διότι, αὐτὸς ὁ μακάριος δὲν μᾶς ἐφάνέρωσεν ὅλους τοὺς ἀγῶνας του ἀλλὰ μερικοὺς, καὶ τόσους, ὅσους δὲν ἠδυνήθη νὰ κρύψῃ ἀπ' ἐκείνους, οἵτινες ἦσαν συνηθισμένοι νὰ τὸν εὐρίσκωσι, καὶ μετ' αὐτοῦ νὰ συναναστρέφονται. Ὅμως ὅσον αὐτὸς τοὺς ἐκρυπτε, τόσον ὁ Χριστός, διὰ τῶν ἰάσεων, ἀνεκρύπτει καὶ τοῦτο οὐδόλως δὲν εἶνε θαυμαστὸν,

διότι, καθὼς ὁ Φωστὴρ καὶ διδάσκαλος τῆς Οἰκουμένης Μέγας Ἀπόστολος Παῦλος, διηγούμενός ποτε τὰ ἰδικάτου κατορθώματα, διὰ τὰ μᾶς παρακινήσῃ εἰς θεῖον ζῆλον, ἔλεγε: «χωρὶς τῶν παρεκτός» ἤγουν χωρὶς ἐκεῖνα τὰ ὅποια ἀφῆκα καὶ δὲν εἶπον, δεικνύων μὲ τὸν λόγον, ὅτι ἐκεῖνα ἅπερ ἐσιώπησε ἦσαν περισσότερα ἢ καὶ μεγαλῆτερα παρὰ ἐκεῖνα τὰ ὅποια εἶπε, τοιουτοτρόπως καὶ οὗτος ὁ Τρισμακάριστος ἔκαμε, ἐσιώπησε τὰ περισσότερα, καὶ μεγαλῆτερά του κατορθώματα, διὰ τὴν ἀποφύγῃ τὸν ἀνθρώπινον ἔπαινον, καὶ ἀνωφελὴ δόξαν. Ὅσους ἀγῶνας λοιπὸν δὲν ἠδυνήθη ἐκεῖνος νὰ κρύψῃ, ἐπειδὴ σκοτεινῶς καὶ τεχνηέντως αὐτὸς διηγῆθῃ αὐτοὺς εἰς ἡμᾶς, καὶ ἡμεῖς θέλομεν νὰ διηγηθῶμεν πρὸς τὴν ἀντίληψίν σας, σήμερον. Τὰ δὲ μεγαλῆτερά του ἀγωνίσματα, ἅτινα ἡμέραν τε καὶ νύκτα τῷ Θεῷ μόνον ἔδειξεν, αὐτὸς ὁ σπευδότης Χριστὸς, τὰ διακηρύττει, μὲ τὰ δωρήματα, τὰ ὅποια σήμερον διαμοιράζει εἰς τοὺς πιστοὺς μὲ τρόπον ἐμφανέστατον, διότι ὁ Θεὸς δι' ἄλλου τρόπου δὲν δεικνύει τὴν παρησίαν, τὴν ὁποίαν καθεὶς ἀπὸ τοὺς ἁγίους πρὸς αὐτὸν ἔχει, εἰμὴ μόνον μὲ αὐτὰ τὰ ἀφθονοπάροχα χαρίσματα, τὰ ὅποια οἱ ἀσθενεῖς καὶ ἔχοντες ἀνάγκην, δι' ὀνόματος Αὐτοῦ τοῦ Θεοφόρου, αἰτοῦντες ἐκ χειρὸς τοῦ Κυρίου λαμβάνουσιν, εἰς τὰ ὅποια δύναμαι νὰ εἶπω, ἢ τολμῶ νὰ εἶπω, ὅτι καὶ Οὗτος, μετὰ τὸν Θεὸν Νικόλαον, ἀνεφάνη ἀντάξιός ἢ ἴσως αὐτοῦ νὰ εἴπωμεν κάλλιον. Τούτου τὴν πατρίδα καὶ καταγωγὴν ἢ γένος ἐβουλήθη ν' ἀφήσω παντάπασιν ἄγραφον, διότι τίς ἡ ἀνάγκη, καὶ τί τὸ ὄφελος, ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουν Πατρίδα τὸν Οὐρανόν καὶ τοὺς Ἀγγέλους συμπολίτας, νὰ γράφωνται, ὅτι εἶνε ἀπὸ γῆρας καὶ χώρας φθαρτάς, ἀπὸ τὰς ὁποίας οὔτε κακὸν νὰ φανῇ δι' αὐτοὺς δύναται, ἀλλὰ διὰ νὰ φανερωθῇ καὶ ἀπὸ τοῦτο, τὸ τοῦ ἀνδρὸς περιφανές,

ἑαυτοῦ καὶ ὁ πόθος, τὸν ὅποιον πρὸς τὸν ποθοῦμενον Θεόν εἶχε, δὲν εἶνε πρέπον νὰ σιωπήσω δι' αὐτὸν τίποτε.

Ἄς γνωρίσῃ ἕκαστος λοιπὸν, ὅτι ἡ τοῦ πατρὸς ἡμῶν Θεοδώρου πατρὶς, ἦν ἡ μεταξὺ τῶν λοιπῶν πόλειων τῆς Πελοποννήσου περιφανὴς «Κορώνη» οἱ δὲ γονεῖς του ἦσαν οὐχὶ εὐτελεῖς ἢ ποταποί ἄνθρωποι, ἀλλὰ μάλιστα εὐγενεῖς καὶ τιμιώτατοι, καὶ τοσοῦτον ἦσαν εὐλαβεῖς καὶ φιλόχριστοι, καὶ πλέον ἐλαμπον ἀπὸ τὴν εὐσέβειαν παρ' ἀπὸ τὸν πλοῦτον, εἶχον ὅμως ἄμετρον λύπην, διότι δὲν ἐτεκνοποιοῦν, διὰ τὸ γῆρας των, τοῦλάχιστον, καὶ μετὰ τὸν θάνατόν των νὰ ἀφήσουν κληρονόμον τὴν περιουσίαν των, καὶ ἔλεγον: «Διὰ ποῖαν ἄρα γε αἰτίαν, ὁ Κύριος μᾶς ἔκαμεν ἀτέκνους; φανερόν εἶνε ὅτι μᾶς ἐγκατέλιπε, καὶ διὰ τοῦτο, οὔτε αὐτὸ μᾶς τὸ γένος θέλει τοῦ λοιποῦ νὰ δοξάζηται.

«Τὶ πρέπει λοιπὸν νὰ κάμωμεν, διὰ νὰ ἐξιλεώσωμεν τὸν ποιητὴν μας, μήποτε ὀργισθῇ περισσότερον, καὶ παντελῶς μᾶς ἀφανίσει; ἄλλο δὲν εἶνε εἰμὴ, νὰ διαμοιράσωμεν τὰ ἡμίση τῶν πραγμάτων μας τοῖς ἀδελφοῖς τοῦ Δεσπότη ἡμῶν Χριστοῦ, τουτέστιν εἰς τοὺς πτωχοὺς, καὶ νὰ δώσωμεν τοῖς Ἱερεῦσι λειτουργίας καὶ δωρήματα πάμπολλα νὰ τὸν παρακαλέσωμεν ἵσως ὧν εὐδιάλλακτος καὶ πολυεὐσπλαγχνος, θελήσῃ νὰ μᾶς δώσῃ τὸ ποθοῦμενόν μας, ἡμεῖς δὲ οἱ ἀνάξιοι ἅς νηστεύσωμεν, καὶ πιστεύοντες εἰς προσευχὴν, ἅς δεηθῶμεν μετὰ δακρύων μέχρις οὗ ἴδωμεν τ' ἀποβησόμενον, καὶ ἂν μᾶς ὑπακούσῃ, ἅς τὸν δοξάζωμεν ὡς ἐλεήμονα, ἄλλως τε ἅς τὸν εὐχαριστῶμεν ὡς δικαιοτάτον.» Αὐτὰ καὶ ἔτερα πρὸς ἀλλήλους μὲ ἄμετρον καὶ ἄφατον λύπην ἔλεγε τὸ ἐνάρετον τοῦτο ἀνδρόγυνον, παραμερίζων ὁ εἰς τοῦ ἐτέρου, ὡς οἱ τοῦ Σαμουὴλ γονεῖς καὶ τοῦ Προδρόμου, ταῦτα μὲ ἐγκάρδια κλαυθμιρίζματα πρὸς τὸν Δεσπότην ἔεοντο θερμῶς οὕτως: «Εὐχαριστοῦμέν Σοι, Βασιλεῦ, Ἀδ-

ρατε, Ποιητὰ τοῦ Παντός, καὶ Θεὲ Παντοδύναμε, Σὺ ἔστις
μᾶς ἑκαμᾶς Χριστιανούς καὶ οὐχὶ ἄλλοφύλους, οὐχὶ ἀ-
πίστους, ἀλλὰ πιστούς, οὐχὶ κακοδόξους, ἀλλ' ὀρθοδόξους,
διὰ τὸ νὰ σὲ δοξάζωμεν ὀρθῶς καὶ οὐχὶ κακῶς, ἐν τρισὶ προ-
σώποις, καὶ θεότητι μιᾷ, ἀλλὰ τί τὸ ὄφελος νὰ δοξάζηται
ἀπὸ ἡμᾶς, καὶ γένος ἀπόγονον νὰ ὑῆ καταδέχεσθαι νὰ μᾶς
δώσης, ἵνα καὶ ἐξ ἐκείνου δοξασθῇς, μᾶς ὠργίσθῃς, ποιητὰ,
ἴσως ὥς ἀδίκους ὁ δίκαιος, μετάβαλε, παρακαλοῦμέν Σε,
τὴν ὁργὴν εἰς ἡμερότητα, καὶ εἰς ἰλαρότητα μετέλλαξον
τὴν αὐστηρότητα, δὲς ἡμῖν παιδίον, συγκατάβα τῷ ἐλέει ὁ
δι' ἀφάτου σου ἐλέους καταβάς ἐξ Οὐρανοῦ εἰς τὴν Γῆν
κλῖνον τὸ οὖς ὁ κλίνας σεαυτὸν ἐν τῇ μήτρᾳ τῆς ἐκλεχθεί-
σης Κόρης, καὶ ὑπάκουσον ἡμῶν, τῶν ἀχρείων σήμερον,
δότε ἡμῖν, παρακαλοῦμέν Σε, τέκνον, καὶ εἰς Σέ, Θεέ, νὰ
ἀριερώσωμεν αὐτό. Ναί, Φιλάνθρωπε Πάτερ, δώρησον ἡμῖν
υἱόν, καὶ ὑποσχόμεθά Σοι μετ' αὐτὴν τὴν ὀνομασίαν τοῦ
γεννηθητομένου βρέφους, νὰ κηρύξωμεν ἀπανταχοῦ τὸ δῶ-
ρον σου ἐκ Σοῦ τοῦ Θεοῦ δῶρον τὸ δωρούμενον, ἐξ οὗ ἡ
λέξις «Θεόδωρος» τούτέστι οὕτω πως θέλομεν ὀνομάσει
αὐτό, ὅπως δι' αὐτοῦ καὶ δι' ἡμᾶς δοξάζεται Σοι τὸ Πα-
νάγιον ὄνομα τοῦ Πατρός, τοῦ Υἱοῦ, καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύ-
ματος νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς ἀπεράντους αἰῶνας, Ἀμήν.»

ὦ θεομακάριστον ζεύγος ! ὦ ἐκλογὴ ἐκλεκτή, ὦ ἀμώ-
μητοι γονεῖς τοῦ Θεοδώρου. Ἀληθῶς εἰσηκούσθη ἡ δέη-
σίς των καὶ μετ' ὀλίγας ἡμέρας ἤρχιτεν ἡ καλὴ μήτηρ νὰ
τρέφῃ εἰς τὴν γαστέρα αὐτῆς τὸ παρὰ Θεοῦ δωρούμενον,
ἀφοῦ δὲ ἐπληρώθησαν οἱ ἐννέα μῆνες, ἀνέτειλε τὸ ἄστρον,
ἐξήνθητεν ὁ κρῖνος, ἐγεννήθη ὁ Θεόδωρος. Ποῦ εἶναι τῶρα
ἐκεῖνα τὰ γραῖδια, τὰ κακογέλαστα, τὰ ὅποια μετὰ τὰς μαν-
τίας των γελοῦν τ' ἀνδρόγυνα, φέρετε εἰς ἡμᾶς ἐδῶ τὰ
κακόσχημα, ἢ καλλίτερα νὰ εἴπωμεν τὰ κακότροπα ἐκεῖνα,

νὰ εἴπω μετὰ τοῦ Χρυσορρήμονος Ἰωάννου Χρυσοστόμου,
ἕως πότε κακόβουλα, νὰ ζῆτε διὰ νὰ πλανᾶτε μετὰ τὰς ψευ-
δεῖς γοητείας σας, τοὺς ἀκάτους ἀνθρώπους; ἕως πότε
αὕτῃ ἡ Γῆ νὰ σᾶς χορηγῇ χιρτάρια, νὰ ποτίζητε μετὰ αὐτὰ
τοὺς ἀνθρώπους, ὅπως δῆθεν κάμνωσι παῖδια δι' αὐτῶν,
καὶ δίδητε τῶν γυναικῶν βότανα καὶ ἄλλα παρόμοια διὰ νὰ
κάμνουν υἱούς, καὶ ἄλλων ἵνα μὴ κάμνωσι μονομυρίζοντες
ἐπ' αὐτοῖς διάφορα διαβολικὰ γυτίσματα, νὰ γίνησθε θεοί,
καὶ ἀπὸ τὸν Θεὸν νὰ ἀποχωρίζεσθε; ἕως πότε θέλει πέσει
καὶ ὁ ἄλλος Σας ποῦς, ὁ εἰς αὐτὰ τρέχων καθ' ἡμέραν εἰς
τὸν τάφον, καθὼς καὶ ὁ ἄλλος ἔπεσε καὶ καυτσαίνεται; Ἐν
τούτοις ἐγὼ σᾶς συμβουλεύω, ν' ἀφήσητε ὁλοσχερῶς καὶ
διὰ παντός καὶ νὰ τρέξητε προθύμως εἰς τοὺς ἁγίους Πνευ-
ματικούς, καὶ νὰ ἐξομολογηθῇτε καθαρῶς καὶ ἀνελλιπῶς
τὰς ἁμαρτίας σας, καὶ νὰ ὑποσχεθῇτε εἰς αὐτοὺς ἐμπροσθεν
Αὐτοῦ τοῦ Θεοῦ, ὅτι εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ κάμνητε τοιαῦτα,
καὶ ἂν μετὰ ἀκούσητε θέλετε λάβει βεβαίως συγχώρησιν,
ἂν ὅμως τὸναντίον πράξητε, ἤτοι ἐξακολουθῇτε εἰς αὐτά,
φεῦ ! μεγάλη συμφορὰ, εἰς Σᾶς καὶ εἰς τὰς μαντίας σας·
ἀλλὰ τί πταῖσμα ἔχουν τὰ γραῖδια ἐκεῖνα, τὰ ὅποια προσ-
καλοῦνται ὑπὸ τῶν νεανιῶν καὶ κορασίων; Πταῖουν ἐκεῖ-
νοι καὶ ἐκεῖνα τὰ ὅποια τὰ κάμνουσι, ἤτοι οἱ προσκαλοῦν-
τες, πταῖουν ὅθεν συγχρόνως καὶ τὰ δύο μέρη, διότι καὶ οἱ
προσκαλοῦντες αὐτά, καὶ οἱ κάμνοντες αὐτά μίαν καὶ τὴν
αὐτὴν ποινὴν θὰ ἔχωσι παρὰ τοῦ Δικαιοκρίτου Θεοῦ· θέλεις,
Χριστιανέ, νὰ κάμῃς παιδίον πρόστρεξε εἰς τὸν Θεόν, λάβε
τὴν εὐχὴν, τὴν ὅποιαν ἔχουσας, εἰς τὸ ἐδῶ Βιβλίον, δη-
λαδὴ τοὺς γονεῖς τοῦ ἁγίου τίνα προσευχὴν ἐποίησαν, ἀ-
νάγνωσον αὐτὴν καλῶς καὶ εὐλαβῶς, ἢ πορεύθητι παρακά-
λεσον ἕνα Ἱερέα νὰ Σοὶ τὴν ἀναγνώσῃ καὶ σὺ νὰ στέκεσαι
μετὰ μεγάλῃν κατανύξιν καὶ εὐλάβειαν, δὲς ἐλεημοσύνην,

καὶ κάμνε λειτουργίας, τὸ κατὰ δύναμιν καὶ θέλεις ἰδεῖ τοῦ Θεοῦ τὴν ἄμαχον δύναμιν νὰ σοὶ δώσῃ ἀμέσως ἢ βραδέως παιδίον καὶ ὅ,τι ἄλλο ζητήσης παρ' αὐτοῦ, μὲ εὐλάβειαν· διότι αὐτὸς ἐποίησε τὰ πάντα, καὶ ἐπομένως αὐτὸς τὰ κυβερνᾷ, καὶ αὐτὸς μᾶς ἔδωκεν ὅ,τι ἡμεῖς ἔχομεν. Ταῦτα πάντα νομίζω, ὅτι καλῶς φθάνουν πρὸς νοουθεσίαν, καὶ ἄς ἔλθω εἰς τὸ προκείμενον. Ἐγεννήθη λοιπόν, τὸ βρέφος· σὰς ἀφίνω νὰ συλλογισθῆτε, Χριστιανοί μου, ὅποῖαι χαραὶ, καὶ εὐθυμίαι ἔγειναν ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐν Κορώνῃ διὰ τὴν τοῦ τοιοῦτου παιδίου Θεοεπάγγελτον γέννησιν· ἐχαίρουντο οἱ Γονεῖς, ἐσκιρτοῦσαν οἱ συγγενεῖς, εὐφραίνοντο οἱ φίλοι, καὶ ὅλοι οἱ ἐγγύριοι ἠγάλλοντο. Ἀφοῦ λοιπόν ἐγεννήθη ὕστερον ἀπὸ πολλὰς ἡμέρας ἐβάπτισαν αὐτὸ εἰς τὴν ἁγίαν κολυμβήθραν, κατὰ τὸ θεῖκόν παράγγελμα, καὶ τὸ ἐπωνόμασαν, κατὰ τὴν πρὸς Θεὸν ὑπόσχεσίν των «Θεόδωρον». Ὅταν ἔγεινεν ἐτῶν πέντε τὸ ἔβαλλον οἱ γονεῖς του νὰ μανθάνῃ τὰ θεῖα καὶ ἱερὰ γράμματα, καὶ τόσον πρόκοπτε εἰς αὐτά, δηλαδὴ εἰς τὴν μάθησιν, ὥστε μετὰ δύο ἔτη, ἔμαθεν Ὁκτώηχον, Ψαλτήριον, καὶ τὸν Ἀπόστολον, καὶ ἀνεγίνωσκεν ἀνεμποδίστως εἰς ὅλα ἐν γένει τὰ βιβλία τῆς ἐκκλησίας. Βλέποντες ὅθεν οἱ γονεῖς του τὴν πρόοδον ἦν ἐλάμβανε, ἀλλὰ καὶ ἐνθυμούμενοι τὴν ὑπόσχεσιν, τὴν ὁποίαν πρὸς τὸν Κύριον εἶχον, ἔλαβον αὐτὸ καὶ παρέδωκαν εἰς τὸν τότε Ἀρχιερέα καὶ ἐπλήρωσαν, κατὰ γράμμα, τὴν ὑπόσχεσίν των, ὃ δὲ Ἀρχιερεὺς συνηθίζων αὐτὸ εἰς τὸ ἱερατικὸν σύνταγμα, τὸ ἐχειροτόνισεν Ἀναγνώστην. Ἦτο δὲ τότε ἑπτὰ ἐτῶν, καὶ τί νὰ διηγῶμαι περὶ τούτου, Θεοσεβέστατοι, δὲν μοῦ φθάνει ὁ λόγος, καὶ γλῶσσαν κατάλληλον δὲν ἔχω διὰ νὰ διηγηθῶ, ὡς πρέπει. Παιδίον, λέγω, ἦτο ἑπτὰ ἐτῶν, ἀλλ' εἰς τὴν φρόνησιν ἦν γέρων, ἐνήστευε, προσήχετο, ὑπήκουε, ὑπηρέτει ἐπιμελῶς, ἡγρόπνευε, καὶ ἐν

γένει ἐκοπίαζεν ὑπὲρ ἀνθρώπων, διότι ὡς ἱερὸν ἀνάθημα, τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμά του τῷ Θεῷ ἀφιέρωσε καὶ ἐγένετο κατοικτητήριον τοῦ θείου φωτός. Ὁ αἰμνήστος ὄντως δῶρον Θεοῦ μεταξὺ Ἀγγέλων καὶ ἀνθρώπων ὑπῆρχε.

Ἀρὰ γε ἡξεύρουν οἱ ἀναγνώσται τοῦ καιροῦ τούτου τὴν ζωὴν τὴν ὁποίαν ἔκαμνε ὁ τότε ἀναγνώστης, ὁ ὄντως γνωστικώτατος Θεόδωρος; διότι τινὲς ἐξ αὐτῶν κάμνουν ἔργα μαυρότερα ἀπὸ αὐτὸ τὸ ῥάσον, τὸ ὅποιον βαστάζουσι καὶ ἀπαιτοῦν ὅπως καὶ Ἱερεῖς οἱ τοιοῦτοι χειροτονηθῶσιν· οἱ τοιοῦτοι, λέγω, κακώτροποι ἄς ὀψονται. Μετ' ὀλίγον χρόνον ἀπέθανον οἱ τοῦ σπανίου τούτου παιδίου γεννήτορες, καὶ αὐτὸ ἔμεινεν ὀρφανόν, τὸ ὅποιον βλέπον τὴν αἰφνης ὀρφανίαν αὐτοῦ ἔκλαιεν ἀπαρηγόρητα. Ὁ δὲ Πρωτοππapas τοῦ Ναυπλίου, μανθάνων, ὅτι οἱ γεννήτορες τοῦ Ἀγίου ἀπεδήμησαν ἐν Κυρίῳ, ἐλυπήθη εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμόν, ἄδηλον εἶναι ἂν οὗτος ὁ Θεοφόρος Θεόδωρος τούτου ἐτύγχανεν συγγενής, ἢ τοῦλάχιστον φίλος του, καθότι περὶ τούτου οὐδεὶς εἶπέ ποτέ τι, εἰς ἡμᾶς καὶ ἡμεῖς τότε οὐδόλως παρευρέθημεν ἐκεῖ καὶ μόνον ὅσα διηγήθη μόνος του εἰς ἡμᾶς ὁ Ἅγιος, μετὰ τὴν ἐπάνοδόν του ἀπὸ τὴν Ῥώμην, ἐκεῖνα καὶ ἐγράψαμεν, ἀφοῦ παρὰ Θεοῦ ἐδόξασθη διὰ τῶν θαυμάτων, τὰ ὅποια ἔκαμνε ἐφανερῶς καθαρῶς, τὸ τῆς ζωῆς αὐτοῦ θεάρεστον, τὰ δὲ περισσότερα τολμῶ νὰ εἴπω τῶν κατορθωμάτων του, δηλαδὴ ἀνατροφῇ, τὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἐπίσημον καὶ οἱ περισσότεροι ἀγῶνες τῶν ἐν παντὶ χρόνῳ ψυχικῶν ἀσκήσεων του, σχεδὸν πάσας παρελείψαμεν ὡς μὴ γινώσκοντες ἀκριβῶς. Ἐλυπήθη, ὡς προεῖπον, ὁ ῥηθεὶς Πρωτοππapas πολὺ διὰ τὸν θάνατον τῶν δύο ἐκλεκτῶν τοῦ Μακαρίου Θεοδώρου γεννητῶρων.

Ὅθεν μεθ' ἐτέρων πολλῶν εὐγενῶν καὶ ἐναρέτων ἀνδρῶν ἐκ Κορώνης ἔλαβε τὸν Θεόδωρον εἰς τὸ Ναύπλιον, ἐκεῖ δ'

ἀνατρέφων ἐξέπαιδευσε τὸ ὑπόλοιπον τῶν θείων καὶ ἱερῶν γραμμάτων καὶ ὅταν ἦλθεν εἰς ἑλικίαν νόμιμον, ἀπεφάσι-
σε νὰ ὑπανδρεύσῃ αὐτόν. Ἄλλ' ἐκεῖνος ὁ Μακάριος, ὡς
αὐτὴ ἡ γυμνὴ ἀλήθεια καλλίστα τοῦτο ἀπέδειξεν, δὲν ἐδέ-
χετο· καὶ πῶς νὰ θελήσῃ γυναῖκα, ἐκεῖνος, ὅστις καὶ μετ'
αὐτῆς τῆς συνοικήσεως τῆς γυναικὸς δὲν μετεβλήθη, ἢ
καὶ ἐκρατήθη ὁ λογισμὸς τοῦ οὐδόλως εἰς τὴν τῆς ὁμοζύ-
γου ἐρωτικῆς φιλίας, καὶ χρονικὴν ἔνωσιν, οὔτε αὐτὸς ὁ τῆς
γυναικὸς πόθος τὸν ἐκράτησεν, οὔτε αὐτῶν τῶν παιδίων τοῦ
ἀγάπῃ τὸν ἔσυρεν εἰς τὰ ὅποια «καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία
φυσικῶς τῷ νόμῳ, καὶ τῷ τρόπῳ, ὑποτάσσονται», ἵνα ἀπὸ
τὸν Χριστὸν καὶ Κύριον ἡμῶν τραβηχθῇ, καὶ νὰ ὀρεχθῇ τὰ
τοῦ κόσμου τερπνὰ καὶ μάταια, ἀλλ' εἰς οὐδὲν ταῦτα
πάντα ὁ Παμμακάριστος ἐλογίσαστο, ἀλλὰ καθὼς ὑποταγ-
μένος καλῶς τῷ Ἱερεὶ ἐκείνῳ, δὲν ἠθέλησε νὰ παραβῇ καὶ
τὴν ἐκείνου διαταγὴν, ὅστις ὡς τοὺς ἰδίους γονεῖς αὐτὸν
καλῶς ἀνέθρεψεν, ἀλλὰ πάντοτε παρὰ τὴν γνώμην τοῦ ἑ-
πραττεν ὑπακούσας εἰς τὸν ἄνω ρηθέντα Πρωτοϊερέα. Συνε-
ζεύχθη ἀλλὰ συναναστρεφόμενος ἱερῶς, ἦτοι κατὰ τοὺς
θείους τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν κανόνας αὐτὴν τὴν ὁμοζύγον
τοῦ ἀπέκτησε δύο παιδιά. Πλὴν ἡ τοῦ θανάτου ἐνθύμησις
ἦτο ἐν πάσῃ στιγμῇ, εἰς τὴν καρδίαν τοῦ, καὶ ἀντὶ νὰ ὀλι-
γοστεύῃ μᾶλλον ἐπολλαπλασιάζετο, διότι ἀφοῦ ὑπανδρεύθη
δὲν ἐκυριεύθη ἀπὸ τὸν τῆς γυναικὸς ἔρωτα ἢ ἀφοσίωσιν, ὡς
κάμουν τινὲς τῆς ἐποχῆς ταύτης ἄνδρες, οἵτινες ἀφοῦ νυμ-
φευθῶσι δίδονται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς ἀμέλειαν, καὶ οὔτε
κἂν, οἱ ἀσυλλόγιστοι, εἰς τὴν τοῦ ὁρθροῦ ἀκολουθίαν πο-
ρεύονται, τοῦλάχιστον καθ' ἐκάστην Κυριακὴν, καὶ πᾶσαν
ἄλλην Δεσποτικὴν καὶ Θεομητορικὴν ἑορτὴν, ἢ ἑορτὴν
Ἀγίων, καὶ εἰς τὴν τῆς Λειτουργίας, καὶ σχεδὸν οὐδέποτε
κατὰ πᾶν Σάββατον ἐσπέρας, οἱ τοιοῦτοι ἀμελεῖς καὶ ἀφρο-

νες ἄνδρες, παραλείπουν τὰς περισσοτέρας Κυριακὰς ἐκάστου
ἔτους. Ὡς, ἐὰν ἤξευρον ὅποιον ἀσθεστον πῦρ καὶ αἰώνιον πε-
ριμένει αὐτούς· καὶ ὅποιον λόγον θέλουσι δώσῃ ἐν τῇ ἡ-
μέρᾳ ἐκείνῃ τῇ Φοβερᾷ, καθ' ἣν θὰ ἀνοιχθῶσι τὰ βιβλία
καὶ τὰ κρυπτὰ ἐκάστου ἡμῶν θὰ φανερωθῶσι, ὦ! ποῖα ὥρα
τότε! Οὗτος ὅμως ὁ ἐνκατενώτατος ἀνὴρ οὐδέποτε ἀπὸ τὰς
τῆς Ἐκκλησίας διαφόρους ἱερὰς ἀκολουθίας, ἀπουσίαζεν
ἀλλὰ τακτικῶς παρευρίσκετο, ὡς θεοσεβὴς καὶ ἀγαθοπροαί-
ρετος ὁ ἀοιδίμος! ταῦτα τὰ θεάρεστα ἔργα τοῦ Ἁγίου μαν-
θάνων ὁ τοῦ Ἀργους πότε θεοφιλέστατος Ἐπίσκοπος Θεόδω-
ρος, ἐπεθύμησεν ὅπως ἐκ τοῦ πλησίον, ἰδῇ αὐτόν, καὶ ἐν
μιᾷ τῶν ἡμερῶν ἐπεμψε πρὸς αὐτόν, ἕνα Ὑποδιάκονον νὰ
τῷ εἴπῃ οὕτως: «Κύριε Θεόδωρε, ὁ ἅγιος ἐπίσκοπος Ἀρ-
γους, σὲ προσκαλεῖ νὰ μεταβῇς εἰς τὴν Ἐπισκοπὴν αὐτοῦ
ὅπως συνομιλήσῃτε,» ὁ δὲ Ὅσιος ἀκολουθῶν ἀμέσως τὸν
Ὑποδιάκονον τοῦτον ἐπορεύθησαν εἰς τὸ οὐ μακρὰν Ἀργος
πρὸς τὸν Ἐπίσκοπον ἀπ' εὐθείας, τὸν ὅποιον ἀσπασάμενος
σεβασμῶς ὁ Θεόδωρος, ἵστατο μὲ μεγάλην προτοχὴν ἀ-
κούων τὸ τοῦ Ἀρχιερέως ἐκείνου διάταγμα. Τότε λέγει
αὐτῷ ὁ ἀρχιερεὺς: «Κύριε Ἀναγνώστα, Θεόδωρε, θέλεις ν'
ἀκούσης τοῦ συνωνύμου Σου, ὅπως γίνῃς Ἱεροδιάκονος σή-
μερον;» καὶ ὁ ἐν Ὅσις ὅσιος ἀπεκρίθη: «Ἄλλ' εἶμαι ἀ-
νάξιος, ὦ Θεοφιλέστατε.» Ὁ δὲ Ἀρχιερεὺς ἀπεκρίνατο:
«εἰσθε ἄξιος ἵνα τὴν Ἁγίαν Τριάδα ὑμνήτε ἐν οὐρανῷ
μετὰ τοῦ Πρωτομάρτυρος καὶ Συνδιακόνου ὑμῶν Στεφάνου.»
Καὶ ὁ Θεόδωρος σιωπῶν οὐδὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ ἀλλὰ ἐ-
δάκρυσεν εἰς τὰς τοῦ Ἐπισκόπου λέξεις. Λειτουργήσας δὲ
ὁ Ἀρχιερεὺς ἐχειροτόνισεν αὐτόν Ἱεροδιάκονον, καὶ ὅταν ὁ
Ὅσιος οὗτος ἀνεχώρησεν ἔλεγε πρὸς τοὺς παρευρεθέντας ὁ
Ἐπίσκοπος: «ὅτι ὅταν τὸν Θεόδωρον ἐχειροτόνουν εἶδον
ὅτι, τὸ πρόσωπόν του ἔλαμπεν ὡς τοῦ Πρωτομάρτυρος

Στεφάνου, ὅταν ἐν τῷ συνεδρίῳ τῶν Ἰουδαίων ἐδικάζετο λάμπων ὡς ἄγγελος, καὶ ἔχον θεωρίαν λαμπράν.» Καὶ τοῦτο κατ'ἀλήθειαν ἐφάνερονεν ὁ Θεοφιλέστατος ἐκεῖνος καὶ ἐνάρετος Ἀρχιερεὺς, καὶ μεγάλως οἱ ἀκούοντες ἐθαύμασαν ἐπὶ τοῖς ἀψευδεστάτοις τούτοις λόγοις· ἐπειδὴ αὐτὸ τὸ Ἅγιον Πνεῦμα ἐχειροτόνησεν Ἱεροδιάκονον, δεικνύον αὐτὸν τῷ Ἀρχιερεὶ ὡς ἄλλον Ἀγγελον, καὶ ὡς ἄλλον Πρωτοστέφανον, αὐτὰ τὰ χαρακτηριστικὰ τοῦ προσώπου καὶ τὸ εὐτακτον τοῦ σώματός τοῦ σχῆμα, ἀπεδείκνυσεν σαφῶς εἰς ὅλους, τὴν τῆς ψυχῆς του λαμπρότητα, καθ' ὅλον τὸ σῶμα ἦν ἀγγεῖον ἐκλεκτὸν ὁ ἀείμνηστος, καὶ ἀκροασθῆτε, παρακαλοῦμεν, τὸ τέλος νὰ βεβαιωθῇτε οἱ φίλοι του.

Πορευόμενος ὁ Ὅσιος εἰς τὸ Ναύπλιον, ἀναχωρῶν ἐκ τοῦ Ἀργους, καθ' ὅλην τὴν ὁδὸν προσήυχετο νοερῶς καὶ εὐλαβῶς, συνοδεύων τὴν προσευχὴν του μετ' ἀπείρων δακρύων, διότι τὸ τοῦ θείου πόθου ἐκείνου κέντρον, ὅπερ αἰετοτε εἶχεν ἐν τῇ καρδίᾳ του, ὡς τὸ κηρίον τὸ ὁποῖον ἡ φωτιά λύνει, κατέτρωγεν αὐτόν· διό καὶ τὸ πρόσωπόν του μεταβάλλετο εἰς μεγίστην κατῆφειαν καὶ τὸ σῶμά του ὡσαύτως εἰς ξηρότητα, καὶ ἐπληρώθη πρὸς αὐτὸν ἡ παρρημία ἢ λέγουσα: «ὅταν ἡ καρδία εὐφραίνεται τὸ πρόσωπον λαμπρύνεται, καὶ ὅταν αὐτὴ λυπεῖται ἡ ὄψις ἀφανίζεται», ἔτι δὲ καὶ αὐτὴ ἡ προφητεία τ' αὐτὰ διηγεῖται, ἣν ἴσως καὶ ὁ Ἰδιος ἐν κατανύξει μεγίστῃ ἔλεγεν: «ἦτοι ὅλην τὴν ἡμέραν σκυθρωπάζων ἐπορευόμην». Ἀπ' αὐτὰ ἠγνόησαν οἱ ἀνθρώποι, καὶ μάλιστα οἱ γνωστοὶ φίλοι του, τὸν πόνον καὶ μεγίστην θλίψιν, ἣν ἐν τῇ καρδίᾳ του ἐκράτει, καὶ δι' ἣν πολλάκις ἠρώτησαν νὰ εἴπῃ αὐτοῖς τῆς τοσαύτης καὶ τηλικαύτης θλίψεως τὸ αἷτιον· ἀλλὰ δυστυχῶς καὶ παρ' ἐλπίδα δὲν ἐπέτυχον, διότι ἐδείκνυσεν εἰς πάντας ὅτι οὐδεμίαν θλίψιν ὑπέφερε. Τοῦτο πράσσων τοὺς ἐξηπάτα μὲ γλυκὰ καὶ φρό-

νιμα λόγια, καὶ οὕτω τοὺς ἀπεύγαζεν. Ἀλλὰ τοῖναντίον συμβαίνει ὅπως τὸ φῶς ἐπὶ τὴν λυχνίαν τιθέμενον, οὔτε ὅπως τὸ φῶς τὴν λυχνίαν δύναται νὰ κρύψῃ, οὔτε ὁ λύχνος αὐτὸ τὸ φῶς δύναται ποσῶς νὰ ἐμποδίσῃ τοιοῦτοτρόπως δὲν ἡδύνατο, λέγω, καὶ ὁ Θεόδωρος τελευταίως νὰ κρύπῃ τὸ ὄντως φῶς τῶν ἀρετῶν του, ὅπερ εἰς ἑαυτὸν τοῦτο εὐρίσκετο, ὥστε ὅσον αὐτὸς ἐκρυπτε τὰς ἀρετάς του, τόσον αὐτὰ καθὼς τὸ φῶς μὲ τὴν λυχνίαν ὡς προείπον τὸν ἐφάνερον· καθότι αὐτὴ ἡ ὄψις τοῦ προσώπου, τὰ ταπεινὰ αὐτοῦ ἦθη, καὶ οἱ ἐκ βάθους στεναγμοί, ἀπεδείκνυσαν πρὸς ὅλους τοὺς τῆς καθαρᾶς αὐτοῦ καρδίας λογισμούς. Ὅθεν ἐν μιᾷ τῶν πολλῶν ἡμερῶν ἐκείνων, εὐρέθησάν τινες ἐκ τῶν οἰκειοτέρων αὐτοῦ φίλων, καὶ ἐκ τῶν πρώτων ἀγαπημένων, καὶ φέροντες αὐτὸν τάχα εἰς περίπατον, εἰς τι μέρος παράμερον ὅπως τὸν ἐνθαρρύνουν, ἵνα μὴ κρύψῃ ἀπ' αὐτῶν οὐδέν, καὶ ἀρχίζοντες παρακλητικῶς, μετὰ πολλοὺς ἐξορκισμούς ἵνα πείσωσιν αὐτὸν ἔλεγον οὕτως: «Εἰπέ ἡμῖν, ὦ ἀδελφε Θεόδωρε, παραλοῦμέν Σε διὰ τὸν Κύριον, ὁποῖα εἶνε ἡ τοσαύτη ἀθυμία καὶ λύπη σου, ἥτις κατὰ τρώγει τοσοῦτον τὴν καρδίαν σου, καὶ εἶσαι ὀλόγηρος; τί κακὸν ἔχεις καὶ δὲν λέγεις αὐτὸ εἰς ἡμᾶς τοὺς ἰδίους, τίνι τρόπῳ ἐφθασεν πρὸς Σε ὁ θάνατος, καὶ τὸ σῶμά σου ἐκυρτώθη καὶ ἡ ζωὴ σου εἶναι ἐτοιμὴ ἵνα ἀποχωρήσῃ ἀπὸ Σε, καὶ νὰ χαθῇς δωρεάν, καὶ τότε θὰ κάμῃς καὶ ἡμᾶς συγχονινοὺς τοῦ θανάτου σου, συμφορά, ἀδελφέ, εἰς ἡμᾶς καὶ εἰς τὸ ἑαυτόν σου, αὐτὴ εἶνε ἡ φρόνησίς σου, αὐτὰ περιεμένομεν οἱ δοῦλοί σου νὰ ἴδωμεν ἀπὸ σέ, ἀντὶ χαρᾶς, λύπην παρὰ Σοῦ ἐλάβομεν, τὸ τῆς ἀθυμίας σου βάρος καταβαρύνει τοὺς φίλους σου μεγάλως· διότι ὅταν μέλος τι τοῦ σώματος πάσχει, καὶ τὰ λοιπὰ μέλη δὲν συμπάσχουν καὶ συμπονοῦν; ὅταν ἡ ἀγάπη, ὡς ψυχὴ μία, κατὰ τὸν

Ἀρχιφιλόσοφον κατοικῇ ἐν δυσὶ περιλημένοις σώμασι, πῶς ἡ λύπη νὰ μὴ κατατρώγει ἀμφοτέρω, τουτέστι ἡ λύπη σου εἶνε λύπη μας. Ὅθεν πρὸ τοῦ νὰ ἐπέλθῃ εἰς ὄλους μας ὁ θάνατος, εἰπέ μας τὴν λύπην σου, εἰπέ μας τὸν πόνον σου ὅπως ἐλαφρυνθῇ ἡ καρδιά σου, εἶσαι γνωστικός ἄνθρωπος καὶ γινώσκεις, ὅτι ὅπως τὸ μεμαυρισμένον, καὶ πλήρες σύννεφον δὲν λευκαίνεται, οὔτε καὶ ἐλαφρύνεται ἂν δὲν ἀποτινάξῃ ὅλην τὴν ὕλην καὶ τὸ νερόν, τὸ ὁποῖον βαστάζει ἐπάνω του, οὕτω πῶς καὶ ἡ λιποθυμοῦσα ψυχὴ δὲν ἐλαφρύνεται ἀπὸ τὸ βῆρος τῆς ἀθυμίας, τὸ ὁποῖον τὴν περιστρέφει, ἂν δὲν ὁμολογήσῃ τὴν ἐγκάρδιον λύπην της. Διὸ καὶ ὁ Μέγας Θεὸς ἐξοικονόμησε τὸ πρᾶγμα καὶ νὰ ἐξομολογώμεθα, διὰ νὰ λαμβάνωμεν μὲ τὴν τῶν διδασκάλων, καὶ πνευματικῶν παραίνεσιν τὴν τῆς ψυχῆς ἴασιν, καὶ νὰ παρηγορώμεθα, μὲ τὴν τῶν συγγενῶν καὶ φίλων παραμυθίαν, καὶ παράκλησιν, καὶ ὑπομένοντες τοὺς πειρασμούς, καὶ θλίψεις, αἱ ὁποῖαι συμβαίνουν εἰς ἡμᾶς, νὰ εὐχαριστῶμεν τὸν Θεὸν πάντοτε.

«Ποῖος λοιπὸν θέλει δυνηθῇ νὰ σὲ παρηγορήσῃ χωρὶς νὰ ἡξεύρῃ τὸν πόνον σου, καὶ ποῖος δὲν θέλει σὲ ἀποστραφῇ βλέπων σε νὰ περιπατῇς ὡς νεκρός, καὶ ὅλως περίλυπος, καὶ πολὺ μᾶλλον νὰ μὴ θέλῃς νὰ εἶπῃς τί ἔχεις; εἰπέ μας λεπτομερῶς τὰ τρέχοντά σου, καὶ ἂν δυνηθῶμεν νὰ Σὲ παρηγορήσωμεν διὰ τοῦ ἔργου, τότε θέλεις καλῶς ἐννοῇσαι τὴν ἀγάπην καὶ ἀφοσίωσιν τὴν ὁποίαν πρὸς Σὲ ἅπαντες ἔχομεν, ἂν εἰς τοῦτο εὐρεθῶμεν ἀδύνατοι, τούλάχιστον διὰ τοῦ λόγου, διὰ τῆς συμβουλῆς, ἢ διὰ τῆς εὐχῆς θέλομεν σὲ παρηγορήσει, καὶ ὁ Θεός, ὅστις εἶνε Παντοδύναμος, ἃς μεταβάλλῃ τὴν τρομεράν σου λύπην εἰς χαράν, καὶ ἃς σοὶ δώσῃ τὰ ἀπαιτούμενα. Εἰπέ μας λοιπὸν, σὲ παρακαλοῦμεν, ἀδελφέ, διὰ τὸν Θεόν, τὴν ἀλήθειαν, καὶ μὴ

μᾶς κρύψῃς τι, ὅπως καὶ ἡμεῖς λάβωμεν ἀνεστίν τινα, καὶ ἡ ἀγιωσύνη σου τὴν διόρθωσιν.»

Τότε ὁ Ὅσιος ἐκ βαθέων στενάζας καὶ τὰ ὄμματα του δακρύων γεμίσας, ταπεινῶ τῷ φρονήματι, ἀπεκρίθη καὶ λέγει αὐτοῖς: «Ἐμέ, ὦ ἀδελφοί μου παμφίλτατοι, οὐδὲν πρᾶγμα τούτου τοῦ ματαίου Κόσμου, μὲ λυπεῖ, ἀλλὰ καὶ νὰ μὲ λυπήσῃ δὲν δύναται εὐκόλως διότι πῶς δύνανται τὰ ἀνωφελῆ καὶ εὐτελῆ πράγματα τῆς παρουσίας ζωῆς, νὰ λυπήσουν ἕνα, ὅστις οὐδαμῶς, καὶ εἰς οὐδὲν τὰ λογίζεται, πλοῦτον δὲν ποθῶ, φιλίαν δὲν ὀρέγομαι, δόξαν καὶ τροφήν δὲν ζητῶ, τὰ σήμερον ὑπάρχοντα αὔριον κόνις καὶ πολλάκις οὐδὲν ἔχνος δὲν λυποῦμαι, ἀλλ' οὔτε καὶ τὰ σκέπτομαι, ἐν καὶ μόνον πρᾶγμα μὲ λυπεῖ αὐτὸς ὁ θάνατος, αὕτη ἡ ἀκαταδάμαστος φλόξ, ἡ ἀόρατος σπάθη, αὐτὸς ὁ ἀνίκητος ἐχθρός, ὁ αἰφνίδιος κλέπτης, ὁ μαλανόσχημος δράκων, ὁ ἀδιάκριτος συνοδίτης, οὗτος ὁ ἄπιστος φίλος, ὁ ἀδιάκριτος γείτων, ὁ πολύτροπος κολᾶξ, ὁ πολυποίκιλος λαβύρινθος, ὁ ἀδιάστροφος δανειστής, ὁ φαρμακερὸς ὄφις, ὁ τοῦ ἄδου ἐξουσιαστής, αὐτὸ τὸ παμφάγον στόμα, αὕτη ἡ ἀχόρταγος κοιλία, ἐκεῖνο τὸ ἀπέραντον χάος, αὐτός, λέγω, ὁ θάνατος, ἡ μελέτη τοῦ ὁποίου μὲ λυπεῖ, καὶ λυποῦμαι τοσοῦτον ὑπερβολικά διότι ἐνθυμοῦμαι, ὅτι θὰ μισεύσω ἀπὸ τοῦτον τὸν Κόσμον, γυμνός ὡς ἐγεννήθην, νὰ καταβῶ εἰς τὸν Ἅδην, καὶ ἀπὸ τὸν φόβον μου διαλύει ἅπασά μου ἡ καρδιά. Ἐνθυμοῦμαι πρὸς δέ, πῶς ἡ γυναῖκά μου, τὰ παιδιὰ μου, οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι μου ἐπιθυμοῦσί με καὶ κλαίουσιν ἕως νὰ μὲ θέσωσιν ἐν τῷ τάφῳ, ἀφοῦ ἕως τὸν τάφον, μὲ συνοδεύσωσι καὶ ἐπιστρέψουν, λησμονοῦν τὴν ἀγάπην μου, καὶ φλογίζεται ἡ καρδιά μου. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ὅλων τῶν ἀνθρώπων ἡ ἀγάπη, καὶ τὰ τοῦ κόσμου τούτου εὐχάριστα, μέχρις οὗ σκεπάσει ὁ τοῦ τάφου λίθος διαρ-

κοῦσι καὶ καίεται ἡ καρδιά μου. Ἐνθυμοῦμαι, ὅτι πᾶσα δόξα, πᾶς πλοῦτος καὶ ἡδονὴ σώματος, εἶνε ὡσεὶ σκιά, καὶ ὡς ὄνειρον χάνονται, καὶ διαλύεται ἡ καρδιά μου· ἐνθυμοῦμαι ὅτι πάντες οἱ ἄνθρωποι εἰς πάντα τόπον ἀπονήσκουμεν, καὶ γυμνοὶ μόνον εἰς τὸν τάφον παραδιδόμεθα καὶ ταράττεται μεγάλως ἡ καρδιά μου· ἐνθυμοῦμαι ὅτι ὁ θάνατος λαμβάνων ἅπασαν τὴν ἀνθρώπινον φύσιν, καὶ πᾶσαν ἡλικίαν, καταντᾷ αὐτὴν τροφὴν τῶν σκωλήκων, καὶ καταφλέγεται ἡ καρδιά μου· ἐνθυμοῦμαι, ὅτι ἐν τῷ τάφῳ δὲν διακρίνεται ποσῶς εὐμορφία προσώπου, οὔτε δόξα ζωῆς, ἀλλὰ μόνον κόνις, δυσωδία καὶ φθορὰ εἰς ἅπαντας, καὶ κατατῆκεται ἡ καρδιά μου· ἐνθυμοῦμαι, ὅτι πάσης τάξεως ἄνθρωπος εἶνε ὡς φύλλα δένδρου, ἐξ ὧν, ἄλλα πίπτουσι, καὶ ἕτερα ἐκ νέου φυτρώνουσι πρὸς ἀφανισμόν, καὶ διαλύεται ἡ καρδιά μου.

«Ταῦτα πάντα ἐνθυμοῦμαι ἀδιαλείπτως, καὶ μάλιστα ἔχων ἐν τῷ νῷ αὐτὸ τὸ Προφητικὸν λόγιον ὅπερ λέγει : ὡςπερ οἱ ἰχθύς συλλαμβάνονται ὑπὸ τοῦ ἀλιέως διὰ δικτύων, καὶ τὰ πτηνὰ παγιδεύονται ὑπὸ τῶν κυνηγῶν καὶ θανατόνονται, τοιοῦτοτρόπως καὶ οἱ ἄνθρωποι ὑποφέρουσιν ἔταν ἐπιτεθῇ αὐτοῖς αἰφνίδιος πειρασμός, λέγω δὲ τῇ ψυχῇ μου, ἀθλία ψυχὴ, ἂν καὶ ἀνελπίστως γελασθῇ καὶ Σὺ, καὶ σὲ ἀφαρπάσῃ ὁ θάνατος, καθὼς ὁ ἀλιεὺς τὸ ὑψάριον, καὶ σὲ κλέψῃ ὡς προεῖπον, ὡς ὁ κυνηγὸς τὸ πτηνόν, ὅποιαν ἀπολογίαν ἔχεις νὰ δώσῃς εἰς τὸν φοβερὸν Κριτὴν ; Ἐχεις ἄρα γε τοῦ λοιποῦ καιρὸν νὰ μετανιώσεις ; ἢ ὑπάρχει κανεὶς νὰ σὲ ἐνθυμῇται ; ὅπως διὰ σὲ κάμη τι ; ἔταν μία πέτρα καλύψῃ τὴν ζωὴν, καὶ τὰ ἐν αὐτῇ τῇ ζωῇ ἅπαντα, δύνανται ἄρα γε αὐτοὶ σου οἱ συγγενεῖς καὶ φίλοι νὰ σὲ ἐλευθερώσωσιν ἀπὸ τὴν ἀσθεστον ἐκείνην φλόγα τῆς κολάσεως ἐν ἣ θά ἔμβῃς ; Ποῦ τότε παραμυθία φίλων ; ποῦ

προστασία καὶ διαφέντευσις ἀρχόντων ; ποῦ οἱ ψευδοπεπλασμένοι τρόποι τῶν ῥητόρων, διὰ τῶν ὁποίων καταπιέθουν τοὺς δικαστάς, καὶ δίδουσι τοῖς δικαίοις ἀδικον ψῆφον, καὶ δίδουν φεῦ, λέγω, τὸ δίκαιον εἰς τοὺς ἀδίκους καὶ ἀποπέμπουν τοὺς ἀπταιστούς ὡς ἀδίκους. Ποῦ τότε οἱ καθημερινοὶ καὶ ἀνωφελεῖς τοῦ κόσμου κόποι, καὶ μόχθοι ; ὅποιον τοῦ κόσμου κτῆμα εἶνε ἄξιον νὰ σὲ ἐλευθερώσῃ ἀπὸ τὴν γέεναν ; Αὐτὰ ἐνθυμοῦμαι ἐν νυκτὶ καὶ ἡμέρᾳ, καὶ ἐν πάσῃ στιγμῇ, καὶ αὐτὰ εἶναι τὰ αἰτία, τὰ ὁποῖα κατατρώγουν τὴν καρδίαν μου ! Καὶ μετὰ τοῦ Προφήτου λέγω, μελετῶν «Ἐξηράνῃ ὡς ὄστρακον ἡ ἰσχὺς μου, καὶ τὸ ὅστούν μου ἐκολλήθη τῇ σαρκί μου». Καὶ συλλογιζόμενος, ὅτι τὸ ἱατρεῖον ταύτης τῆς λύπης, καὶ ἡ τῆς ψυχῆς μου σωτηρία ἄλλη βεβαίως δὲν εἶνε, ἢ ἡ ἐξ αὐτοῦ τοῦ κόσμου ἀποχώρησις, καὶ ἡ κατὰ μόνας πρὸς τὸν Θεὸν προσευχὴ, κατὰ τὸν Προφήτην τὸν λέγοντα : «μόνος μόνῳ Θεῷ προσευχόμενος,» ἀπεφάσισα ν' ἀποχωρήσω καὶ τὸν κόσμον ν' ἐγκαταλείψω, καὶ τὰ τοῦ κόσμου ἐφήμερα πράγματα, εἶνα εὖρω τὸν ποθοῦμενον Χριστόν, καὶ ν' ἀποκτήσω τὴν οὐράνιον δόξαν, καὶ αἰδίου φῶς. Ἰδοὺ ὅπου σὰς διηγῆθην πάντα τὰ ἐν τῇ καρδίᾳ μου, καὶ ἐν τῷ νῷ, ἐνθυμήματα, ἀλλὰ σὰς ὀρκίζω εἰς τὸν Θεόν, νὰ μὴ εἰπῇτε εἰς κανένα τίποτε, καὶ ὁμιεῖς ὁψέσθε.»

Ταῦτα πάντα ἀκούσαντες οἱ φίλοι τοῦ Ἀγίου, ἐκατανύχθησαν καὶ ἀπεφάσισαν ὅπως τὸν ἀκολοθήσωσιν ἀλλ' αἱ τοῦ Κόσμου βιωτικαὶ μέριμναι εἶχον αὐτοὺς δυνατὰ δεσμευμένους, καὶ ἐπέτρεψαν ἵνα μὴ ὑπάγωσιν μετὰ τοῦ Ἀγίου. Καὶ ἐκεῖνοι μὲν ἔμειναν ἐν τῇ πατρίδι των, αὐτὸς δὲ εὐρὼν πλοῖον καὶ μετὰ τρόπον μυστικόν, ἐκ τῶν αἰκείων του, ἀπέπλευσεν εἰς τὸ Ἀδριατικὸν Πέλαγος, καὶ ἐκ τῆς Θείας χάριτος κατευοδούμενος, μετ' ὀλίγας ἡμέρας, ἔφθασεν εἰς

τὴν πρεσβυτέραν Ῥώμην, καὶ πορευθεὶς εἰς τὸν τῶν Πνευματοφόρων καὶ Κορηφαίων Ἀποστόλων Ἱερὸν Ναόν, Πέτρου καὶ Παύλου, διέτριψεν ἐκεῖ ἔτη τέσσαρα, μετὰ πολλῶν νηστειῶν, καὶ προσευχῶν, καὶ μὲ ἀκατάπαυστα δάκρυα τὴν ἑαυτοῦ σάρκα σὺν τοῖς παθήμασιν ἐσταύρωσε καὶ ἐπιθυμίαις κατὰ τὴν Ἀπόστολον. Ἄλλ' ἐπειδὴ ἐθεώρει ὅτι συνέρρειε πλῆθος λαοῦ, καὶ εὐκαιρίαν καλὴν δὲ εἶχε ἵνα κοπιᾷ ὡς ἐβούλετο κάλλιον καὶ περισσότερον, ἀπεφάσισε ν' ἀναχωρήσῃ ἐκεῖθεν ὅπως πορευθῇ εἰς τόπον ἡσυχότερον ἵνα ἀνεμποδίστως προσεύχηται. Ὅθεν πορευθεὶς εἰς ὅλα τὰ Μοναστήρια, καὶ Ἐκκλησίας ἐν γένει καὶ προσκυνῶν εὐλαβῶς, καὶ παρὰ τῶν ἁγίων ἀνδρῶν, οἵτινες τότε εὕρισκοντο, λαμβάνων τὴν ἱερὰν εὐλογίαν καὶ συμβουλὴν, ὑπέστρεψεν εἰς τὴν Μονεμβασίαν, ἐπιποθήσας ὅπως μεταβῇ ἐκεῖθεν εἰς τὴν νῆσον Κύθηρα; ἥτις τότε, διὰ τὰς συνεχεῖς ἐπιδρομὰς τῶν ἐν τῇ Κρήτῃ Ἀγαρηνῶν, ἦν ἔρημος καὶ ἀκατοίκητος, διότι ἐκεῖνοι εἶχον ἐκείνην ὥσπερ φωλεάν, καὶ ἐκρύπτοντο ἐν αὐτῇ καὶ ὅσοι ἤρχοντο τοὺς ἡχμαλώτιζον, καὶ τοῦτου ἐνεκεν καὶ ἐξ ἄλλων νήσων ἤρχοντο, ἀλλ' ἀμέσως ἐφευγόν καὶ οὐδεὶς ἀπεφάσιζε νὰ κατοικήσῃ ἐκεῖ.

Ἐρχόμενος λοιπὸν ὁ Θεόδωρος εἰς τὴν Μονεμβασίαν, ὑπῆγε καὶ ἡσύχαζεν ἐντὸς κελλίου τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου τῆς ὀνομαζομένης Διακονίας καὶ οὐδὲν ἄλλο ἔναμνε ἢ νὰ στοιχολογῇ τὸ Ψαλτήριον, καὶ προσεύχεται μετὰ θερμῶν δακρύων ἡμέραν τε καὶ νύκτα, τὰ δὲ ἐνδύματά του ἦσαν ἐν καὶ μόνον παλαιὸν τρίχινον, ἐνήστευεν, ἐθρήνει καὶ ἐκ τῆς Ἐκκλησίας οὐδέποτε ἔλειπεν, οὔτε τὰ ὅμματα του ποτὲ ἠτένιζεν ὅπως ἴδῃ μὲ ὑπεροψίαν τινὰ ἢ μὲ αὐθάδειαν, ἀλλὰ πάντοτε σκυφτός, καὶ τὴν ἱερὰν αὐτοῦ κεφαλὴν κεκλιμμένην ἔχων, ἐθεώρει πρὸς τὴν γῆν. Ἐν ᾧ δὲ διέμενεν ἐν Μονεμβασίᾳ ἱκανὸν καιρὸν, ἐπειδὴ πλοῖον δὲν εὕρισκε, καὶ ἡ-

γωνίζετο εἰς τὸν τῆς Θεοτόκου ἡμῶν ἄνωθεν Ἱερὸν Ναόν, ἔμαθε τοῦτο ἡ γυναῖκά του, ἥτις τῷ ἐπεμίψε ἐπιστολὴν ἐκ τῆς Κορώνης τῆς πατρίδος των, ὡς προείπομεν, γράψασα οὕτω:

«Πρὸς τὸν ἀγαπητόν μου ἄνδρα ἡ πολυτεθλιμμένη σου γυνή, Χαίρειν! Ὡ πόσον ἄμετρον κακὸν ἐπροξένησες εἰς ἐμέ, ἀναχωρῶν, πεφιλημένε μου, ἐντεῦθεν. Ἀνεχώρησες ἀλλὰ τώρα μὲ ἐγκατέλειψες τὴν δυστυχὴ ὁρφανήν, καὶ ἔρημον, τί νὰ κάμω; ἀφοῦ ἀπεμακρύνθης τοσοῦτον ἀπ' ἐμοῦ ἔχουσα εἰς τὴν θύραν τοῦ οἴκου μας ἐκ τῶν δακρύων ἕνα ποταμὸν τοσοῦτον μεγάλον, ὅπου σκέπτομαι βεβαίως ἄνθρωπος δὲν θὰ δυνηθῇ νὰ διαβῇ ἐκεῖθεν, ὥστε νὰ μὴ ἐνώσῃ τὰ δάκρυά του, μὲ τὰ ἰδικά μου, νὰ φωνᾷ ὅπως ἀκουσθῶ ἕως εἰς τὸ μέρος, ὅπου διαμένεις διαρκῶς, τοῦτο ἂς μαρτυρήσουν τὰ ἄγρια δάση, τὰ ὄρη καὶ λαγκαθία εἰς ἃ ἀντηχοῦν αἱ τρομεραὶ μου φωναί, καὶ αἵτινες μὲ ἀνταποκρίνονται: ὦ Θεόδωρε ἄνδρά μου, ἄνδρά μου!!! ὡς καὶ αὐτὰ τὰ μουσικώτατα πτηνὰ, τὰ ὄρνεα συμπονοῦν τοὺς πόνους μου, ἅτινα ἀκούοντα τοὺς θρήνους, οὐς δι' ἐσέ, τὸ φῶς τῶν ὀμμάτων μου, προσφέρω, συναθροίζονται τυχέως ὅταν ὁ φαεινόςτατος ἀστήρ, ὁ μέγας πλανήτης ἥλιος, ἐκτείνῃ τὰς χρυσόπλοκάς του πλεξίδας, θὰ κλαύσῃ ἐκείνους οὐς ὁ ζωφόσχημος ἄδης, ἕως τὴν χθὲς τῷ ἐλάμβανεν, ὁμοίως καὶ ὅταν μὲ γιγαντιαῖον δρόμον, καὶ ἄγνωστον, βαδίξῃ ἐν τῷ ἄδῃ ὅπως ἴδῃ τί τῷ ἐποίησεν ὁ Πλούτων, καὶ περικυκλόνοντα τὸν οἶκόν μας καὶ περιβόλαιόν μας ὥσπερ φωνῆς ἐνάρθρου, καὶ σημαντικῆς, παραπονούμενα μετ' ἐμοῦ ἄδοντα λέγουν: «ἄνδρά μου! ἄνδρά μου, ζωὴ τῆς ψυχῆς μου!, καὶ αὐτὰ τὰ ἀναίσθητα ὄντα, ἐλέγχουν τὴν ἀσπλαγχνίαν ἣν εἰς ἐμέ τὴν ξένην ἐδείξας, πετρίνην ἔκαμες τὴν καρδίαν σου πρὸς ἐμέ, τοῦλάχιστος δὲν εὐσπλαγχνίσσαι

τὰ τέκνα σου ! ἀλοίμονον εἰς ἡμᾶς ! καὶ τί σοῦ ἐπταίσαμεν οἱ κακοδαίμονες καὶ μᾶς ἐγκατέλειψας ὀλοτελῶς, καὶ ὡς ἐχθροὺς μᾶς ἀποστρέφεις ; ἀνεχώρησας διὰ νὰ σώσῃς τὴν ψυχὴν σου, ἀλλὰ φυλάξου καλῶς, καθότι θὰ κολάσῃς αὐτήν, καὶ καλλίτερον, ὦ ἄνδρα μου, νὰ ἐπιστρέψῃς εἰς ἡμᾶς. Ἐλθέ, παμπόθητέ μοι, νὰ καταπαύσῃς τοὺς πόνους, καὶ δά δάκρυα τῆς δούλης καὶ συζύγου σου, καὶ νὰ σώσῃς ψυχικῶς, καὶ σωματικῶς ἐμὲ τε καὶ τὸν ἑαυτὸν σου. Πρόφθασον εἰς τὰς ἀγκάλας μου, καὶ θὰ εἶμαι ὡς ἄλλοτε ἤμουν χεὺς τῶν ποδῶν σου. Ὑγίαινε.»

Τοιαῦτα καὶ τοσαῦτα ἔγραφεν ἡ γυνὴ πρὸς τὸν Ὅσιον, πρὸς δὲ τὸν Ἐπίσκοπον στέλλουσα ἕτερον γράμμα γράφουσα αὐτῷ ὅπως ἀνυπερβέτως τῇ πέμψῃ αὐτόν, καὶ νὰ κάμῃ τοῦτο χάριν τοῦ Ὑψίστου Θεοῦ, ὀρκίζουσα σκληρῶς αὐτόν καὶ προφασίζομένη ὅτι δὲν ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν ἀπαιτούμενην συγγνώμην· διότι αὐτὸς ἦτο ὁ κυριώτατος σκοπὸς αὐτῆς, ἥτοι νὰ λάβῃ, καθὼς ὁμόζυγός του, τὴν παρ' αὐτῆς αἰτουμένην συγχώρησιν, κατόπιν δὲ νὰ γίνῃ καὶ αὕτη Μοναχὴ, διότι ἄνευ τοῦ καλουμένου διαζυγίου, οὐδεὶς ἀπεφάσιζεν εὐκόλως νὰ κουρεύσῃ αὐτὴν Μοναχὴν. Ἀφοῦ ἀνέγνωσεν αὐτὰς τὰς δύο ἐπιστολάς, ὁ Ἐπίσκοπος διεβίβασεν ἀμέσως τῷ Θεοδώρῳ, καὶ τῷ παρήγγειλεν ὅπως ἀναγνώσῃ τὰ γεγραμμένα, καὶ ἃς ἐκλέξῃ τὸ κάλλιον αὐτῶν, ὅτι τὸν φωτίζει ὁ Κύριος ἃς κάμῃ. Τότε ὁ ἅγιος ἀναγινώσκων τὰ παραγγέλματα ταῦτα, εἶπε πρὸς τὸν κομίσαντα: «Αὐτὰ δὲν εἶναι τῆς γυναικὸς μου· διότι καλῶς γινώσκω καὶ τὸν γράψαντα αὐτά, καὶ ὁ Θεὸς νὰ τῷ συγχωρήσῃ, πλὴν οὔτε μὲ τοῦτον τὸν τρόπον θέλει ἐμποδίσαι, ὁ Διάβολος τὴν θείαν μου ὁδόν». Μὲ τοιούτους σοφοὺς καὶ ἱεροὺς λόγους ἀπέπεμψε τὸν τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἐπισκόπου κομιστήν, αὐτὸς δὲ ἀκολουθῶν τὴν εἰθισμένην αὐτοῦ ἀσκησιν,

δὲν ἐφρόντιζε διὰ τροφήν, ἢ δι' ἐνδύματα ὀλοτελῶς, ἀλλ' οὔτε κἂν παρ' οὐδενὸς ἀνθρώπου ἐζήτει. Τότε ὁ χειμῶν ἦτο δριμύτατος, καὶ ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ἐκείνης ἀσκήσεως, ἐξηράνθησαν αἱ σάρκες αὐτοῦ, καὶ τὰ ὄμματα τοῦ ἐμκύρισαν, καὶ ἐβούλησαν, ἀλλ' ὅμως τι παρ' οὐδενὸς ἐζήτησε πρὸς σωματικὴν του ἀνάγκην. Μάλιστα δὲ ἂν τις ἐπεμπεῖ τι αὐτῷ τὸ ἐπέστρεφε, τόσον ὥστε μίαν ἡμέραν, φιλόχριστοί τινες τῷ ἐπεμψαν στῶμα, ἐνδύματα καὶ ὑποδήματα, ὅπως ὀλίγον τι ἀναπαύεται καὶ ὅπως ἐνδύθῃ· διότι αἱ σάρκες αὐτοῦ σχεδὸν διεκρίνοντο ἀπὸ τὴν μεγίστην γύμνωσιν καὶ ἠσθένησε βαρέως ἐκ τῆς ὑπερβολικῆς ταύτης γυμνότητος, καὶ ὑπερβολικὸν ψῆχος τοῦ βαρυτάτου χειμῶνος ἐκείνου καὶ ἐκ τῆς μεγίστης κακοπαθείας, λέγω, καὶ ὁ Παμμακάριστος ἡὐχαριστεῖτο διὰ τὴν πρὸς αὐτὸν φιλοφροσύνην των καὶ γενναίαν πράξιν, καὶ ἐγκαρδίως ἐπευχόμενος τοὺς αὐτὰ πέμψαντας, ἐπέστρεφε καὶ θερμῶς παρεκάλει αὐτοὺς ὅπως μὴ τοῦ λοιποῦ τοιαῦτα φθαρτά, καὶ τῷ σώματι ἀρμόζοντα μόνον ὅπως καλοδιάγῃ καὶ εὐφραίνηται, μὴ πέμπωσιν αὐτῷ καθότι μεγάλως θέλουσι τὸν λυπήσει, καὶ αὐτὸς ἡὐχαριστεῖτο νὰ μένῃ μὲ μόνον αὐτὸ τὸ πεπαλαιωμένον φόρεμα, ἄνευ χιτῶνος ἢ ὑποκαμίσου, ἄνευ ἄλλου τινὸς ἱματισμοῦ. Ὅταν δὲ τινες, θείῳ ζήλῳ κινούμενοι, τῷ ἐπεμπον ἄρτον, ἢ ἄλλο τι ἀσκητικὸν φαγητόν, ἔτρωγέ τι ἐξ αὐτοῦ, τὸ δὲ ὑπόλοιπον διένειμε τοῖς πτωχοῖς, κατὰ Εὐαγγελικὴν διάταξιν. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ἦν μοναχὸς τις, τοῦνομα Ἀντώνιος, ὅστις κατῴκει ἐν τῷ τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Ἱερῷ Ναῷ, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει ἐν τῷ χωρίῳ «Τερέα» λεγομένῳ. Οὗτος ὁ ἅγιος συνεχῶς εἰς αὐτὴν ἐπορεύετο καὶ τὸν ἅγιον τοῦτον ἐκεῖ εὐρίσκων, τὸ μὲν, ὅπως παρ' αὐτοῦ λαμβάνη χάριν πρὸς ἰδικὴν του ψυχικὴν ὠφέλειαν, τὸ δὲ, ἵνα καλῶς ἐντυπώνηται τὰς αὐτοῦ συμβουλὰς, διότι οὐχὶ μόνον τὸν

κάλλιστον καὶ ἄριστον τρόπον ἔσχε τὴν διὰ τοῦ λόγου συμβουλὴν ἀλλὰ καὶ τὴν τῆς ἀσκήσεως αὐτῆς διόρθωσιν πρὸς οὐδὲν ἐπήγαινον καὶ συνεχῶς αὐτὸν ἐπεσκέπτοντο. Εἶχε δὲ καὶ αὐτὴν τὴν χάριν καὶ ἰσχύϊν τῆς ψυχικῆς θεραπείας, ὥστε ὢν καλὸς ἀλίου, ἐσαγῆνευε τὰς ψυχὰς αὐτῶν, μὲ αὐτὴν τοῦ λόγου καὶ ἔργου κατάλληλον ἐνέργειαν καὶ σοφίαν, ἐσαγῆνευε, λέγω, εἰς τὸν τῆς ἀσκήσεως καλὸν λιμένα καὶ τὰς τῶν ἀκροατῶν του ἀκοὰς μεγάλως ἐξέπληττε δι' αὐτῶν τῶν θαυμασίων του λόγων καὶ καλῶν παραινέσεων, οἵτινες δὲν ἡσθάνοντο οὐδόλως κόπους ἀσκήσεως.

Πληροφορηθεὶς ὁ ῥηθεὶς Ἀντώνιος, ὅτι ὁ Ὁσῖος ἀπεφάσισε ὑπὸ θεοῦ ζήλου κινούμενος νὰ μεταβῇ εἰς Κύθηρα, παρεκάλεσεν αὐτὸν θερμῶς ὅπως λάβῃ καὶ αὐτὸν εἰς τὴν νῆσον. Ὁ Θεόδωρος ὑπεσχέθη, ἐξετέλεσε τὴν ὑπόσχασίν του. Διατρίβοντος δ' ἐν Μονεμβασίᾳ ἐπὶ ἓν ἔτος τοῦ ἁγίου, ἐφθασεν ὁ τῶν Μελιταίων (Μαλτέζων) ἡγεμὼν, μετὰ τεσσάρων μεγάλων καὶ τρομερῶν πλοίων, ἀπεσταλμένος παρὰ τοῦ γέροντος βασιλέως Ρωμανοῦ, ὅπως ἐξολοθρεύσῃ τὰ ἄλλα διάφορα πλοῖα τῶν Ἀγαρηνῶν, τὰ ὅποια τότε ἐξήρχοντο ἐκ τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης, καὶ ἐκούρσευσον δυστυχῶς τὰ τῶν Χριστιανῶν, καὶ τὸ Αἰγαῖον Πέλαγος εἶχε πληρωθῇ ἐκ τούτων. Ὁ μακάριος Θεόδωρος τοῦτο μαθὼν μετέβη καὶ ἐθερμοπαρακάλεσε τὸν Τουρμάρχη, ὅπως τὸν δεχθῇ καὶ ὅπως ἀποστείλῃ αὐτὸν εἰς τὴν Νῆσον Κύθηρα, ὅστις καὶ ὑπεσχέθη αὐτῷ. Ἀμέσως ὁ ἐν Ἀγίοις Θεόδωρος, μετέβη εἰς τὸ εἰρημένον χωρίον «Τέρα», καὶ παραλαβὼν τὸν προειρημένον Ἀντώνιον, ὑπέστρεψαν ἀμέσως κρατῶντας καὶ τὰ ἀναγκαῖα βιβλία, ἥτοι Ψαλτήριον, Ὁκτώηχον καὶ Εὐαγγέλιον, καὶ ὅταν ἐπῆλθε καιρὸς ἀρμόδιος, εἰσῆλθον εἰς ἓν τῶν ἄνω εἰρημένων πλοίων, κατὰ τὸ πρόσταγμα, καὶ διέβησαν εἰς τὴν νῆσον· καὶ οἱ μὲν Μονα-

χοὶ ἀπεβιβάσθησαν, τὸ δὲ πλοῖον περιστρεφόμενον ὀλίγον τι ἐκεῖθεν εὗρον Γολέταν μὲ ἐννεμήκοντα Ἀγαρηνοὺς, οἵτινες πολεμήσαντες ἐπ' ὀλίγῳ ἀντεστάθησαν ἐναντίον τῶν Ῥωμαίων ἀνδρείως· μὴ ὑποφέροντες ὁμοῦ τὰς τρομεράς αὐτῶν ἀρπαγὰς, καὶ λοιπὰ καυστικὰ τεχνουργήματα, τὰ ὅποια τοὺς ἔρριπτον, ἐνικήθησαν, καὶ ὅσοι ἐσώθησαν ἐκ τῶν βολίων τῶν ὅπλων, κατεκαύθησαν διὰ τῶν κατασκευῶν τοῦ πυρός. Θεωροῦντες δὲ, ὅσοι ἔμειναν, ἔπεσαν ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ κολυμβῶντες ἐπάσχιζον ὅπως περισωθῶσιν εἰς τὴν νῆσον, ἀλλ' οἱ Ῥωμαῖοι καταδιώκοντες αὐτοὺς μὲ τὰ ἔϊρη, ἄλλους μὲν ἐκόψαν, ἄλλους δὲ συλλαμβάνοντες ζωντανούς, μετέφερον τῷ Διοικητῇ (Τουρμάρχει). Μόνον εἴκοσιν ἐκ τῶν ἐννεμήκοντα ἐσώθησαν ἐπειδὴ ἐξῆλθον ἐν καιρῷ εἰς τοὺς συνδένδρους τόπους καὶ ἐρημοτέρους τῆς νήσου, καὶ οὕτως ἐξαπατήσαντες αὐτοὺς, κρυβέντες. Καίτοι δ' ἐπὶ πολὺ οἱ Ῥωμαῖοι ἐπεζήτουν αὐτοὺς ἐπιμελῶς, οὐδένα ἐξ αὐτῶν εὗρον, καὶ ὑποστάντες πάμπολλα βάσανα ἐν τῇ ἑαυτῶν ἀναζητήσῃ, ἐπέστρεψαν εἰς Μονεμβασίαν νικηφόροι, χαίροντες καὶ σκιρτῶντες. Ἐν καὶ μόνον πρᾶγμα τοὺς ἐλύπησεν ὁ μονήρης βίος τῶν Μοναχῶν, οἵτινες ἔμειναν ἐν τῇ νήσῳ Κύθηρα, καὶ ἔλεγον καθ' ἑαυτούς, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ συλληφθῶσι παρὰ τῶν εἴκοσι Ἀγαρηνῶν οἱ ὅσοι, οἵτινες εὐρίσκονται κεκρυμμένοι ἐν τῇ νήσῳ ἐκείνῃ, καὶ πολὺ μᾶλλον καθότι τοῦτο ἀγνοοῦν οἱ ταλαίπωροι, ἀλλὰ τὰ παρ' ἀνθρώποις ἀδύνατα, παρὰ τῷ Θεῷ δυνατὰ εἶναι, καὶ ἐν ἄλλοις λόγοις, ἄλλαι μὲν βουλαὶ ἀνθρώπων, ἄλλα δὲ Θεὸς κελεύει. Ἐκεῖνος δ' ὅστις ἐφύλαξε τὸν Δανιὴλ ἐν τῷ λάκκῳ τῶν Λεόντων, καὶ τοὺς ὁσίους βεβαίως καὶ ἀνχυριδῶς διεφύλαξε κατὰ τὸ ῥητόν: «οἶδε γὰρ Κύριος εὐσεβεῖς, καὶ ἐκ πειρασμοῦ ῥύεσθαι» δηλαδὴ ἤξεύρει ὁ Θεὸς ν' ἐλευθερώσῃ ἀπὸ πειρασμῶν τοὺς δούλους αὐτοῦ. Καίτοι οἱ Ἀγαρηνοὶ μὴ

ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας διαμείναντος ἐν τῇ Νήσῳ, ἀλλὰ καθ' ἡμέραν ἐξήρχοντο αἰτοῦντες τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα, ἐν ἐνὶ λόγῳ παρὰ Θεῷ δὲν ἐσυγχωρήθη νὰ εὕρωσι τοὺς αἰδιμίους τούτους, οὓς ὁ Θεὸς περιέσκεπε.

Ὁ δὲ μοναχὸς Ἀντώνιος διατρίβων ἐκεῖ ἀπὸ τὰς 17 τοῦ Ἰουλίου, διότι τότε ἤλθον οἱ Μακάριοι ἐκ τῆς πατρίδος των, ἕως τὰς τελευταίας τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, ἐσκέφθη καλὸν ὅπως ἐπιστρέψῃ εἰς Μονεμβασίαν, ἐγκαταλείπων τὸν ἕτερον συνασκητὴν του, ὡς μὴ ὑποφέρων τὴν πείναν, καὶ ψυχὸς, τὸ ὅποιον ἐδοκίμαζεν ὥστε εὐρὼν πλοῖον, ἀνεχώρησεν, ὡς αὐτὸς ὁ ἴδιος διηγῆθη, καὶ μεταβάντα εἰς τὴν πατρίδα του τὸν ἐρωτοῦσαν οἱ συμπατριῶται του λέγοντες αὐτῷ: «Πῶς ἀνεχώρησας, καὶ ἐγκατέλειπε μεμονωμένον τὸν Μοναχὸν Κύριον Θεόδωρον;» καὶ οὗτος ἀπεκρίνατο αὐτοῖς: «διότι ἐκεῖ οὐδὲν ἄλλο εὐρήκαμεν νὰ τρώγωμεν ἢ τὰ κερᾶτια, τὰ ὅποια ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας συνάζοντες διὰ τροφὴν μας τακτικὴν, τὰ διαφυλάττομεν, καὶ δι' ὅλην τὴν ἡμέραν προσευχόμενοι, τὴν ἐσπέραν ἐτρώγαμεν ἐξ αὐτῶν καὶ οὕτω πως τὴν πείναν μας ἐπαρηγορούσαμεν. Καὶ ὁ μὲν Κύριος Θεόδωρος ἐξ αὐτῶν ὀλίγα τινὰ ἔτρωγεν, ἐγὼ δὲ ὢν γέρων δὲν ἠδυνάμην νὰ νηστεύω τόσο, καὶ ἕνεκα τούτου πρὸ πολλῶν ἡμερῶν μάλιστα, ἐφρόντισα ὅπως ἀπέλθω ἐκεῖθεν, ἀλλ' ἐκεῖνος δὲν με ἄφινεν, ἀλλ' ὅμως ἀτενίζων πρὸς τὴν θάλασσαν, καὶ λέμβον εὐρὼν ἐτοίμην κρυφίως ἐκείνου ἀνεχώρησα».

Μετὰ ταῦτα ὁ μὲν Ἀντώνιος ἐκλείσθη εἰς ἓν κελλίον ἐν ᾧ διέτριψε χρόνους εἴκοσι τρεῖς, καὶ πολλὰ γηράσας, μάλιστα ἀπὸ τὸν περιρισμὸν τοῦτον καὶ στενοχωρίαν, καὶ ἀπὸ τὴν κακουχίαν καὶ βίασαν ἀδιάκοπον, ἡσθένησεν, ὥστε ἐξῆλθεν ἐκεῖθεν καὶ εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Τιμίου Προδρόμου

πορευόμενος καὶ ἐν αὐτῷ ἐπ' ὀλίγῳ χρόνῳ ὑποφέρων, πρὸς Κύριον ἀπεδήμησεν.

Ὁ δὲ ὁσιος Πατὴρ ἡμῶν Θεόδωρος εὕρισκετο ἐν τῇ νήσῳ Κύθηρα ἐν τῷ τῶν ἀγίων ἐνδόξῳ μεγάλῳ τοῦ Χριστοῦ Μαρτύρῳ, Ἰερῷ Ναῷ, Σεργίου, καὶ Βάχχου, διήνεσεν ἐν αὐτῷ μῆνας ἑνδεκα μετὰ νηστειῶν καὶ ἀγρυπνιῶν, μετὰ κόπων, μόχθων, μετὰ μενίστων στενοχωριῶν, μετὰ θλίψεων, μετὰ δακρύων. Μόνος μόνῳ τῷ Θεῷ προσευχόμενος καὶ αὐτῷ ἐξιλεούμενος, καὶ μετ' Ἀγγέλων συναυλιζόμενος, τοσοῦτον, ὥστε ἐκ τῆς πολλῆς ἀσκήσεως, καὶ στενοχωρίας ἦν νύκτα τε καὶ ἡμέραν ἔκαμνε, καὶ ἐκ τοῦ ὑπερβολικοῦ ἐκείνου καὶ ὑπερθουμασίου ψυχους, ἡσθένησε βαρέως, καὶ ἐννοήσας ὅτι ἔμελλε μετ' ὀλίγον νὰ μεταβῇ πρὸς τὸν Ποιούμενον Χριστόν, ὅπως λάβῃ τὴν τῶν κόπων καὶ μόχθων ἀμοιβήν, ἐσηκώθη ἀπὸ τὴν Γῆν, ὅπου ἐκοίτετο, καὶ γονατίζων εὐλαβῶς, καὶ ἄρας τὰ χεῖρας, καὶ τὰ ὅμματα πρὸς τὸν Οὐρανὸν ταῦτα προσήχετο:

«Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, Υἱὲ καὶ Λόγε τοῦ Θεοῦ τοῦ Ζῶντος, καὶ Θεὲ Παντοδύναμε, ὅστις κατεδέχθης ἀπὸ τὸν Οὐρανόν, εἰς τὴν Γῆν, καὶ παρθενικὴν σάκα εἶλας, καὶ ὑπέστης πλεῖστα ὅσα, δηλαδὴ ἐσταυρώθης, καὶ ἐτάφης ὅπως ἐλευθερώσης ἐκ τοῦ Διαβόλου τὰς χεῖρας ἅπαντα τὸν κόσμον σου, δέχθητι τὸ πνεῦμά μου καὶ ἀνάπαυσον αὐτὸ ἐν τόπῳ ἀναψύξεως, ὅπου ἡ τοῦ θείου προσώπου Σου ἐπισκοπὴ εὐφραίνει τοὺς ἀπ' αἰῶνος Ἀγίους Σου, καὶ ὅστις ἐν τῷ ὀνόματί μου αἰτήσῃ Σοι χάριν τινὰ μετὰ πίστεως, ὡς εὐδιάλλακτος ἀμνησίκαιος καὶ φιλόανθρωπος, δώρησαι αὐτῷ, καὶ ταύτῃ τῇ νήσῳ καὶ τοῖς κατοικοῦσιν ἐν αὐτῇ. Διαφύλαξον οὖν πάλιν δέομαί σου ἀπὸ λοιμοῦ, λιμοῦ, ἀπὸ βαρβάρων ἐπιδρουάς, καὶ ἐκ πάσης ἐτέρας νόσου, καλῶς διαφύλαξον. Ναὶ Θεὲ Παντοκράτωρ! παρακαλῶ Σε ὁ δοῦ-

λός Σου, ἵνα δοξάζεται σου τὸ Πανάγιον Ὄνομα, εἰς αἰῶ-
νας αἰώνων Ἀμήν.»

Μετὰ τὴν προσευχὴν ταύτην τεντόνων ἑαυτὸν ἐπὶ τῆς
Γῆς, καὶ σταυρόνων ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ στήθους τὰς χεῖράς του
παρέδωκε τὴν Ἀγίαν αὐτοῦ ψυχὴν, εἰς χεῖρας Θεοῦ ὁ αἰέ-
μνηστος. Ἦτο τότε ἡ 12 Μαΐου, καὶ κατὰ τὸν Σεπτέμ-
βριον, ἦλθεν ἐν ἀπὸ τὰ προειρημένα πλοῖα, ὅπερ ἄραξεν
ἀπέναντι τῆς Νήσου. Οἱ ναῦται ἔλαβον τὴν λέμβον τοῦ
τρομεροῦ ἐκείνου πλοίου, καὶ ἀναβάντες εἰς τὴν Νῆσον, διὰ
τὸ προσκυνήσωσι τοὺς Ἀγίους Μάρτυρας, Σέργιον καὶ
Βάκχον, εὗρον τὸν Ἅγιον ἔξω τοῦ ναοῦ τούτου νεκρόν,
καὶ ὀλόκληρον, δηλαδὴ σῶον καὶ ἀνελλιπῆ, ἄνωθεν δὲ τῆς
αὐτοῦ κεφαλῆς εὗρον ἐν ὀστρον μὲ γράμματα τὰ ὅποια
ἔλεγον: «Ἐγὼ ὁ ἐν ἐλαχίστοις Θεόδωρος Διάκονος, ἠσθέ-
νησα εἰς τὰς 7 τοῦ Ἀπριλίου μηνός, καὶ ἰδοὺ ὅπου ἀπο-
θνήσκω 12 Μαΐου τὴν τοῦ Ἀγίου Ἐπιφανίου ἡμέραν.»
Ταῦτα ἀναγνώσαντες οἱ ἄνθρωποι, καὶ τοῦ Ἀγίου τούτου
τὸ λείψανον προσκυνήσαντες μετὰ μεγίστου σεβασμοῦ, ἀφῆ-
καν αὐτὸ ἐν τῷ ἰδίῳ τόπῳ, καὶ ἀνεχώρησαν. Ὁ δὲ βασιλεὺς
τότε ἐποίησεν ἐν τῇ νήσῳ Κρήτῃ ἀγάπην μὲ τοὺς τότε
Ἀγαρηνοὺς καὶ μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν τριῶν διέβησαν ἐκεῖ-
θεν εἰς Κύθηρα, τινὲς Μονεμβασίται ὅπως κυνηγήσωσι
τοὺς ἐκεῖ διὰ τὴν ἐρημίαν τοῦ τόπου ἀγριοτράγους, καὶ λοιπὰ
ζῶα, καὶ φθάσαντες εἰς τὸν τῶν ἁγίων Μαρτύρων Ναόν, ἐν
πρώτοις προσεκύνησαν τὰς ἐν αὐτῷ ἐμπεριεχομένας, Ἱε-
ράς εὐλαβεῖς εἰκόνας, συγχρόνως δὲ θεωροῦν τὸν ἐν Ὁσίοις
ἔσιον κατακείμενον νεκρόν, ἔναντι τοῦ εἰρημένου Ναοῦ τῶν
ἁγίων, σῶον καὶ ἀνελλιπῆ, καὶ θαυμάσαντες μεγάλως προ-
σεκύνησαν ὡσαύτως αὐτόν, καὶ ἐν τῷ ἅμα μετέφερον μεθ'
ὕμνων πολλῶν καὶ δακρύων, καὶ τὸν εἰσήγαγον ἐν τῷ
Ναῷ καὶ κατασπασάμενοι αὐτὸν πανευλαβῶς, καὶ μετὰ

μεγίστης κατανύξεως ἔθαψαν. Ἐνθα μέχρι σήμερον ἔτι ἀ-
ριστερόθεν τῆς Πύλης σώζεται κοινοῦ κλίον ἐπιγραφόμενον
ὡδε: «Ἐνθαδε κεῖται τὸ Ἱερὸν Λείψανον τοῦ Ὁσίου Πα-
τρὸς ἡμῶν Θεοδώρου τοῦ ἐν ἀσκήσει λάμψαντος ἐν τῇ νήσῳ
Κυθήρων.» Οὗτος εἶνε, ὦ Εὐλογημένοι μου Χριστιανοί, ὁ
τοῦ Μεγάλου καὶ θαυμασίου Θεοδώρου βίος· αὕτη εἶνε ἡ
πολιτεία του, μὲ τοιούτους κόπους μὲ τοιούτους μόχθους,
καὶ μὲ τοιαύτας καὶ τηλικαύτας θλίψεις καὶ ἀνησυχίας νε-
νίκηκε τὸν Κόσμον καὶ τὰ ἐν αὐτῷ ἅπαντα, δηλαδὴ τὰ τοῦ
Κόσμου προσωρινὰ πράγματα, καὶ τὸν Θεὸν καλῶς εὐη-
ρέστησε. Ταῦτά εἰσι τὰ ἰδικὰ του ἀνδραγαθήματα, μέρος
τῶν ὁποίων διηγήθη αὐτὸς ὁ ἀοίδιμος, καὶ μέρος ἐξ ὧν εἶ-
δον ἰδίῳις ὁμμασί τινες φιλόχρηστοι καὶ φιλαλήθεις ἄν-
θρωποι καὶ ὡς ἡδυνήθησαν ἔγραψαν αὐτά, ἀλλ' ἐπειδὴ ἦ-
σαν συντεταγμένα λίαν ἀπλῶς, ἠθελήσαμεν ἡμεῖς ἵνα συν-
τάξωμεν εἰς καταλληλοτέραν φράσιν· ὁ δὲ συντάξας καὶ
τακτοποιήσας τὰ ἔργα καὶ ἐν γένει τὸν Βίον τοῦ ἁγίου φαί-
νεται ἐν τῷ τέλει τούτου τοῦ Ἱεροῦ Βιβλίου ταπεινῶς ὑ-
πογεγραμμένος, ὅστις ἐφρόντισεν οὐχὶ μόνον νὰ τακτοποιή-
σῃ τὸ πρῶτον ἀτάκτως συντεταγμένον Βιβλίον, ἀλλὰ καὶ
νὰ γράψῃ ἅπασαν τὴν ἀλήθειαν, ὡς φαίνεται καὶ εἰς τὸ πρό-
τερον, περιορισθεὶς μόνον κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον, καὶ
ὅπως ἡ θεία φώτισις ἐδίδαξεν αὐτόν, εἰς τὴν τακτοποίησιν
τῆς γλώσσης, προσθέσας ἐν αὐτῷ καὶ τινὰς λέξεις ἑλληνι-
κωτέρας καὶ συγχρόνως ἐξηγῶν αὐτάς, διέγραψε τὰς πρό-
τερον ἐσφαλμένας καὶ πλείστας ἰταλικὰς, ἃς οἱ περισσό-
τεροι ἐκ τῶν εὐλαβῶν ἡμῶν Χριστιανῶν δὲν ἠγνόουν καλῶς.

Ἐν ἐνὶ λόγῳ οὐδὲν προσέθεσεν, ἢ ἀφῆρσεν ἐκ τῶν ὅσα
ἐν τῷ παλαιῷ βιβλίῳ ἀπῆντησεν, εἰμὴ μόνον, ὡς προεῖπον,
ἐτακτοποίησε πρὸς περισσοτέραν τοῦ κοινοῦ ψυχικὴν ἀντί-
ληψιν, ὅσοι λοιπὸν μιμηθοῦν τὰς πράξεις, καὶ τὴν τοῦ ἁ-

γίου ἀρίστην ταύτην τολιτείαν καὶ συνεχῶς ἀναγινώσκουν τὸν θαυμάσιον αὐτοῦ Βίον, θέλουσι λάβει μεγίστην καὶ σπουδαίαν ψυχικὴν ὠφέλειαν, θέλομεν δὲ διηγηθῇ συγχρόνως καὶ τινὰ ἐκ τῶν τοῦ Ἀγίου θαυμάτων, πρὸς ἔπαινον καὶ δοξολογίαν αὐτοῦ, καὶ πρὸς μείζονα τῶν πιστῶν ἀκροατῶν πίστωσιν.

Προσέξατε λοιπόν, Κύριοι καὶ Κυρίαι, καὶ ἐν γένει πάντες, οἱ εὐλαβεῖς χριστιανοί, ἵνα δι' αὐτῶν τῶν θαυμάτων καὶ αὐτὸν τὸν Ἅγιον δοξάσητε ἐγκαρδίως, καὶ τὰς ψυχὰς σας μεγάλως ἀγαλλιάσετε. Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ ὅτε οἱ Φιλόθεοι ἐκεῖνοι ἄνδρες ἦλθον ὡς ἀποστελμένοι παρὰ τοῦ Θεοῦ, ἐκῆδυσαν τοῦ Ἀγίου τὸ λείψανον, ὡς εἶπομεν ἂνωθι λίαν σαφῶς. Ἀφίχθησαν, λέγω, εἰς τὴν τῶν Βατικῶν παραλίαν, (τόπος ἐναντι τῆς νήσου) καὶ ἴσταντο ἐκεῖ σχεδὸν ἀκίνητοι, καθότι ὁ ἄνεμος ἦτο ἐναντίος ἵνα μεταβῶσιν εἰς Μονεμβασίαν. Μετ' οὐ πολὺ δ' ἐξεληόντες τοῦ πλοίου εἰς τὴν γῆν ἴσως διὰ τὸ νὰ λάβωσι νερόν, εὗρον ἀνθρώπους τινὰς ἐκ τῆς ἐρήμου ἐκείνης, γνωστοὺς αὐτῶν, καὶ ἐξήγησαν αὐτοῖς λεπτομερῶς τὴν τοῦ Ἀγίου ὑπόθεσιν, οἵτινες μεγάλως ἐχάρησαν καὶ ἐγκαρδίως ἐδόξασαν τὸν Θεὸν τοῦ Παντός, ὅστις ἐδόξασε τοσοῦτον Αὐτόν. Ἀφοῦ ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν τὸ πλοῖον, οἱ Βατικιώται ἀνέβησαν ὅπως μεταβῶσιν εἰς τὰς κατοικίας των, καὶ στρέφοντες πρὸς τὴν Νῆσον τὰ ὄμματά των, εἶδον φῶς τι, ὅπερ ἴστατο ὡς στύλος ἐν τῷ ἀέρι· καὶ ἐξέστησαν, ἐν καιρῷ νυκτός. Πλὴν ἀποροῦσαν μεγάλως, μὴ γινώσκοντες εἰς τί μέρος τῆς Νήσου, τὸ φῶς ἐκεῖνο εὐρίσκετο. Ὅθεν μεταβάντες εἰς τὴν Νῆσον ἠρώτησαν ἀκριβῶς τοὺς κατοίκους, ἂν καὶ αὐτοὶ ἐθεώρουν ἐκεῖνο, ὅπερ καὶ οὗτοι ἔβλεπον, καὶ εἰς ποῖον τόπον ἄρα γε ἦτο καὶ τί ἐσήμαινε τὸ φῶς. Οἱ δὲ ἀποκριθέντες εἶπον, ὅτι τὸ τοιοῦτον θαυμάσιον φῶς βλέπουσι καθαρῶς, ἀλλ' εἰς ποῖον μέρος ὑ-

πάρχει καὶ τί τοῦτο δηλοῖ δὲν γινώσκουσι καὶ ἐθαύμαζον. Τοῦτο διήρηκσεν ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας καὶ εἶπον καθ' ἑαυτούς, οἱ ἐγγύριοι, ἕως πόσον καιρὸν θὰ εἴμεθα εἰς τοιαύτην ἄγνοιαν ἀνόητον; ἃς εἰσέλθωμέν τινες εἰς τὸ πλοιάριον καὶ ἃς μεταβῶμεν εἰς τὴν Νῆσον, ὅπως καλῶς ἴδωμεν τί τοῦτο ἐστὶ, ὅπερ θεωροῦμεν· ὅθεν ἐπιβάντες πλοίου ἐπλεον ἐπὶ τῆς θαλάσσης, καὶ ὅταν ἔφθασαν σχεδὸν εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ ταξειδίου συνέβη κλύδων σπουδαῖος καὶ βρασμός τῆς θαλάσσης καὶ τῇ ἀληθείᾳ δὲν ἐγίνωσκον ποῦ εὕρισκοντο, τὸ δὲ τιμῶνιον τοῦ πλοίου συνετρίβη ἀπὸ τῆς ὀρμῆς τῶν τρομερῶν ἐκείνων κυμάτων. Ὁ σφοδρὸς ἐκεῖνος ἄνεμος ἔσυρε τὰ ἄρμενα μετὰ τῶν πανίων, καὶ τὸ σκάφος τοῦ πλοίου ἐλαύνετο ἔνθεν καὶ ἐνθεν, ὥστε οἱ δυστυχεῖς ἐκεῖνοι ἄνθρωποι περιέμενον θλιβερῶς τὴν φανεράν ἀπώλειάν των, ἀπελπισθέντες ὅλως ἀπὸ πάσης ἀνθρωπίνης βοηθείας καὶ ἀναμένοντες νὰ καταποντισθῶσιν εἰς τὸ τῆς θαλάσσης βάθος. Ἀλλ' ὦ τῶν θαυμασίων Σου Κύριε! Ἰδοὺ! Ἰδοὺ, λέγω, ὁ ὑπὸ Θεοῦ ἀπεσταλμένος Ἅγιος Θεόδωρος, ὅστις λαμβάνων ἰσχυρῶς τὴν λέμβον ἐκείνην ἐκ τῆς πύρας τὴν ἔσυρεν ὀλίγον τι καὶ εἰς τὸ ἐξῆς οὐδόλως ἐκινδύνευσεν αὐτή, ὡς αὐτοὶ οἱ ἴδιοι μετ' ὀλίγον ἐμαρτύρησαν αὐτό. Ὅταν δὲ ἔφερε τὴν λέμβον, εἰς τὴν Νῆσον ἀκινδύνως ὁ εἰς αὐτοὺς ἐμφανισθεὶς Μοναχὸς ἐγένετο ἄφαντος ἀπ' ἐμπροσθέν των, αὐτοὶ δὲ καθ' ὅλην τὴν νύκτα ἐκείνην καθησύχασαν ὄντες λίαν βεβαρυμένοι, τὴν δὲ ἐπιούσαν ἐσκέπτοντο, τίς ἄρα γε ἦτο ὁ μέγας ἐκεῖνος εὐεργέτης αὐτῶν; εἴτα ἀρχίζοντες νὰ περιπατῶσι καὶ ἀναβαίνοντες τὸν ἀνήφορον, καὶ μὴ γινώσκοντες τὴν ὁδόν, περιπλανῶντο οἱ δυστυχεῖς ἀνὰ τὰς κοιλάδας τῆς νήσου· μετὰ πολλὰς ὥρας συνήντησαν καθ' ὁδὸν τὸν Ἅγιον, κρατοῦντα μίαν ράβδον εἰς τὴν δεξιὰν χεῖρα, ὅστις λέγει αὐτοῖς: «Χαίρετε, τέκνα μου».

Εἶτα ἠρώτησεν αὐτούς, ποῦ δὴθεν ἐβάδιζον, καὶ αὐτοὶ εἶπον αὐτῷ, τὴν ἀλήθειαν, ἥτοι περὶ τοῦ εἰρημένου φωτός καὶ τῶν λοιπῶν καὶ ἀπεκρίθη αὐτοῖς ὁ Ἅγιος: «Εγὼ εἶμαι ξένος καὶ τὰς ὁδοὺς καλῶς δὲν γινώσκω, διότι εἶναι ὀλίγος χρόνος καθ' ὃν ἐγὼ ἐνταῦθα διατρίβω, μετ' ὅλα ταῦτα ἀκολουθήσατέ μοι, καὶ ὁ Θεὸς θέλει κατευοδώσει ἡμᾶς εἰς τὸ ποθοῦμενον. Περιπατοῦντες δὲ μετὰ τοῦ Ἁγίου πρὸς τὸ ἐσπέρως ἐφθασαν ἔναντι τῆς Ἐκκλησίας τῶν ῥηθέντων Ἁγίων Μαρτύρων, καὶ λέγει αὐτοῖς νὰ καθήσωσι ν' ἀναπαυθῶσιν ὀλίγον τι. Λέγουσι οἱ συνοδίται τι οἴκημα ἦτο ἐκεῖνο, ὅπερ ἐφαίνετο μεταξὺ ἐκείνου τοῦ πυκνοῦ δάσους; ἀπεκρίθη ὁ Ἅγιος, ἐκεῖνο εἶνε τὸ κατοικητήριόν μου, καὶ ἐτέρων δύο, καθὼς μετ' ὀλίγον θέλετε τὸ ἶδει; μετὰ ταῦτα ἐπῆλθεν ἡ νύξ, καὶ λέγει αὐτοῖς, «ὅταν σὺν Θεῷ μεταβῆτε εἰς τὴν Πατρίδα σας, νὰ εἰπῆτε τοῦ Κυρίου Τουρμαρχοῦ, ὅτι εὐγνωμονῶ διὰ τε τὴν χάριν ἣν μοὶ ἔκαμε καὶ ὅταν μεταβῇ εἰς τὸ Βυζάντιον, νὰ εἰπῇ τῷ βασιλεῖ Ῥωμανῷ, ὅπως πέμψῃ καὶ μεγαλώσῃ τὴν κατοικίαν μου· διότι εἶνε μικρά. Σεῖς δὲ εἰρηνεύετε ἥτοι ἔχετε ἀγάπην μετὰ τὸν Σατάν, καὶ ἐγένετο ἄφαντος, καὶ ἰδοὺ τὸ φῶς ἱστάμενον ὑπεράνωθεν τοῦ Ναοῦ, ὅπερ ἀπὸ τὴν Πατρίδα ἐβλεπον, τότε ἠνόησαν οἱ ἄνθρωποι καλῶς ὅτι ὁ ἐμφανισθεὶς Καλόγηρος, ὅστις ἐν τῇ θαλάσῃ, καὶ ἐν τῇ ξηρᾷ ὠδήγησεν αὐτούς, ἦτον αὐτός ὁ Θεόδωρος, καὶ κατ' ἀρχὰς ἔμειναν ὅλως ἐντρομοί, ἰδόντες ξένα καὶ ἐξαίσια πράγματα, μετ' ὀλίγον δὲ εἰς ἑαυτοὺς ἐλθόντες, καὶ ἐνθαρρυνθέντες λίαν, ἠγέρθησαν καὶ ἔξωθεν τῆς εἰρημένης Ἐκκλησίας μετέβησαν, καὶ ἀνεπαύθησαν, τὴν δὲ ἐπαύριον εἰσῆλθον εἰς τὸν Ναὸν ὅλοι οὐμοὺ καὶ προσεκύνησαν καὶ θεωροῦντες τὸν τοῦ Ἁγίου Τάφον, διότι καὶ ἔναντι τοῦ πυρίνου ἐκείνου στήλου, καὶ ἐκ τῆς σημασίας, ἣν οἱ Βατικιοῦνται ἔδωκαν αὐτοῖς, ἔτι καὶ

ἀπὸ τὸ χρῶμα τοῦ χώματος, ἠννόησαν τὴν θέσιν τοῦ τάφου, ἥτις ὡς ἐκεῖνοι εἶπον ἦτο ἀριστερὰ τῆς θύρας ἀπ' ἧς εἰσερχόμεθα σχεδὸν δύο ἢ καὶ τρία βήματα καὶ ἐκεῖ εἶνε ἡ ἀκρὰ τοῦ Ἱεροῦ ἐκείνου μνήματος, συνεβουλεύθησαν ὅπως αὐτὸν ἀνοίξωσι, καὶ νὰ λάβωσι δι' εὐλογίαν τὸ τοῦ ἁγίου λείψανον, καὶ ἐν ἀκαρεῖ λαμβάνοντες διάφορα ἐργαλεῖα διὰ τὴν ὑπηρεσίαν ταύτην, ἤρχισαν καὶ ἔσκαπτον μετὰ μεγίστης προσοχῆς καὶ εὐλαβείας καὶ φόβου, καὶ ὅταν ἐφθασαν πλησίον τοῦ Ἱεροῦ ἐκείνου Λειψάνου, καὶ ἐθεώρησαν τὸ ῥάσον αὐτοῦ, ὦ! τοῦ θαύματος ἤκουσαν ἀοράτως φωνὴν λέγουσαν: «Ἀφίστατέ μοι, ἂν θέλητε νὰ μεταβῆτε εἰς τὴν Πατρίδα σας ὡς πρέπει.» Καὶ μετὰ τὸν λόγον τοῦτον τοῖς ἐφάνη ὅτι ἐξῆλθεν ἀπὸ τὸν τοῦ ἁγίου τόπον τὸ λείψανον, καὶ συγχρόνως ἐκ τοῦ τάφου, φλόξ, ὅπου ὡς διηγήθησαν, ἂν δὲν ἐπιπτον πρηγεῖς, θὰ ἔκαεν αὐτούς. Τοῦτο ἦτο τὸ πρῶτον θαῦμα. Μετὰ ταῦτα λαβόντες παρ' ἐξ ὕψους δυνάμει οἱ ἄνδρες θάρρος προσεκύνησαν μετὰ πολλῶν δακρύων καὶ ἀνεχώρησαν. Καταβάντας δὲ εἰς τὴν παραλίαν εἰς τὴν ἀφῆκαν τὴν λέμβον ἦλθον καὶ πλοιάρια ἄλλα δύο, καὶ ἀντάμωσαν αὐτούς, οἵτινες εἶπον τὰ ὅσα ὑπέστησαν καὶ τὰ ὅσα παρὰ τοῦ Ἁγίου ἐμπράκτως εἶδον καὶ ἐξεπλάγησαν. Εἰσελθόντες δ' ἐν τοῖς πλοιαρίοις καὶ τὴν πρώτην λέμβον σύροντες, ἐφθασαν εἰς τὴν Πατρίδα των, διηγούμενοι τοῖς συμπολίταις αὐτῶν τὸ τῆς θαλάσσης, τὸ τῆς ὁδοῦ, καὶ τὸ τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου θαῦμα, καὶ ἐφρικίασαν, καὶ ἐκ τῆς μεγάλης αὐτῶν χαρᾶς ἔκλαυσαν, καὶ ἐγείροντες τὰς χεῖρας καὶ ὀφθαλμοὺς πρὸς τὸν Οὐρανὸν ἐφώνησαν: «Δόξα Σοι ὁ Θεός, ὅστις δοξάζεις τοὺς ἀγαπῶντάς Σε». Τότε ἐξαποστέλλοντες εἰς Μονεμβασίαν καὶ εἰς Ναύπλιον ἀνθρώπους, ἐφανέρωσαν καὶ ἐκεῖσε τὰ θαυμάσια, εἰπόντες πρὸς τὸν Τουρμαρχὴν τὰ ὅσα διετάχθησαν παρὰ

τοῦ Ἀγίου. Οὗτος δὲ ἀναγγείλας πρὸς τὸν βασιλέα τὸ πρᾶγμα, ἔλαβε διαταγὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὰ Κύθηρα, μετὰ τεσσάρων κατέργων καὶ διαφόρων τεχνιτῶν, νὰ κτίσῃσι Ναὸν ὡραιότατον καὶ ἂν κατορθώσῃ νὰ πεμψῇ πρὸς αὐτὸν τὸν Βασιλέα, δηλαδή τὸ τοῦ Ἀγίου Ἱερὸν Λεῖψανον ἁμέσως λοιπὸν ἀφικόμενος ὁ ἡγεμὼν ἔκτισε τὸν Ναὸν, ὡς φσίνεται, κατὰ τὸ Βασιλικὸν διάταγμα. Ἀπεφάσισαν δὲ καὶ νὰ σκάψωσιν ὅπως εὕρωσι τὸ τοῦ Ἀγίου Λεῖψανον, καθὼς διεταχθῆσαν, ἀλλ' ἐμποδισθέντες ὡς τὸ πρότερον ἀφῆκαν αὐτό, ἔκτοτε λοιπὸν ἤρχισαν καὶ ἤρχοντο εἰς τὴν Νῆσον ἐκ διαφόρων μερῶν, καὶ ἐπεσκέπτοντο τὸν Ἅγιον, τινὲς δὲ ἐξ αὐτῶν κατῴκουν ἐκεῖ καὶ ἡ νῆσος αὕτη κατωικήθη ἐκ διαφόρων τοῦ κόσμου οἰκογενειῶν, εὐλαβουμένων μεγάλως καὶ σεβομένων τὸν Ἅγιον, καὶ ἐτησίως εἰς τὰς 12 τοῦ Μαΐου μηνὸς ἤρχοντο τακτικῶς ἐκ τῆς Πελοποννήσου, ἐκ τῆς Μεγαλονήσου Κρήτης, καὶ ἐκ πολλῶν ἄλλων νησιῶν, καὶ ἐπανηγύριζον τὴν τοῦ Ἀγίου μνήμην. Ἡ συνήθεια αὕτη ἐπεκράτησε μέχρις οὗ οἱ Ἀγαρηνοὶ κατεκυρίευσαν τὴν Πελοπόννησον, ἀφοῦ αὕτη ἐπολιορκήθη ἠλλαξάν τὰ ἦθη καὶ δὲν μετέβαινον τακτικῶς· διότι ἄλλοι μὲν ἐξ αὐτῶν ἡχμαλωτίσθησαν, ἄλλοι δὲ ἐφρονεύθησαν, καὶ τινὲς αὐτῶν ἀπέθανον, καὶ ἄλλοι ἐφρόντιζον διὰ τὰ φορολογήματα τὰ δεινά, ἅτινα προσέφερον εἰς τοὺς Ὀθωμανούς, καὶ οὕτως ἀφῆκαν ἡμᾶς νὰ ἐορτάζωμεν τὸν Ἅγιον ἀντ' αὐτῶν, ὅπερ Κύριος ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ εἰς αἰῶνας τῶν Αἰώνων νὰ πράττωμεν ἡμεῖς οἱ ἐν Κυθήροις οἰκοῦντες δοῦλοί του.

Μετὰ παρέλευσιν ἐτῶν ὁ τοῦ Ἰσμαὴλ ἀπόγονος, ἠθέλησε νὰ ἐξαποστείλῃ μίαν ἀρμάδα ὅπως αἰχμαλωτίσῃ τὴν Νῆσον, καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπολοίπου τῆς νήσου νὰ θέσῃ πῦρ, ἥτοι νὰ πυρπολήσῃ αὐτό, καὶ καταστήσῃ αὐτὴν δευτέραν Τρωάδα, καθὼς καὶ τὸ πρότερον ἦτο ἔρημος. Ὅθεν ἀφικό-

μενοι μὲ τὰς τότε λεγομένας Γαλλιώτας καὶ κάτεργα παμπληθῆ, καὶ ἐξερχόμενοι εἰς τὴν Νῆσον, ἀπώλεσαν τοὺς κόπους των, καθότι μέλλοντας νὰ εἰσέλθουν εἰς τὰ περὶχωρα ἔναντι τοῦ Μεγάλου χωρίου, εἰς θέσιν ὀνομαζομένην, τοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ, συνήντησεν αὐτοὺς ὁ Θεόδωρος, ὅστις κρατῶν ῥάβδον μετὰ τῶν δύο αὐτοῦ χειρῶν, ἐφοβέριζεν αὐτοὺς μὲ λέξεις διαφόρους καὶ σχήματα περίεργα, ὅτι δῆθεν πρέπει νὰ ὑποχωρήσουν. Ἐκεῖνοι σκεπτόμενοι ὅτι ὁ φανείς γέρων ἦτο ὑλικὸς καὶ ποταπὸς ἄνθρωπος, ἔσυραν κατ' αὐτοῦ πολεμικὰ ὄργανα ὅπως τὸν φονεύσουν, τὰ ὅποια ἔμως ἀντὶ, ὦ! τῶν θαυμασίων Σου, Κύριε, ἀντὶ, λέγω, νὰ πίπτωσι κατ' ἐπάνω ἐκείνου, ἐπιπτον κατ' ἐπάνω αὐτῶν τῶν συντρόφων των τόσον, ὅπου διηγέρθη μεταξὺ αὐτῶν ἐμφύλιος πόλεμος, καὶ ὀλίγον ἔλλειψε νὰ ἀπολεσθῶσιν ἅπαντες. Ἀφοῦ καλῶς ἠγνόησαν τὴν συμφορὰν των, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν, καὶ ὁ Ἅγιος ὀπισθεν αὐτῶν μετὰ τοῦ δεκανικίου του, ῥαβδίζων καὶ ἀπειλῶν, μέχρις οὗ ἔφθασαν εἰς τὸ πέλαγος, καὶ τοσοῦτον φόβον καὶ τρόμον ἔλαβον ἀπὸ τὴν Ὅσιον, ὥστε ἐκ τῆς μεγίστης αὐτῶν βίας ὅπως ἐμβώσιν εἰς τὰ πλοῖα ἐκεῖνα καὶ σωθῶσιν, ἐπιπτεν ὁ εἰς ἐπάνωθεν τοῦ ἐτέρου, καὶ τὸ πλεῖστον σχεδὸν μέρος ἐπὶ τῆς θαλάσσης ῥιφθὲν, φωνάζον συγχρόνως καὶ γοερῶς τὰς λέξεις «Καστοί, Καρδᾶς, καστοί», ἤγουν φεύγοντες, φεύγοντες, ἀδελφοί· εἰσελθόντες δὲ εἰς τὰς Γαλλιώτας, καὶ ἐν τοῖς Κατέργοις ἐκεῖνοις, ἠρώτουν ἀκριβῶς ὁ εἰς τὸν ἄλλον, τί ἔπαθαν, πῶς τοῦτο συνέβη; Πράγματι δ' ἄλλου ἦτο ἡ εἰς κομμένη, ἐτέρου σχισμένη ἐλεεινῶς ἡ κεφαλὴ, καὶ ἄλλοι αἱματοκυλισμένοι, ἀπολέσαντές τινες τὰς χεῖράς των, καὶ ἅπαντες ἦσαν ἐλεεινοί, καὶ φρίκην ποιοῦντες τοῖς ὁρῶσιν αὐτούς.

Θεωροῦντες οἱ ἐξουσιασται αὐτῶν τὴν τηλικαύτην συμφορὰν ἣν ἔπαθον, ἐτράπησαν εἰς φυγὴν. Ἀφοῦ δὲ συνεφιλιώθησαν οἱ ἴδιοι Ὀθωμανοί, ἐδιηγῆθησαν εἰς ἡμᾶς τὰ τοιαῦτα σαφῶς, καὶ μεθ' ὅρων πολλῶν ἐβεβαίονον, ἡμεῖς δὲ θαυμάσαντες μεγάλως ἐδοξάσαμεν τὸν Ἅγιον, ὅστις διεφύλαξε διὰ τιοῦτου τρόπου καταλλήλου τὴν Νῆσον αὐτοῦ ἀβλαβῆ. Ἐτέραν φορὰν ἦλθε πλῆθος Ἀγαρηνῶν, ὅπως καταστρέψωσι τὴν Νῆσον, ἀλλ' οὔτε κὰν τότε ἡδυνήθησαν νὰ βλάψωσι ποσῶς ταύτην. Ὀθωμανὸς δὲ τις ἀπεφάσισε νὰ πυρπολήσῃ τὰ θυμονίας, αἵτινες ἦσαν πλησίον τοῦ Ἁγίου, ἐκ τῶν ὁποίων ἠπλωσεν εἰς σπινθὴρ καὶ ὦ! τῶν θαυμασίων Σου Κύριε! ἐτύφλωσεν αὐτόν καὶ μόνος. Αὐτὸς διηγῆθη ἐνταῦθα εἰς ἡμᾶς, τὸ τοιοῦτον θαῦμα. Αὐτὸς λέγω ὁ ἐν ψυχῇ τε καὶ σώματι τετυφλωμένος.

Ἀκούσατε, παρακαλῶ Ὑμᾶς, Κύριοι, καὶ ἐν ἐκ τῶν νεωτέρων καὶ ὠραιότερων, ὅπως εὐφρανθῆτε, καὶ δοξάσῃτε τὸν Θεόν, ὅστις διὰ τῶν Ἀγίων ὑπηρετῶν αὐτοῦ ἀντιδοξάζει τοὺς Αὐτὸν δοξάσαντας, δηλαδὴ τοὺς κατὰ δύναμιν ἐγκωμιάζοντας τὸν Ἅγιον, ὅπως θεῖα χάριτι φθάσωμεν ἐν τῷ τῆς σιωπῆς λιμένι, μήπως καὶ ἀδημονήσῃτε, Κύριοι ἀχροαταί, διὰ τὴν βαττολογίαν μου, δηλαδὴ τὴν πολύλογον διήγησίν μου, διότι πράγματι ἔδωκα εἰς Ὑμᾶς μεγίστην ἀνησυχίαν, καὶ ἀκούσετε ἔτι ὀλίγον:

Τῷ καιρῷ ἐκείνῳ καθ' ὃν ὁ Θεοφιλέστατος καὶ ἐναρετώτατος Φιλόθεος, ἦτοι φίλος Θεοῦ, κατὰ λέξιν νὰ εἰπώμεν, τοῦνομα Δαρμάρος ἦν Ἀρχιερεὺς ἐν τῇ Νήσῳ ταύτῃ, ἦν Ἱερεὺς τῆς τοῦνομα Ἀντωνίου. Οὗτος ὢν ταπεινόφρων, καὶ εὐλαβὴς καὶ μάλιστα ἀμνησίκῃος, ἡγαπήθη λέγω μεγάλως ἀπὸ τὸν Μακαριώτατον ἐκεῖνον Ἐπίσκοπον, τοσοῦτον, ὥστε συμπεριέλαβε τοῦτον ἐν τῷ τοῦ Ἁγίου ῥηθέντι Ναῷ, ποιῶν αὐτόν καὶ Ἐπίτροπον, χορηγῶν αὐτῷ ἅπαντα τὰ τοῦ

Ναοῦ κτήματα, δηλαδὴ χωράφια καὶ λοιπά, ὅπως ζῇ καλῶς. καὶ ἐν ἀνέσει. Ὅταν λοιπὸν ἔφθασεν ὁ καιρὸς ὅπως συνάξουν τοὺς καρπούς, προσεκάλεσεν οὗτος ἐργάτας ἀρκετούς, καὶ ἐθέριζον, μεταξὺ τῶν ὁποίων ἦτο καὶ ἐν παιδίον, ἐτῶν ὀκτὼ σχεδόν, τῇ ἡλικίᾳ τοῦνομα Νικόλαος, τὸ ἐπιθετον αὐτοῦ Πισσάνος, καὶ ἐμάζευε τὰ χειρόβολα λεγόμενα τῶν ἀστάχεων, καταγόμενον ἐκ τοῦ χωρίου Πισσινάδων. Τὸ παιδίον τοῦτο ἀφοῦ συνέφαγον ὅλοι ὁμοῦ καὶ ἀνεπαύοντο ἐκ τῆς πολλῆς τοῦ ἡλίου θερμότητος, νερὸν δὲν εἶχον, ἀπέστειλαν νὰ φέρῃ νερὸν ἀπὸ τοῦ παρακείμενου πηγადίου. Ἐλάβεν αὐθωρεὶ ὁ νέος τὰ κεράμια καὶ ἐπορεύθη, φθάσας δὲ εἰς τὴν Πηγὴν, καὶ τὸ σκεῦος κρεμάσας διὰ τοῦ σχοινίου, ἐκ διαβολικοῦ συνεργήματος, ἔπεσεν ἐν τῷ φρέατι, ἀλλ' ὁ ταχύτατος βοηθὸς καὶ μέγας Θεόδωρος, προφθάσας ἐκράτησεν ἐν ταῖς ἀγκάλας, δηλαδὴ ἔφερεν ἀκινδύνως ὅλως τὸν Νικόλαον, καὶ ἐν τοῖς ὕδασι νὰ βυθισθῇ δὲν ἄφινεν αὐτόν. Ἀλλὰ παρελθούσης ὥρας ἱκανῆς, οἱ ἐργάται ἐκ τοῦ ἰσχυροῦ ἐκεῖνου τῆς ἡμέρας καύσωνος στενοχωρούμενοι λίαν, ἔλεγον ἀλλήλοις: «δυσηρεστήθη ἴσως ὁ Νικόλαος ὅτι δῆθεν τὸν ἐπέμψαμεν διὰ νερὸν μόνον τοῦ ἀνευ τινὸς βοηθοῦ, καὶ ἴσως ἀπῆλθεν ἀλλαχοῦ, καλὸν εἶνε ὅπως εἰς ἐξ ἡμῶν μεταβῇ εἰς τὸ φρέαρ, καὶ ἴδῃ τί ἐγένετο οὗτος !!!» Ὑποφέρων τοσοῦτον ἐκ τῆς μεγίστης δίψης, ἡγέρθη ὁ Θεὸς του, καὶ αὐτὸς ὀνομαζόμενος Νικόλαος, καὶ πορευόμενος εἰς τὸν ἴδιον τόπον, καὶ οὐδένα ἰδὼν εἰμὴ τὰ κεράμια ἔξωθεν τοῦ ῥηθέντος φρέατος ἰστάμενα, κατὰ θεῖαν φώτισιν, σκύπτει ἐν τῷ φρέατι, καὶ ὦ τῶν θαυμάτων Σου, Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ! θεωρεῖ τὸν παῖδα, καὶ ἐπὶ τῶν ὑδάτων καθεύδοντα ὥσπερ θρανίον, καὶ ὅλως ἀφρημένον. Τότε ἐκπληττόμενος ὁ θεὸς του μεγάλως ἐκραύγαζεν. Ἐκ τῶν μεγάλων αὐτοῦ κραυγῶν ἤκουσαν οἱ ἐργάται, καὶ ἀμέσως φθάσαντες, καὶ

ιδόντες οὕτω πῶς τὸν παῖδα, ἐξέστησαν. Θέλων δὲ νὰ καταβῇ ὁ θεὸς τοῦ νὰ λάβῃ τὸν ἀνεψιὸν δὴθεν νομίζων ὅτι θὰ καταποντισθῇ ἐν τοῖς ὕδασι, ἐκεῖνος εἶπε πρὸς αὐτὸν θαρραλέως : «Μὴ βιάζεσαι, θεῖε, καὶ τοσοῦτον σεαυτὸν ἀνητυχήσῃς· διότι ὁ Καλόγηρος μὲ κρατῇ ἢ μὲ φέρῃ ἐν ταῖς ἀγκάλας αὐτοῦ, καὶ κάθουμαι ὥσπερ εἰς θρόνιον στερεώτατον. Ὁ δὲ θεὸς τοῦ μετὰ τῶν λοιπῶν ἐργατῶν ἀκούσαντες τοιοῦτους θαυμασίους λόγους ἐξεπλήσσοντο καὶ αὐτὴν τὴν τρομερὰν δίσβαν λησιμονήσαντες ἴσταντο ἐπὶ τοῦ φρέατος, ὅλως κεχηνότες, δηλαδὴ μὲ στόμα ἀνοιχτόν, θεωροῦντες τὸ τεράστιον τοῦτο. Μετ' ὀλίγην ὥραν καταβέβηκε καὶ ἀνεβίβασεν αὐτὸν ὃν θεωροῦντες ὅλοι, ὑγιέστατον, καὶ οὐδὲν τοῦ σώματός του μόλις πάσχοντα καὶ τὸν Θεὸν δοξάσαντες, καὶ τὸν Αὐτοῦ θεράποντα Θεόδωρον, εὐαρεστήσαντες μεγάλως ἐφυγον.

Σὰς παρακαλῶ θερμῶς, ὦ Φιλόχριστοι ἀδελφοί, ὅπως πιστεύσητε τοῖς λεγομένοις τούτοις, παρὰ τῶν ἰδίων, ἢ δι' ἀδόχων εὐλαβεστάτων Ἱερέων κ. κ. Ἀντωνίου Φατσέα, καὶ Θεοδώρου Λογοθέτη ὄντων τότε εἰς τὸν Ναὸν ἐφημερίων τακτικῶν καὶ Εὐφροσύνης ἀδελφῆς τοῦ παιδὸς ἐκείνου, οἵτινες ἰδίως ἔμιμασι τὰ τοιαῦτα ἐωράκασιν καὶ μεμαρτυρήκασιν ἀπανταχοῦ τὰ τηλικαῦτα ἔργα τοῦ ἐν Ἀγίοις Ἀγίου καὶ Μεγάλου Θεοδώρου. Ἐγὼ δὲ στρέφων πρὸς αὐτὸν τὸν Ἅγιον τὸν λόγον μου μετ' ἀναξίων χειλέων ἐν κατανύξει μεγάλης φθέγγομαι τ' ἀκόλουθα : «Μὲ τίνας λόγους καταλλήλους νὰ σὲ ἐγκωμιάσω, Παμμακάριστε Θεόδωρε ; πῶς ἐπαινέσω τὴν ἀγαθὴν καὶ μεγάλην σου φρόνησιν, καὶ θείαν προαίρεσιν ; ἐπειδὴ περ μὲ ὀλίγους τινὰς πόνους, καὶ μόχθους οὖς ὑπέστης ἀπήλαυσας τὴν αἰώνιον ζωὴν, τί δὲ ὀνομάσαι ; Ἀβραάμ ; ὅστις ἀφῆκε Πατρίδα, καὶ τὰ ἐν τῇ Πατρίδι τοῦ ἅπαντα, καὶ ἠκολούθησας τὸν Χριστόν ; δη-

λαδὴ ὡς ὁ Ἀβραάμ δι' Ἀγγέλου, ὡς λέγει ἡ Παλαιὰ Γραφή διαταχθεὶς νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν πατρίδα τοῦ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἅπαντα, καὶ μεταβῇ εἰς ξένην γῆν, καὶ σῶσῃ τὸν λαὸν τοῦ Θεοῦ ἐκ τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν, οὕτως ἐπραξε καὶ ὁ Θεόδωρος ἐγκαταλείψας τὰ πάντα καὶ αὐτὴν τοῦ τὴν πατρίδα. Νὰ σὲ ὀνομάσω Ἐλισσαῖον, ὅστις ἀμέσως ὡς ἤκουσε τὴν τοῦ διδασκάλου φωνήν, ἀμέσως, λέγω, ὑπήκουσεν αὐτὴν καὶ ἔτρεχε ταχέως πρὸς τὴν θείαν ὁδόν, Ἀντώνιον Ερημοπολίτην, καὶ μάλιστα σημαιοφόρον, καὶ ἕτερον Ἱερειαν ὀργηνοῦντα ἀδιαλείπτως ;

Ὑπερέβης λοιπὸν καὶ αὐτὸν ἔτι τὸν Ἀβραάμ, καθότι, ὡς προείπομεν, ἐκεῖνος μόνον τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἐγκατέλειψε συνοδευθεὶς παρ' ὅλης τῆς συγγενείας αὐτοῦ, καὶ πολλῶν πρὸς τὸ ζῆν ἀγαθῶν, ἀλλ' ὁ ἀείμνηστος οὗτος οὐχὶ μόνον τὴν ἑαυτοῦ πατρίδα ἐγκατέλειψεν ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τοῦ τὴν σύζυγον, καὶ αὐτὰ τὰ τέκνα, δηλαδὴ δὲν ἐφείσθη ποσῶς οὔτε καὶ αὐτὰ τὰ ἰδιά του μέλη, ἀλλ' ὅλεσερῶς ἀπηρνήθη μὲ τρόπον πολὺ ἀρμόδιον καὶ κρύφιον, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀκολουθήσας, καὶ οὔτε ἡ τῆς γυναικὸς μεγίστη φιλία ἢ κολακεία, οὔτε ἡ τῶν τέκνων ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις, διότι τολμῶ νὰ εἶπω ὅτι καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία ὑπεραγαποῦν αὐτὰ τρυφερῶς, οὐδὲν ἠδυνήθη ἐξ αὐτῶν νὰ παρεμποδίσῃ τὴν ὁδὸν ἐκείνην τὴν ἀρίστην καὶ θειοτάτην τῆς θείας ἀσκήσεως, καὶ ὑποστάς πάντοτε πολλὰ δεινὰ καὶ ταλαιπωρίας καὶ κακουχίας τοῦ σώματος, ἐνέκρωσας ἀληθῶς τὸ σῶμα, ὡς ὁ μέγας Ἀντώνιος ἐν τῇ ἐρήμῳ ἀσκήσας, ὡς καὶ αὐτοὺς τοὺς Δαίμονας ἐφόβισε, διότι οὐχὶ μόνον διώκτης δαιμόνων ἦτο, ἀλλὰ, καὶ πάντων τῶν παθῶν τῶν ἀνιάτων ὁ Χριστὸς σὲ ἀνέδειξε διώκτην.

Ταῦτα τὰ ἐγκώμια προσφέρομέν σοι, καίτοι μὴ ἀντάξια τῶν πόνων καὶ μόχθων σου, Παμμακάριστε ὅσις Θεό-

δωρε, ἀντάξιον μάλιστα θὰ εἶναι νὰ σὲ ὀνομάζωμεν θεῖκόν δῶρον, διότι ἐπέμφθης πράγματι ἐκ Θεοῦ εἰς τὴν ἐλαχίστην ἢ ταπεινὴν ταύτην Νῆσον Κύθηρα, ἣν ἀποκατέστησας μὲ τὴν τῶν θαυμάτων σου βρύσιν, ἵνα φαίνεται εἰς ὅλους λαμπρὰ καὶ ὡραία, ὅχι μόνον οἰκιστῆς, ἀλλὰ καὶ στολισμὸς, διὰ τῶν τεράτων ἐδείχθης αὐτῇ, οὔτε αὐτὸς ὁ Βασιλεὺς μὲ τὸ διάδημα, καὶ μὲ τὰ πολυτιμότερα φορέματα καλλοπίζεται τοσοῦτον, ὅσον αὐτὴ μὲ τὰ διάφορα καὶ ἀξιόλογα θαύματά Σου. Σὺ διατηρεῖς ἀβλαβῆ ἀπὸ τοὺς ἀθέους βαρβάρους, ὡς ἔχουσα τὸ ὑπομονετικώτατόν Σου σῶμα ὡς τεῖχος καὶ τὴν θείαν σου πρεσβείαν ὡς φύλακα, δὲν φοβεῖται ποσῶς αὕτη τὰς ἀπειλὰς καὶ καταδρομὰς αὐτῶν.

Σὲ ἔχουσι συνδρομητὴν καὶ νικητὴν ἄριστον ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν, τὰς φοβεράς καὶ σπουδαίας παρατάξεις καὶ τ' ἀναρίθμητά των στρατόπεδα, αὐτὴ τὰ περιφρονεῖ ἅπαντα ὡς τῶν παιδίων τὰς ἀδυναμίας, καὶ ἄφρονα παιγνίδια, ἔχομεν ὡς ξίφος δίστομον τ' ὄνομά Σου οἱ δοῦλοί Σου, μεθ' οὗ ἐρμῶντες ὑποδεικνύομεν τοὺς ἀντιπάλους ἡμῶν καὶ κατὰ κράτος νικῶμεν αὐτούς, καὶ αὐτοὺς τοὺς ἀναριθμήτους ὀπλίτας, οἵτινες καθ' ἡμῶν ἔρχονται θαρροῦντες εἰς τὸ ἅγιόν Σου καὶ θεῖον ὄνομα, μετὰ ξύλων καὶ λίθων τοὺς καταδιώκουμεν ἀδιαλείπτως παρακαλοῦμέν Σε. Σὲ ἔχουσα ἡ Νῆσος ὡς ἀγκυραν ἀσφαλῆ καὶ βεβαίαν, διαπερᾷ ἄνευ τινὸς καταποντισμοῦ τὰς τῆς πολυμόχθου ζωῆς ταραχὰς καὶ σκέψεις, πρὸς Σε πᾶς πιστὸς χριστιανὸς ὀλοφύχως καταφεύγων λαμβάνει εὐκόλως τὸ αἰτούμενον δῶρημα, ἀρμόδιον εἶναι νὰ σὲ καλῶμεν λιμένα καὶ ἀρίστην καταφυγὴν τῶν δυστυχῶν ἀνθρώπων, ὡς ὑπόδειγμα ἔχοντες ἅπαντες τὸ πλοῖον, τὸ ὁποῖον ἐκ τῆς τρικυμίας διὰ μόνης τῆς τοῦ θεοῦ Σου ὀνόματος παρ' ἡμῶν ἐπικλήσεως, ἠλευθέρωσας. Ἀλλὰ τίς ἀσθενής, καὶ πόνον τρομερόν ἔχων, καὶ μετ' εὐ-

λαβείας εἰς τὸν ἱερόν Σου ναὸν προστρέχων δὲν θεραπεύεται; ἢ τίς ἄνθρωπος σὲ εἶδε καὶ τὸ τιμωτάτόν Σου λείψανον μόλις ἐγκίξε, καὶ δὲν ἔχει Σε ἀντιλήπτορα καὶ γενναῖον φύλακα κατὰ πάντα χρόνον καὶ τόπον; Σεῖς εἴσθε τῶν ἀσθενῶν ὅλων ἱσασὶ ἀξιόλογος, τῶν λυπημένων μεγίστη παρηγορία, τῶν κινδυνευομένων λαμπρὸς λιμὴν, τῶν δυστυχῶν ἐλευθερία. Σὲ ἔχει ἅπατα ἡ Νῆσος παρηγορίαν καλὴν, τὸ τοῦ Τόπου ἀπαράκλητον, καὶ αὐτῶν τῶν τὰς κακοβουλίας ἐπιβούλων, καὶ πᾶσαν ἐτέραν θλίψιν, χωρὶς πόνους ὑποφέρει, ἐπίσης καὶ ὁ ἔχων λύπην ἐν τῇ καρδίᾳ του, ἀμέσως ἐγγίζων μετὰ δακρύων μάλιστα, καὶ εὐλαβείας τὴν θείαν αὐτοῦ λάρνακα τοῦ Ἱεροῦ αὐτοῦ Λειψάνου, ἀναχωρεῖ ἐξ αὐτοῦ οἰαδήποτε ἀνομία, λύπη καὶ στενοχωρία, καὶ ὀλέκληρος μετὰ γλυκυτάτης χάριτος καὶ εὐφροσύνης πνευματικῆς καταπλουτίζεται.

Καὶ τώρα, ὦ Παναοῖδημε Θεόδωρε, μὴ παύσης νὰ παρακαλῇς τὸν Θεὸν ὑπὲρ πάντων ἡμῶν, μνήσθητι καὶ μνησθήσῃ πάντοτε διὰ τὴν ταπεινὴν ταύτην νῆσον, καθότι ἐν αὐτῇ τὸν Θεὸν ἐζήτησας, καὶ, ὡς ἐπόθη ἡ θεία Σου ψυχὴ, εὗρεν αὐτόν, καὶ αὐτὴν τὴν θείαν αὐτοῦ Βασιλείαν καλῶς ἐπέτυχας, ἐνεκεν τῶν στεναγμῶν, τῶν δακρύων Σου, καὶ μὲ τοὺς τῶν πόνων Σου ἰδρώτας, ἐλαφρύνθης, καὶ μετὰ πτερύγων πολλῶν ὡς πτηνὸν ἐπέταξας, καὶ εἰς τὰς αἰωνίους Μονὰς ἀνέδραμες ταχέως, καὶ μακαρίως τὰς τοῦ οὐρανοῦ κατοικίας, καὶ κατώκησας ὅπου τὸ τῶν ἁγίων πλῆθος κατοικεῖ, καὶ ἡ ἀκατάπαυστος χαρὰ ἐξέρχεται ἀδιακόπως. Ἐπειδὴ λοιπὸν καὶ τὸν Θεὸν εὐηρέστησας, καὶ παρ' Αὐτοῦ ἔλαβες τὴν χάριν νὰ κατοικῇς μετὰ τῶν ἁγίων, ἰκέτευε καὶ δι' ἡμᾶς, οἵτινες μεγάλως παρενωχλήσαμεν αὐτόν διὰ τῶν αἰσχυρῶν καὶ ἀτόπων πράξεών μας, ἵνα δι' ὑμετέρων πρεσβειῶν, καὶ τῆς ἀσπάρως κυησάσης Αὐτόν Παρθένου, καὶ Θε-

οτόκου Μαρίας, ἐλευθερωθῶμεν ἐκ πάσης ὀργῆς, ἀνάγκης καὶ θλίψεως, καὶ καταξιωθῶμεν εἰς τὴν τῶν Δικαίων μερίδα, σὺν τῷ Πατρὶ, καὶ τῷ Μονογενεῖ αὐτοῦ Υἱῷ, Παναγίῳ, Ἀγαθῷ καὶ Ζωοποιῷ Αὐτοῦ Πνεύματι, νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς Αἰῶνας τῶν Αἰώνων. Ἀμήν.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Μετὰ τὴν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ ἀνέγερσιν, ὡς λέγεται, ὁ αὐτοκράτωρ Ρωμανός Β' (963 μ. Χ.), ἢ κατ' ἄλλους ὁ Νικηφόρος Φωκᾶς (963—969 μ. Χ.), ἐπεμψε καὶ πάλιν εἰς Κύθηρα ἀνθρώπους τῆς ἐμπιστοσύνης του ὅπως εὔρωσι τὸ ἱερὸν λείψανον τοῦ ἁγίου Θεοδώρου καὶ κομίσωσιν αὐτὸ εἰς Κωνσταντινούπολιν. Οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι πληροφορηθέντες καὶ ἀνασκάψαντες εἰς τὸ ὑποδειχθὲν μέρος εὔρον τὴν κεφαλὴν τοῦ ἁγίου (Κάραν) ἐκ τῆς ὁποίας ἐξῆλθε μεγάλη φλόγα καὶ ἐκάλυψεν αὐτούς. Ἐκπλαγέντες οἱ ταλαίπωροι, πίπτουσι χαμαὶ καὶ ἐδέοντο τοῦ ἁγίου μὲ ὑψωμένας τὰς χεῖρας πρὸς τὴν οὐρανὸν ὅπως σώτῃ αὐτούς. Παρελθούσης ὥρας τινὲς, ἠγέρθησαν καὶ σκεπάσαντες τὸ μνημεῖον ἀπήρχοντο, κομίζοντες τὸ ἅγιον λείψανον εἰς τὸ πλοῖον, ἵνα προσφέρωσιν εἰς τὸν βασιλέα, εἰς Κωνσταντινούπολιν. Μόλις ὁμως ἀνοῖξαν τὰ παντὰ καὶ τὸ πλοῖον ἤρχισε νὰ βυθίζεται· φωνὴ δὲ ἠκούσθη λέγουσα: «Ἐπιστρέψατε τὴν ἁγίαν κάραν εἰς τὸ μέρος ὅπου τὴν ἐπήρατε». Οἱ ἐντὸς τοῦ πλοίου φοβηθέντες μὴ καταποντισθῶσιν, ἐπέστρεψαν ὀπίσω τὴν ἁγίαν κάραν καὶ κατέθηκαν ἐντὸς τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τοῦ ἁγίου Θεοδώρου, οἱ δὲ εὐσεβεῖς χριστιανοὶ τῶν Κυθήρων κατασκευάσαντες ἔπειτα ἀργυρᾶν θήκην, ἔβαλαν μέσα εἰς αὐτὴν τὴν κεφαλὴν τοῦ Ἀγίου, ἥτις μέχρι σήμερον φυλάττεται ὡς κειμήλιον πολύτιμον,

τὸ ὁποῖον ἀναβρῦει ἱάματα εἰς τοὺς ἐπικαλουμένους αὐτὴν. Ἐν μεγάλῃ δὲ συρροῇ κόσμου καὶ ἀπὸ τὰ Κύθηρα καὶ ἀπὸ ἄλλας χώρας, τελεῖται κατ' ἔτος πανήγυρις τῇ 12 Μαΐου.

Εἰς τὴν ἐκδοσιν τοῦ βίου καὶ τῆς ἀκολουθείας τοῦ Ἀγίου Θεοδώρου προέβην ἐξ εὐσεβοῦς πόθου καὶ εὐλαθείας πρὸς τὸν ἅγιον ἐν τῇ Μονῇ τοῦ ὁποίου ἐπὶ 30 ὅλα ἔτη ὡς πιστὸς Λευίτης ὑπηρέτησα· πολλὰς ἐπιδιορθώσεις ἔκαμα καὶ κελλία ἀνήγειρα τῇ συνδρομῇ τῶν εὐσεβῶν χριστιανῶν καὶ τὸ τέμπλον ἐκ μαρμάρου κατεσκεύασα καὶ πολλὰ ἄλλα εὐτέρισα, δέσμενος τοῦ Ὑψίστου νὰ διατηρῇ ἐν πίστει καὶ εὐλαθείᾳ τοὺς Κυθηρίους καὶ πάντας τοὺς συντρέχοντας τὴν Μονὴν χριστιανούς.

Ἐν Κυθήροις τῇ 15 Αὐγούστου 1899.

Δημήτριος Π. Γαλακᾶτος, ἱερεὺς.

*Διευρύνει καὶ ἀνοίγει τὴν ἐκκλησίαν καὶ δίδει
ἀντίκτυπον κατὰ τὴν ἐκκλησίαν οὐρανίου.
ὁ ἱερεὺς
Δ. Γαλακᾶτος*

ΤΗ ΙΒ'. ΜΑ·Ι·ΟΥ

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΝΗΣΩ ΚΥΘΗΡΩΝ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ

Εἰς τὸν Ἑσπερινόν. Μετὰ τὸν προοιμιακόν, στιχολογοῦμεν
τὸ πρῶτον Ἀντίφωνον τὸ Μακάριος ἀνὴρ.

Εἰς τὸ Κύριε ἐκέκραξα, ἰσθῶμεν στιχ. ή. Καὶ ψάλλομεν
τῆς Ἑορτῆς, δ' καὶ τοῦ Ἀγίου, δ' προσόμοια.
ἤχος, πλ. δ'.

Ὅλην ἀποθέμενοι.

Ενδον ἐν καρδίᾳ σου, τῶν ὑπὲρ νοῦν δωρημάτων, δεξά-
μενος ἔρωτα, πάντων κατεφρόνησας ὀσιώτατε, γαμετῆς,
παίδων τε, καὶ πατρίδος φίλης, τὸν σταυρὸν τὸν τοῦ Κυ-
ρίου δέ, ἄρας ἐπ' ὤμων σου, ὀπισθεν αὐτῷ ἠκολούθησας,
ἐν ᾧ ἀγωνισάμενος, δόλιον Σατὰν κατετρόπωσας ἔθεν σοι
ἐδόθη, Ἀγγέλοις συγχορεύειν εἰς αἶν, καὶ Θεοπτίαις ἐλλάμ-
πесθαι, πάνσοφε Θεόδωρε.

Πάτερ ὀσιώτατε, ἡδυπαθείας σαρκὸς σου μαράνας τῷ

Πνεύματι, ἀρετῶν μητρόπολις ἀναδέδειξαι· τὰ ἐν γῇ πάντα γὰρ, ὡς οὐδὲν ἡγήσω, τῷ νοῖ ἀναπτερούμενος, πρὸς τὸ ὑπέρτατον, πάντων ἀγαθῶν καὶ ἀκρότατον· διόπερ ὡς ἀσώματος, ἐν σώματι ὦν πεπολίτευσαι· ἔθεν συνελθόντες τὴν σὴν ἐπιτελοῦμεν ἑορτὴν, πρὸς τὸν σωτῆρα καὶ Κύριον, πρέσβυν προβαλλόμενοι.

Ασαρκος ὡς ἄγγελος, ἐπὶ τῆς γῆς θεορρήμων, ἐφάνης τῷ βίῳ σου, καὶ πνεῦμα γενόμενος προσεπάλαισας, τοῖς δεινοῖς πνεύμασι, καὶ τὴν τούτων δύναμιν, ἀνδρικῶς σὺ κατεπάτησας διὸ καὶ εἰληφας τῶν σῶν πόνων Πάτερ τὰ ἐπαθλαῖα· ἰᾶσθαι τὰ νοσήματα, καὶ θαυματουργεῖν τὰ παράδοξα· καὶ νῦν σὺν Ἀγγέλοις, τῷ θρόνῳ παριστάμενος Χριστοῦ, μὴ διαλείπης δεόμενος, ὑπὲρ τῶν τιμώντων σε.

Ολος ἐκ νεότητος, ἀνατεθείς τῷ Κυρίῳ, σαρκὸς ἔξω γέγονας, κοσμικῆς τε σχέσεως ἰερώτατε, μοναστῆς ἀριστὸς, γεγονὼς Θεόδωρε, καὶ δοχεῖον θείου πνεύματος, καὶ γὰρ συγκλείσας σου, οἴκῳ στενοτάτῳ μακάριε τὸ σῶμα, ἀνεπτέρωσας νοῦν πρὸς οὐρανὸν ἐνοπτρίζεσθαι, τὸ ἄρρητον κάλλος Χριστοῦ τοῦ βασιλέως καὶ Θεοῦ, ὃν ἐκτενῶς καθικέτευε, ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν.

Δόξα ἡχος πλ. β.

Εξέλαμψε σήμερον τῇ τῶν Κυθήρων νήσῳ, ἕαρ σωτήριον, ἡ πανέορτος πανήγυρις τοῦ Θεοφόρου Θεοδώρου, πᾶσαν ἀμαρτίας σκοτόμαιναν ἀφ' ἡμῶν διασκεδάζουσα· δεῦτε οὖν φιλέορτοι πνευματικοὶς ἐγκωμίοις, καὶ ἡμεῖς αὐτὸν κα-

ταστέψωμεν, λέγοντες· Χαίροις διακόνων εὐλαβῶν ἐγκαλλώπισμα, ὁ μιμητὴς τοῦ σοῦ διδασκάλου, Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν· Χαίροις ὁ καταπαλαίσας τὸν ἀντίπαλον, τῇ τοῦ σώματος τήξει, καὶ διηνεκεῖ πρὸς θεὸν προσευχῇ. Χαίροις ὁ μετανάστης πατρίδος, καὶ οἰκιστὴς καὶ φύλαξ τῶν Κυθήρων, καὶ οἰκουμένης προστάτης καὶ πρόμαχος, αἵτησαι ὡς παριστάμενος τῷ θρόνῳ Χριστοῦ τοῦ Παντάνακτος, δωρηθῆναι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς.
Εἴσοδος καὶ τὰ ἀναγνώσματα.

Δικαίων ψυχαί, ἐν χειρὶ Θεοῦ, καὶ οὐ μὴ ᾤψηται αὐτῶν βάσανος, ἔδοξαν ἐν ὀφθαλμοῖς ἀφρόνων τεθνᾶναι, καὶ ἐλογίσθη κάκωσις ἡ ἐξοδος αὐτῶν καὶ ἡ ἀφ' ἡμῶν πορεία σύντριμμα· οἱ δὲ εἰσὶν ἐν εἰρήνῃ· καὶ γὰρ ἐν ὄψει ἀνθρώπων ἔάν κολασθῶσιν, ἡ ἐλπίς αὐτῶν ἀθανασίας πλήρης, καὶ ὀλίγα παιδευθέντες, μεγάλα εὐεργετηθήσονται· ὅτι ὁ Θεὸς ἐπείρασεν αὐτοὺς, καὶ εὗρεν αὐτοὺς, ἀξίους ἑαυτοῦ, ὡς χρυσὸν ἐν χωνευτηρίῳ ἐδοκίμασεν αὐτοὺς, καὶ ὡς ὀλοκάρπωμα θυσίας προσεδέξατο αὐτούς· καὶ ἐν καιρῷ ἐπισκοπῆς αὐτῶν ἀναλάμψουσι, καὶ ὡς σπινθήρες ἐν καλάμῃ διαδραμοῦνται· κρινοῦσιν ἔθνη, καὶ κρατήσουσι λαῶν, καὶ βασιλεύσει αὐτῶν Κύριος εἰς τοὺς αἰῶνας· οἱ πεποιοῦντες ἐπ' αὐτῷ συνήσουσιν ἀλήθειαν· καὶ οἱ πιστοὶ ἐν ἀγάπῃ προσμενοῦσιν αὐτῷ, ὅτι χάρις καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ἐσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Σοφίας Σολομώντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δίκαιοι εἰς τὸν αἰῶνα ζῶσι, καὶ ἐν Κυρίῳ ὁ μισθὸς αὐ-

τῶν καὶ ἡ φροντίς αὐτῶν παρὰ ὑψίστου διατοῦτο λήφονται τὸ βασιλεῖον τῆς εὐπρεπείας, καὶ τὸ διάδημα τοῦ κάλλους ἐκ χειρὸς Κυρίου· ὅτι τῇ δεξιᾷ αὐτοῦ σκεπάσει αὐτούς, καὶ τῷ βραχίονι ὑπερασπιεῖ αὐτῶν, λήψεται πανοπλίαν τὸν ζῆλον αὐτοῦ, καὶ ὀπλοποιήσει τὴν κτίσιν εἰς ἄμυναν ἐχθρῶν, ἐνδύσεται θώρακα δικαιοσύνης, καὶ περιοθήσεται κόρυθα κρίσιν ἀνυπόκριτον. Λήψεται ἀσπίδα ἀκαταμάχητον ὁσιότητα, ὅξυνεῖ δὲ ἀπότομον ὄργην εἰς ῥομφαίαν, συνεκπολεμήσει αὐτῷ ὁ κόσμος ἐπὶ τοὺς παράφρονας, πορεύονται εὐστοχοὶ βολίδες ἀστραπῶν, καὶ ὡς ἀπὸ εὐκύκλου τόξου τῶν νεφῶν ἐπὶ σκοπὸν ἀλοῦνται, καὶ ἐκ πετροβόλου θυμοῦ πλήρεις ριφήσονται χάλαζαι· ἀγανακτήσει κατ' αὐτῶν ὕδωρ θαλάσσης, ποταμοὶ δὲ συγκλύσουσιν ἀποτόμως· ἀντιστήσεται αὐτοῖς πνεῦμα δυνάμεως, καὶ ὡς λαίλαψ ἐκλιμηθεὶς αὐτούς, καὶ ἐρημώσει πᾶσαν τὴν γῆν ἀνομία, καὶ ἡ κακοπραγία περιτρέψει θρόνους δυναστῶν· ἀκούσατε οὖν βασιλεῖς καὶ σύνετε· μάθετε δικασταὶ περάτων γῆς· ἐνωτίσασθε οἱ κρατοῦντες πλήθους, καὶ γεγαυρωμένοι ἐπὶ ὄχλοις ἐθνῶν· ὅτι ἐδόθη παρὰ Κυρίου ἡ κράτησις ὑμῶν, καὶ ἡ δυναστεία παρὰ ὑψίστου.

Σοφίας Σολομῶντος τὸ Ἀνάγνωσμα.

Δίκαιος ἐὰν φθάσῃ τελευτῆσαι, ἐν ἀναπαύσει ἔσται· γῆρας γὰρ τίμιον οὐ τὸ πολυχρόνιον, οὔτε ἀριθμῶ ἔτων μεμέτρηται· πολιά δὲ ἐστὶ φρόνησις ἀνθρώποις, καὶ ἡλικία γῆρους, βίος ἀκηλίδωτος· εὐάρεστος Θεῷ γενόμενος ἡγαπήθη, καὶ ζῶν μεταξὺ ἁμαρτωλῶν μετετέθη· ἡρπάγη, μὴ κακία ἀλλάξῃ σύνεσιν αὐτοῦ ἢ δόλος ἀπατήσῃ ψυχὴν αὐτοῦ. Βασκανία γὰρ φαυλότητος ἀμαυρεῖ τὰ καλὰ, καὶ ρεμ-

βασμὸς ἐπιθυμίας μεταλείπει νοῦν ἄκακον. Τελειωθείς ἐν ὀλίγῳ, ἐπλήρωσε χρόνους μακροὺς· ἀρεστὴ γὰρ ἦν Κυρίῳ ἡ ψυχὴ αὐτοῦ· διὰ τοῦτο ἔσπευσεν ἐκ μέσου πονηρίας· οἱ δὲ λαοὶ ἰδόντες, καὶ μὴ νοήσαντες, μὴδὲ θέντες ἐπὶ διανοίᾳ τὸ τοιοῦτον· ὅτι χάρις, καὶ ἔλεος ἐν τοῖς ὁσίοις αὐτοῦ, καὶ ἐπισκοπὴ ἐν τοῖς ἐκλεκτοῖς αὐτοῦ.

Εἰς τὴν λιτὴν ἤχος α'.

Ασκητῶν ὑπερβάς τὸ φερέπονον, ὅσιε Πάτερ, ἐν οὐρανοῖς ἀπολαύεις, ὑπερβαλλούσης τιμῆς, καὶ τῆς κρείττονος αἰγλης ἀναπεπλήρωσαι ὅτι τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην ὁδεύσας ὁδὸν, νενίκηκας τὸν κόσμον, καὶ Ἀγγέλοις καθωμοιώθης· καὶ νῦν τῆς δόξης συμμετέχων αὐτῶν, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν τὸν μόνον φιλόανθρωπον.

ἤχος Β'.

Ητῶν λειψάνων σου θήκη, Πανεύφημε πάτερ, πηγάζει ἰάματα· καὶ ἡ ἁγία σου ψυχὴ, Ἀγγέλοις συνυμνοῦσα, ἀξίως ἀγάλλεται, ἔχων οὖν πρὸς Κύριον, ὅσιε, παρῆρησίαν καὶ μετὰ τῶν ἁσωμάτων χορεύων ἐν οὐρανοῖς, Χριστὸν ἰκέτευε σωθῆναι τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Ὁ αὐτὸς

Τὶς τῷ ἱερῷ σου τεμένει, Θεόδωρε μακάριε, μετὰ πόθου καὶ πίστεως προστρέχων, οὐ λαμβάνει ταχέως τὰ οἰκεῖα αἰτήματα· Τὶς δεινοῖς περιπεσῶν νόσοις, καὶ ἀλλεπαλλή-

λοις κινδύνους, προσκαλούμενός σε οὐ σώζεται ; ὄντως θαυμασὰ τὰ τοῦ θεοῦ ἐν σοὶ τερατουργήματα· οὐ μόνον γὰρ τὰ τῆς ψυχῆς ἰατρεύεις παθήματα, τῇ πρὸς Θεὸν παρρησία σου, ἀλλὰ καὶ τὰ τοῦ σώματος· ἅπαντες γοῦν σωτήρα σε προβαλλόμεθα· καὶ κατὰ χρέος, τὴν ἱεράν σου καὶ σεπτήν μνήμην ἐορτάζοντες, τὸν σέ, ἀνυμνολογοῦμεν, δοξάσαντα Κύριον.

Ὁ αὐτός.

Ηγάπησας Θεοφόρε τὴν ἀνωτάτω φιλοσοφίαν, καὶ ἔξω κόσμου ἐγένου ζῶν ὑπὲρ τὰ ὁρώμενα, καὶ ἔσοπτρον ἀκλήιδωτον Θεοῦ θεῖον ἀνεδείχθης· καὶ ὦν αἰετὶ ἡνωμένος φωτὶ, φῶς προσελάμβανες· καὶ τρανώτερον τοῦ μακαρίου ἔτυχες τέλους· καὶ πρεσβεύεις ὑπὲρ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, Θεόδωρε Μακάριε.

Δόξα. ἦχος ὁ αὐτός.

Τῶν θείων ἐπώνυμον δωρεῶν, δεῦτε λαοὶ ἀξίως εὐφημῶμεν· οὗτος γὰρ καλῶς διαπρέψας τῷ βίῳ, ἀξίως τῷ θεῷ εὐηρέστησε· καὶ νῦν ἐν οὐρανοῖς χοροστατεῖ μετ' Ἀγγέλων, τῷ τρισηλίῳ φωτὶ παριστάμενος· διὸ καὶ ἡμεῖς πρὸς αὐτὸν εἵπωμεν. Χαίροις ὁ τῶν ὀχληρῶν τοῦ βίου ἐμφρόνως ἀποστάς, μελέτην βίου τὸν φόβον τῆς κρίσεως ποιοῦμενος· χαίροις ὁ γυναικὸς καὶ παιδῶν καταφρονήσας διὰ Κύριον· ἐν ἱκέτευε, ὁσίων δόξα, ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ πόθῳ τελούντων τὸ ἱερόν σου μνημόσυνον.

Καὶ νῦν τῆς ἐορτῆς

Ἡ εὐλόγησις τῶν ἄρτων, κ. τ. λ.

Εἰς τὸν στιχ. προσόμοια, ἦχος, πλ. α'.

Χαίροις ἀσκητικῶν ἀληθῶς.

Οντως ὑποποιὸν ἀρετὴν, φωτεινὸς καὶ καθαρὸν περιβόλαιον, χιτῶνα τῆς εὐφροσύνης περιβληθεὶς νουνεχῶς, ἐν γῇ τῶν πράξεων νῦν γηθόμενος, ἐκλάμπεις Θεόδωρε, θεϊκαῖς ταῖς λαμπρότησι, τὰς παρατάξεις, τῶν ἀγγέλων θεώμενος, τὸ τρισηλίον, σέλας περιπολεύοντας, ὅθεν σὲ μακαρίζοντες, ἐν πίστει σοὶ κράζομεν, μὴ ἐπλάθου σὼν δούλων, διὰ παντὸς προστρεχόντων σοι, τεμένει τῷ θείῳ, τοῦ εὐρεῖν κακῶν τὴν λύσιν καὶ μέγα ἔλεος.

στιχ. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου.

Βίον ἐπὶ τῆς γῆς ἀληθῶς, ἀγγελικὸν ἐπολιτεύσω, μακάριε, φυγὼν γὰρ πᾶσαν τοῦ Κόσμου, δόξαν καὶ πλοῦτον, καλῶς τὴν στενὴν καὶ πλήρη πάσης θλίψεως, ὁδὸν διεβάδισας τὴν ἐπάξασαν ἄνω σε, πρὸς Βασιλείαν, τοῦ Θεοῦ τὴν οὐράνιον, διὸ τέλειος, ἀνεδείχθης μακάριε, ὥσπερ ἔφη ὁ Κύριος πρὸς ἐν σέ κεκτήμεθα, οἱ σὴ προστρέχοντες σκέπη, ἐνθερμον πρέσβυν αἰτούμενοι. Τυχεῖν θείας δόξης, τοὺς ἐν πίστει ἐκτελοῦντας τὸ σὸν μνημόσυνον.

στιχ. Μακάριος Ἀνὴρ ὁ φοβούμενος τὸν Κύριον

Νῆσος ἡ τῶν Κυθήρων, σοφὲ, τὴν ἱεράν καὶ πανσεβάσμιον μνήμην σου, τιμῶσα εὐσεβοφρόνως, ἐπαπολαύει τῶν σῶν,

μεγαλουργημάτων παναοίδιμε· προφθάνεις γάρ πάντοτε, τῶν δεινῶν ἐλλυτρούμενος, βαρβαρικῆς τε, ἐπιδρομῆς καὶ κακώσεως, ἄρδην ὀλεθρον, ἀπειλούσης τοῖς δούλοις σου· ὅθεν βύσπτην καὶ φύλακα, προστάτην θερμότατον σὲ ἐν ἀνάγκαις πλουτοῦντες, Θεόδωρε, ἱκετεύομεν, Χριστὸν ἐκδυσώπει, τοῦ δωρήσασθαι, τῷ κόσμῳ τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα ἥχος πλ. β.

Τὸ κατ' εἰκόνα τηρήσας ἀλώβητον, νοῦν ἡγεμόνα κατὰ παθῶν ὀλεθρίων, ἀσκητικῶς ἐνστησάμενος εἰς τὸ καθ' ὁμοίωσιν, ὡς δυνατόν ἀνελήλυθας· ἀνδρικῶς γάρ τὴν φύσιν ἐκχιασάμενος, ἔσπευσας τὸ χεῖρον καθυποτάξαι τῷ κρείττονι, καὶ τὴν σάρκα δουλώσαι τῷ πνεύματι· ὅθεν μοναζόντων, ἀνεδείχθης ἀκρότης, πολιστῆς τῆς ἐρήμου, εὐδρομούντων, ἀλείπτῃς, κανὼν ἀρετῆς ἀκριβέστατος. Καὶ νῦν ἐν οὐρανοῖς, τῶν ἐσώπτρων λυθέντων, Θεόδωρε, καθαρῶς ἐποπτεύεις, τὴν Ἀγίαν Τριάδα, ἐντυγχάνων ἀμέσως, ὑπὲρ πῶν πίστει καὶ πόθῳ τιμώντων σε.

Καὶ νῦν τῆς ἐορτῆς

Ἀπολυτίκιον, ἥχος γ' θείας πίστεως.

Πλοῦτον ἄσυλον, ἡ νῆσος ἔχει, τὴν κατὰθεσιν τῶν σῶν λειψάνων, ἐξ ὧν καὶ χάριν θαυμάτων ἀρύεται, ἐκλυτρομένη παθῶν καὶ κακώσεων, διὸ καὶ χαίρει τιμῶσα τὴν μνήμην σου. Πάτερ ὅσιε Χριστὸν τὸν Θεὸν ἱκέτευε, δωρήσασθαι ἡμῖν τὸ μέγα ἔλεος.

Δόξα τὸ αὐτό, καὶ νῦν τῆς Ἑορτῆς.
Τὸ αὐτό, καὶ εἰς τὸ Θεὸς Κύριος.

Εἰς τὸν Ὁρθρον μετὰ τὴν πρώτην στιχολογίαν.
Κάθισμα, ἥχος, πλ. δ'.

Τὴν σοφίαν καὶ λόγον

Τὰ ἐπίγεια πάντα καταλιπὼν, καὶ ἐν κόσμῳ ὑπάρχων σωματικῶς, τῷ πνεύματι γέγονας, τῶν Ἀγγέλων συνόμιλος. Τὰ γὰρ παρόντα πάθη, νεκρώσας τοῦ σώματος, τῆς Τριάδος ἐδείχθης, θεράπων μακάριε· ὅθεν καὶ νοσούντων θεραπεύεις τὰς νόσους, καὶ λόγῳ τὰ πνεύματα, ἀπελαύνεις τῇ χάριτι, Θεοφόρε Θεόδωρε· πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα τὸ αὐτό, καὶ νῦν τῆς Ἑορτῆς.

Μετὰ τὴν Β' στιχολογίαν
ἥχος πλ. δ'. Τὴν σοφίαν.

Τὸν Σταυρὸν τοῦ Κυρίου ἀναλαβὼν, καὶ αὐτῷ μέχρι τέλους ἀκολουθῶν, τὸν νοῦν οὐχ ὑπέστρεψας, ἐν τῷ Κόσμῳ Θεόδωρε· ἐγκρατεῖα καὶ πόνοις, τὰ πάθη ἐνέκρωσας· καὶ ναὸν ἡτοίμασας, σαυτὸν τῷ Κυρίῳ σου· ὅθεν χαρισμάτων, ἀμοιβὴν ἐκομίσω, ἰᾶσθαι νοσήματα, καὶ διώκειν τὰ πνεύματα, Θεοφόρε μακάριε· πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ, τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα τὸ αὐτὸ καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς
Μετὰ τὸν πολυέλεον Καθ. ἤχος δ'
Ταχὺ προκατάλαβε.

Η νῆσος Κυθήρων σε ἔχει προστάτην θερμὸν κινδύνων
καὶ θλίψεων, ταύτην βυόμενον, θέν καὶ συνελθόντες ἐκ-
δοῶμεν σοι μάκαρ πρέσβευε τῷ σωτῆρι ὑπὲρ τῶν πίστει καὶ
πόθῳ, τελούντων τὸ σεπτὸν σου Πάτερ μνημόσυνον.

Δόξα τὸ αὐτό, καὶ νῦν τῆς ἑορτῆς.
Οἱ Ἀναβαθμοὶ τὸ Α' Ἀντίφωνον, τοῦ δ' ἤχου προκείμε-
νον. Τίμιος ἐναντίον Κυρίου ε' χ. Τί ανταποδώσομεν τῷ
Κυρίῳ. Τὸ Πᾶσα πνοὴ, καὶ τὸ Εὐαγγέλιον, ἐκ τοῦ κατὰ
Ματθαῖον. Εἶπεν ὁ Κύριος τοῖς ἑαυτοῦ μαθηταῖς πάντα μοι
παρεδόθη. Τὸν Ν'.

Δόξα ταῖς τοῦ σου ὁσίῳ. Καὶ νῦν, Ταῖς τῆς Θεοτόκου,
Εἴτα τὸ ἐλέησόν με ὁ Θεὸς, ἤχος πλ. β'.

Ο σие Πάτερ, εἰς πᾶσαν τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ φόγγος
τῶν κατορθωμάτων σου διὸ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, εὗρες μισθὸν
τῶν καμάτων σου. Τῶν δαιμόνων ὤλεσας τὰς φάλαγγας.
Τῶν ἀγγέλων ἐφθασας τὰ τάγματα, ὧν τὸν βίον ἀμέμπτως
ἐξήλσας, παρρησίαν ἔχων ἐν τῇ μνήμῃ σου, εἰρήνην αἵ-
τησαι ταῖς ψυχαῖς ἡμῶν.

Σῶσον ὁ θεὸς τὸν λαόν σου Κύριε ἐλέησον, ιβ.
Καὶ οἱ Κανόνες τῆς ἑορτῆς εἰς δ. καὶ τοῦ ἁγίου.
Ὡδὴ, α. ἤχος, πλ. β.
Ὡς ἐν ἡπείρῳ πεζεύσας.

Υ περφυεῖς τοὺς ἀγῶνας, ἐπὶ τῆς γῆς διὰ πόθον ἐνθεον,
ἐνδειξάμενος σοφέ, παρησίαν ἔχων πρὸς Χριστὸν, λόγον
δίδου μοι ὑμνεῖν τὰ σὰ τεράστια.

Μέμνησο ταύτης τῆς γαίας, ἐν ἣ Χριστὸν ἐξιλεωσάμε-
νος βασιλείας τῆς αὐτοῦ κληρονόμος γέγονας, σοφέ, καὶ
προστάτης ἐν δεινοῖς γενοῦ τοῖς δούλοις σου.

Νεῦσον πρὸς ὕμνους τῶν πόθῳ τῷ σῷ ναῷ προσφευγόντων
ἅγιε καὶ κατὰπεμψον ἡμῖν, οὐρανόθεν λύσιν τῶν δεινῶν, καὶ
πταισμάτων ἰλασμόν, σοφέ Θεόδωρε.

Ω φθης ἐλπίς, τῶν περάτων Μητὲρ Θεοῦ τὸν Χριστὸν
κυνήτασα, σπεῦσον οὖν ῥῦσαι καμὲ πειρασμοῖς κυκλούμενον
δεινοῖς, σὲ γὰρ ἔχω βοηθὸν ἐν πάσαις θλίψεσι.

Ἔτερος κανὼν τοῦ ἁγίου, ἤχος β. Δεῦτε λαοί.

Τ ῷ Βασιλεῖ, παρεστηκὼς τῶν δυνάμεων, σὺν παρρησίᾳ,
ἔσιε μάκαρ Θεόδωρε, τοὺς τὴν θείαν σου μνήμην, τελού-
ντας ἐγκλημάτων, αἰτησαι ἄφεσιν.

Αποσκοπῶν, Πάτερ, τὴν μέλλουσαν εὐκλειαν, τὸν σὸν
σταυρὸν ἀρχόμενος κατηκολούθησας, τῷ δεσπότῃ τῶν ὅλων,
αὐτοῦ τοῖς θείοις νόμοις μάκαρ ἐπόμενος.

Ινα χριστοῦ τῆς βασιλείας μακάριε, ἀναδειχθῆς συμμετοχος, Κόσμου κατέλιπες, τὰ τερπνὰ Θεοφόρε προκρίνας τῶν προσκαίρων, τὰ διαμένοντα.

Θεοτοκίον.

Απὸ πασῶν θλίψεων ῥῦσαι τοὺς δούλους σου, θεογεννήτορ δέσποινα τοὺς ἀνυμνοῦντάς σου, τὸν ἀνέκφραστον τόκον, ἐν σοὶ γὰρ τὰς ἐλπίδας πάσας ἐθέμεθα.

Ἡ καταβασία τῆς Ἑορτῆς.
Ὡδὴ γ. Οὐκ ἔστιν ἅγιος ὡς σύ.

Σαρκὸς νεκρώσας, ἡδονὰς, ἀπενέκρωσας ὄφιν, τὸν πτεροίσαντα πάλαι τὸν προπάτορα ἡμῶν, διό περ χάριν λαβὼν, ἀπελαύνεις πνεύματα ἀκάθαρτα.

Ονοῦς σου νεύσει πρὸς θεὸν καλλυνόμενος πάτερ, ὡραιότατος ὦφθη καὶ χαρίσματος παντός, ἀνάπλεος ἀληθῶς, καὶ τῆς θείας μέτοχος λαμπρότητος.

Πάσας ἀπάτας τοῦ ἐχθροῦ, καὶ δεινὰς πανουργίας, παμμακάριστε Πάτερ, ὡς ἐχέφρων ἀληθῶς, κατέπτυσας, καὶ Χριστὸν, ἀγαπήσας, τοῦτῃ ἡκουλούθησας.

Θεοτοκίον

Ο πόθος θέλγει με ὁ σὸς, ἀνυμνήσαί σε Κόρη παναγία παρθένε, ἡ ἐλπίς τῶν γηγενῶν· ἀλλ' οὐ τολμῶ ὁ ἐναγής, ὑπὸ πλήθους Κόρη, παραπτώσεων.

Ἄλλος. Στερέωσον ἡμᾶς ἐν σοὶ Κύριε.

Ινδάλματος παθῶν ἐναπεκάθηρας καὶ ὦφθης ναὸς Θεοῦ Θεοφόρε, οὐ τῷ ἔρωτι πυρούμενος, τῆς σαρκὸς ἀπεμάρανας τοὺς ἔρωτας.

Προσπάθειαν σαρκὸς ἀπαρνησάμενος, συζύγου Θεόδωρε, καὶ τῶν τέκνων, ἀντ' αὐτῶν ἐκληρονόμησας, τὴν ζωὴν τὴν αἰώνιον μακάριε.

Ρώμην καταλαβὼν, τὰς θείας λάρνακας, θεόφρων προσεκύνησας μετὰ πόθου, τῶν ἁγίων Ἀποστόλων Χριστοῦ, ὧν τὰ θεῖα ἐφύλαξας προσταγmata.

Ο πλάσας κατ' ἀρχάς, Θεὸς τὸν ἄνθρωπον σαρκοῦται ἐκ σοῦ πανάμωμε κόρη, ὅν δυσώπει τὴν καρδίαν μου, μεσιτείαις ζωῶσαι ταῖς σαῖς πανάμωμε.

Ἡ καταβασία. Κάθισμα, ἦχος πλ. δ·

τὴν σοφίαν καὶ λόγον.

Τὰς τοῦ βίου παγίδας ἀποφυγὼν, ἐλαμπρύνθης τῇ αἴγλῃ τῶν ἀρετῶν, ἄνωθεν δεξάμενος τὴν ἀκτῖνα τοῦ πνεύματος, καὶ διὰ τοῦτο πᾶσαν, ὑπέμεινας κάκωσιν, οἱ γὰρ σοὶ ἀγῶνες, ἐπτόησαν δαίμονας, ὅθεν καὶ νικήσας, τὰς αὐτῶν μεθοδίας, παρέχεις ἰάματα, τοῖς αἰτοῦσί σε ἅγιε, Θεοφόρε Θεόδωρε. Πρέσβευε Χριστῷ τῷ Θεῷ, τῶν πταισμάτων ἄφεσιν δωρήσασθαι, τοῖς ἐορτάζουσι πόθῳ τὴν ἁγίαν μνήμην σου.

Δόξα, τὸ αὐτὸ, καὶ νῦν τῆς Ἑορτῆς.

Ἦδῃ, δ. Χριστὸς μου δύναμις Θεὸς καὶ Κύριος.

Ξενίζει ἅπαντας, ὁ ξένος βίος σου, τὸ ἐν πείνῃ καὶ δίψῃ καὶ παγετῷ, ὄντως ἀμετάθετον, τὸ καρτερόν δὲ τῆς εὐχῆς, κατεπτόησε καὶ δαίμονας.

Εδείχθης ὅσιε, Χριστοῦ παράδεισος, τὰς ἰάσεις παρέχων τοῖς ἐπὶ σοί, πόθῳ καταφεύγουσι, ὥς περ καρποὺς τὰς ἀρετὰς, προβαλλόμενος εἰς μίμησιν.

Νὸς δξύτητι, προβλέπων ὅσιε τὰ ρευστὰ τῶν παρόντων, πρὸς οὐρανόν, ἔσχες τὸ πολίτευμα, καὶ πρὸς Χριστὸν ἀποσκοπῶν ἐκαρτέρεις πᾶσαν κάκωσιν.

Θεοτοκίον.

Λιμένα εὐδίου, Χριστὸς ἀνέδειξε, τοῖς ἐν πίστει καὶ πόθῳ

σε ἀληθεῖ, δέσποινα πανάμωμε ἐκ διανοίας καθαρᾶς Θεοτόκον καταγγέλουσιν.

Ἄλλος. Εἰσακήκοα Κύριε, τὴν ἀκοὴν.

Σοῦ τοῖς χεῖλεσιν ἤνεσας, ἀκαταπαύστως Πάτερ τὸν Δεσπότην, ἐντρυφῶν τοῖς θεοῖς αὐτοῦ διδάγμασιν.

Υπερήφανον δράκοντα, καταβαλὼν τῇ ταπεινοφροσύνῃ, ἀρετῶν εἰς ὕψος ἔφθασας ὅσιε.

Χριστοῦ θεῖος διάκονος, ἀναδειχθεὶς αὐτοῦ τὰς ζωηφόρους, ἐντολάς, ἀσαλεύτως Πάτερ ἐφύλαξας.

Θεοτοκίον.

Ανυμνοῦμέν σε ἄχραντε, τὴν τὸν Θεὸν ἀρρήτως συλλαβοῦσαν, διὰ σοῦ ποικίλων παθῶν λυτρούμενοι.

Ἦδῃ, ε. Τῷ θεῷ φέγγει σου ἀγαθέ.

Σταυρὸν ἀράμενος τοῦ Χριστοῦ, ἔχουσιν αὐτοῦ ἀκολουθῶν, ἀνεπιστρόφως ἐβάδισας· κάκωσιν παντοίαν καὶ πόνους σώματος· γενναίως ὑπομείνας ὥς καρτερόψυχος.

Θεὸν θεμέλιον ἀσφαλῆ, θέμενος ἐπ' ἔργοις ἀγαθοῖς διεκαρτέρεις θλιβόμενος· ὅθεν πείνῃ καὶ δίψῃ κρύει καὶ καύσωνι, Θεόδωρε, παλαίων ἄσειστος ἔμεινας.

Ο πούς σου ἔστη προφητικῶς, πάτερ ἐν εὐθύτητι, σοφὲ, ἀπεριτρίπτῳ φρονήματι, καθυποσκελίζων τὸν πολυμήχανον, ἀσκήσεως τοῖς τρίβοις καλλωπιζόμενος.

Θεοτοκίον.

Οντως ὠραῖος ὁ σὸς υἱὸς ὑπὲρ τοὺς υἱοὺς τῶν γηγενῶν, ὥφθη πανάμωμε Δέσποινα· πάντας ὠραίζων τοὺς Θεοτόκον σε, καὶ γλώσση καὶ καρδίᾳ ὁμολογοῦντάς σε.

Ἄλλος. Ὁ τοῦ φωτὸς χορηγός.

Ιθύνας Πάτερ τὸν σόν, πρὸς τὸν θεὸν νοῦν ἀκλινῶς ὅσις, καὶ τῆς σαρκὸς τὸ φρόνημα ἅπαν, ἐνέκρωσας, τὴν ψυχὴν σου ζώσας, ταῖς θεαῖς, μάκαρ πράξεις.

Τῷ θεῷ πόθῳ Χριστέ, πυρποληθεὶς τὰς ἡδονὰς ἐφλεξεν, ὁ σὸς πιστὸς οἰκέτης οἰκτίρμων· οὐ θεαῖς προσευχαῖς, οἰκτείρησον σῶσον καὶ μὲ τὸν ἀνάξιον.

Ακαταπαύστοις ψδαῖς, τὸν παντοδύναμον ὑμῶν Κύριον, ἐν ταῖς χερσὶν εἰργάζου ἀπαύστως, ἀντίπαλον εἰδώς, ὄντως ἀκηδεάς, σοφὲ τὸ ἐργόχειρον.

Θεοτοκίον.

Ρήμασι σοῖς ἀγαθῇ, ἀκολουθοῦσαι γενεαὶ ἅπασαι, ἀπὸ τοῦ νῦν καὶ ἕως αἰῶνος, σὲ μακαριοῦμεν, ὡς ὄντως τὸν πάντων κυήσασαν Κύριον.

Ἡ καταβασία.
ὥδῃ, γ. τοῦ βίου τὴν θάλασσαν.

Δακρύων τοῖς χεύμασι, καὶ συντόνῳ προσευχῇ, δαίμονας ἐταπείνωσας, καὶ νικηφόρος ὥφθης κατὰ παθῶν, διό σε ἐδόξασεν ὁ δεσπότης τῶν ὅλων καὶ θεὸς ἡμῶν.

Ως ἥλιος ἐφάνης, δαδουχῶν πᾶσαν τὴν γῆν, ταῖς τῶν θαυμάτων λάμψεσι, καὶ ἀπελαύνεις νέφη βαρβαρικά, βωνύων τοὺς δούλους σου, κατ' αὐτῶν ἐν πολέμοις κραταϊότατα.

Ροαῖς τῶν δακρύων σου κατεπόντισας στρατὸν, δαιμόνων δυσμαχώτατον, καὶ εἰς τὴν ἄνω πόλιν περιχαρῶς, εἰσέδους Θεόδωρε, τὰς αἰτήσεις ἐκεῖθεν καταπέμπων ἡμῖν.

Θεοτοκίον

Τὴν μόνην πανύμνητον, καὶ καλὴν ἐν γυναίξῃ, τὴν τοῦ θεοῦ λοχεύτριαν, χριστιανῶν τὸ τεῖχος τὸ ἀρραγές, τὴν ἀχραντον Δέσποιναν ἀδιστάκτῳ καρδίᾳ μακαρίσωμεν.

Ἄλλος. Ἐν δβύσσῳ πταισμάτων κυλούμενος.

Ιερῶς σου τὸν βίον ἐλάμπρυνας, ἐν ἀκτημοσύνῃ τε, καὶ ἐν πραότητι, διό περ γῆν κατώκησας, τῶν πράξεων θεόφρον Θεόδωρε.

Νύκτα βίου ἐμφρόνως παρέδραμες, καὶ πρὸς αἰεζώους μονὰς κατεσκήνωσας, Πάτερ, σαφῶς ἀδύτους τε, παμμακάριστε μάκαρ Θεόδωρε.

Ολοτρόπως θεῷ ἀνακείμενος, καὶ τὰς ἀστραπὰς τῶν
θαυμάτων δεχόμενος, τὰς δωρεὰς τοῖς χρήζουσι διανέμεις
παμμάκαρ Θεόδωρε.

Θεοτοκίον.

Ιλαστήριον ὦφθης πανάμωμε, ἢ τὸν ἱλασμόν καὶ σωτήρα
κυήσασα, ὃν ἐκτενῶς ἱκέτευε, ὑπὲρ πάντων τῶν πόθῳ ὑμ-
νούντων σε.

Ἡ καταβασία.

Κοντάκιον. Τὰ ἄνω ζητῶν.

Τοῦ βίου φυγὼν ἡδύτητας καὶ θόρυβον, καὶ τέκνα λιπῶν
καὶ σύζυγον μακάριε, τὴν ἔρημον ὥκησας, καὶ Ἀγγέλων
γέγονας ὅσιε, ζηλωτὴς ἀξιάγαστος, πρεσβεύων ἀπαύστως ὑ-
πὲρ πάντων ἡμῶν.

Ὁ Οἶκος.

Τῶν ἀσκητῶν τὸ καύχημα, πάντες συνελθόντες, προθύ-
μως εὐφημήσωμεν Θεόδωρον τὸν μακάριον· οὗτος γὰρ κα-
ταφρονήσας, κόσμον καὶ τὰ ἐν κόσμῳ ἐν ἐρήμῳ κατώκησε·
καὶ τὴν σάρκα τῇ ψυχῇ, καθυπέταξε· διὸ χάριν θαυμάτων
οὐρανόθεν ἐδέξατο, καὶ μεταστάς ἀπὸ γῆν σὺν Ἀγγέλοις
ᾄδει τὸν πλάσαντα· πρεσβεύων ἀπαύστως ὑπὲρ πάντων ἡμῶν.

Τῷ ΑΥΤῷ ΜΗΝΙ ΙΒ'.

Μ Ν Η Μ Η

ΤΟΥ ΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΘΕΟΦΟΡΟΥ ΠΑΤΡΟΣ ΗΜΩΝ

ΘΕΟΔΩΡΟΥ

ΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΝΗΣῳ ΚΥΘΗΡΩΝ ΑΣΚΗΣΑΝΤΟΣ

— — — — —

«Χριστοῦ δωρεῶν ἐπωνυμίαν φέρων,
«Βροτοῖς ἴασιν δεῖ πηγάξεις Πάτερ.
«Δωδεκάτη Θεόδωρος ὑπερβεν αἰράτο αἴης.

Σ υ ν α ξ ά ρ ι ο ν .

Οὗτος ὁ ἐν ὁσίοις πατὴρ ἡμῶν Θεόδωρος, ὑπῆρχεν ἐπὶ
Ρωμανοῦ βασιλέως (α)· πατρίδα εἶχε τὴν ἐν Πελοποννή-
σῳ Κορώνην, καὶ γονεῖς ἐπισήμους καὶ θεοσεβεῖς. Ἡ μή-
τηρ αὐτοῦ στεῖρα οὖσα ἐγέννησεν αὐτὸν διὰ τῆς πρὸς θεὸν
θερμῆς παρακλήσεως· διὰ τοῦτο καὶ Θεόδωρον αὐτὸν ὠνόμα-

(α) Μολοντί· ὁ ὑπομνηματιστὴς δὲν ἀναφέρει διακεκριμένως
ἐπὶ τίνος Ῥωμανοῦ, (ἐπειδὴ καὶ ἐχρημάτισαν πολλοὶ βασιλεῖς μὲ
τὸ αὐτὸ ὄνομα), ὡς ἐκ τῆς ἀλώσεως ἡμῶν τῆς Κρήτης ὑπ' αὐ-
τοῦ, τὴν ὁποῖαν παρακατιὼν ἀναφέρει, ὁμιλεῖ περὶ Ῥωμανοῦ τοῦ
Β', υἱοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου· οὗτος ἐβασίλευεν
956 ἔτη μ. Χ., ἡ δὲ Κρήτη ἐκυριεύθη ὑπ' αὐτοῦ 960 μ. Χ.

σεν· ἀντρέφετο λοιπὸν παιδαγωγούμενος ἐν παιδείᾳ καὶ νοουθεσίᾳ Κυρίου, καὶ διδασκόμενος τὰ ἱερὰ γράμματα, παρεδόθη ὑπὸ τῶν γονέων εἰς τὸν τότε Ἐπίσκοπον Κορώνης ὅστις καὶ δεχθεὶς αὐτὸν κατέταξεν εἰς τὸν κλῆρον, χειροτονήσας αὐτὸν ἀναγνώστην· ἀποθανόντων δὲ μετ' οὐ πολὺ τῶν γονέων τοῦ ὁσίου, καὶ μὴ ἔχοντος ἀρκετὴν ἡλικίαν, ἐδέχθη αὐτὸν ὁ ἐν Ναυπλίῳ Πρωτοπαπᾶς, φίλος ὢν καὶ γνώριμος, μὲ τοὺς γονεῖς τοῦ ἁγίου, ὅστις καὶ ἀνέτρεφεν αὐτὸν ὡς υἱόν· αὐξηθέντος δὲ τοῦ ὁσίου, τῇ τοῦ Πρωτοπαπᾶ παρακινήσει ἔρχεται εἰς γάμου κοινωνίαν, καὶ δύο τέκνων πατὴρ γίνεται· συζῶν δὲ καὶ μετὰ τῆς γυναικὸς θεοφιλῶς καὶ θεαρέστως, καὶ ἔχων τὸν θεῖον φόβον εἰς τὴν καρδίαν τοῦ ἀνεξάλειπτον, δὲν ἐμποδίζετο ποσῶς ἐκ τῆς προόδου τῆς ἀρετῆς, ἀλλὰ λησμονῶν τὰ ὀπίσθεν ἐπεκτείνεται μᾶλλον, κατὰ τὸν Παῦλον, εἰς τὰ ἔμπροσθεν. Ὅθεν καὶ ὑπὸ τοῦ τότε ἐπισκόπου Ἀργείων, Θεοδώρου, μαθόντος τὰς ἀρετάς καὶ τὴν εἰς τὰ θεῖα εὐλάβειαν, βιασθεὶς χειροτονεῖται διάκονος· τότε λοιπὸν αὐξήσας τὸν πρὸς τὸν θεὸν πόθον, καὶ μηδὲν λησμονῶν τὸν θάνατον καὶ τὴν ὥραν τῆς κρίσεως, ἀναχωρήσας ἐκ τῆς Πελοποννήσου ἦλθεν εἰς Ῥώμην, χάριν προσκυνήσεως τῶν ἐκεῖσε εὕρισκομένων ἁγίων ναῶν τῶν ἁγίων Ἀποστόλων καὶ ἱερῶν λειψάνων μαρτύρων τε καὶ ὁσίων· ἔνθα ἐνδιατρίψας τετραετίαν καὶ πολλοῖς τῶν ἐκεῖσε Ἀγίων Πατέρων συναναστραφεὶς, ἐπέστρεψεν εἰς Πελοπόννησον διατρίβων εἰς Μονεμβασίαν καὶ καιροφυλακτῶν τὴν εἰς Κύθηρα ἀναχώρησίν του, ἐρήμην τότε οὖσαν διὰ τὸν φόβον καὶ ἐπιδρομὰς τῶν Ἀγαρηνῶν, κυριευόντων τότε καὶ τὴν Κρήτην· ἐνδιατρίψας δὲ ἀρκετὸν χρόνον εἰς τὴν Μονεμβασίαν καὶ καταφανῆς γενόμενος, ὑπέφερε γενναίως καὶ ἀνενδύτως τὰς τῆς γυναικὸς καὶ τῶν φίλων παρακλήσεις, παρακαλούντων αὐτὸν εἰς συμπάθειαν τῶν τέκνων του διὰ

τοῦ ἐπισκόπου Μονεμβασίας, εἰς τὸν ὁποῖον καὶ ἀπεκρίθη ὅτι γνωρίζει τὰς ἐπιστολάς πόθεν ἦσαν καὶ ἔννευσεν τὰς ἐπιστολάς τοῦ παμπονήρου διαβόλου, ὅστις περιέρχεται ὡς λέων ὀρυόμενος, ζητῶν τί νὰ καταπίῃ· ὅσον δὲ περὶ τῶν τέκνων αὐτοῦ ἀπεκρίθη, ὅτι ὁ θεὸς ὅστις εἶναι πατὴρ καὶ προνοητὴς ὅλων τῶν πλασμάτων αὐτοῦ, αὐτὸς ἔχει καὶ τὴν φροντίδα τῶν τέκνων του· ὅθεν μηδὲν προσέξας εἰς τοὺς λόγους αὐτῶν, ἠσυχάζεν ἕνα σκοπὸν ἔχων τὴν θεῖαν εὐαρέστησιν· εὐκαιρίας δὲ ἐπιτυχῶν ἐπέρασεν εἰς τὴν νῆσον Κύθηρα, ἐρήμην ὡς ἐβρέθη οὖσαν τότε, διὰ τὸν φόβον τῶν Ἀγαρηνῶν συνηκολούθησε δὲ τὸν ὅσιον, καὶ τις Ἀντώνιος ὅστις μὴ ὑποφέρων τοὺς κόπους καὶ σκληραγωγίας, ἐπέστρεψεν εἰς Πελοπόννησον διηγούμενος τοὺς ἀσκητικούς πόνους τοῦ ὁσίου· ἐνταῦθα ὁ ὁσιος ναόν τινα εὐρὼν τῶν Ἀγίων μαρτύρων Σεργίου καὶ Βάχχου, καὶ ἐν αὐτῷ ἠσυχάζων, τῷ θεῷ καλῶς εὐηρέστησε καὶ εἰς χεῖρας αὐτοῦ τὴν ψυχὴν παρέθετο· τοὺς δὲ ἀσκητικούς αὐτοῦ ἀγῶνας ποία γλῶσσα δύναται νὰ λαλήσῃ; τὴν ἐν πείνῃ, καὶ δίψῃ ὑπομονήν, τὴν ἐν κρύει καὶ καύσωνι, τὰ προσβολὰς τοῦ δολίου, τὰς νυκτερινὰς φαντασίας, μὲ τὰς ὁποίας ἐζήτει νὰ φοβίσῃ τὸν ὅσιον; ἀλλὰ γενναίως αὐτὸν ἀντέκρουεν ἔχων ἰσχυρώτατον κατ' αὐτοῦ ὄπλον τὴν προσευχὴν, καὶ τὴν ἐγκράτειαν· διὰ τοῦτο καὶ ἠξιώθη νὰ προγνωρίσῃ καὶ τὸ μακάριον αὐτοῦ τέλος, καὶ νὰ σημειώσῃ αὐτὸ προγράφας καὶ τὴν ἡμέραν τῆς ἀσθενείας του· ἐδόξασε δὲ αὐτὸν ὁ θεὸς καὶ μετὰ θάνατον, πολλὰ ἐκτελών δι' αὐτοῦ θαυμάσια, εἰς τοὺς ἐπικαλούμενους μετὰ πόθου τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ τὸ τίμιον αὐτοῦ λείψανον εὐλαβῶς ἀσπαζομένους, θεραπεύων νόσους, καὶ φυγαδεύων πολεμίους, κεῖται δὲ τὸ ἱερόν αὐτοῦ λείψανον, εἰς τὸν ἱερὸν ναὸν τὸν πρότερον μὲν τῷ ὀνόματι Σερ-

γίου καὶ Βάκχου, τῶν μαρτύρων τιμώμενον, νῦν δὲ ἐπ' ὀνόματι τοῦ Ὁσίου, οὗ ταῖς πρεσβείαις, Χριστὲ, ἐλέησον καὶ σῶσον ἡμᾶς. Ἀμήν. (1)

Ὡδὴ ζ. Δροσοδόλον μὲ τὴν κάμινον.

Λάμπει σήμερον ἡ μνήμη σου τὰ πέρατα, τῇ αἴγλῃ τῶν θαυμάτων σοφῆ, καὶ ἀπελαύνει, ζοφερῶν δαιμόνων τὴν πληθύν, καὶ πᾶσι παρέχει τοῦ βοᾶν, εὐλογητὸς εἰ ὁ θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Ετραυματίσας τοὺς δαίμονας, Θεόδωρε, ὡς ἄσαρκος βιώσας· ἐν γῇ ὅθεν ὅσιν σε προστάτην ἔχοντες θερμόν, βοῶμεν ἀπαύστως τῷ Χριστῷ, εὐλογητὸς εἰ ὁ θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Ὡς ὠραῖόν σε θηταύρισμα μακάριε, ἡ νῆσος αὕτη κέκτηται, ἐγκαυχωμένη ἐπὶ σοί, καὶ πάντας τοὺς ἐχθροὺς, τροποῦται βοῶσα τῷ Χριστῷ· εὐλογητὸς εἰ ὁ θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Τοῦ Νοός μου τὰς κινήσεις ἀπημαύρωσε, παθῶν ἀχλὺς ἐλέθριος· ἀλλὰ Δέσποινα, ἡ τὸ φῶς κυήσασα Χριστὸν, κα-

(1) Τοῦ Συναξαριστοῦ τὸν ἄνω βίον ἡμεῖς ἐπέξετεῖναι καὶ εἰς τὴν καθωμικλημένην παρεφράσαμεν, ὡς δηλοῦται εἰς τὰς σελίδας 5—45;

ταύγασον ταύτας τοῦ βοᾶν εὐλογητὸς εἰ ὁ θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Ἄλλος. Εἰκόνοιο χρυσῆς.

Νῶν σεαυτὸν, ἀπετέλεσας σοφῆ τοῦ Παρακλήτου, δι' ἐμμελείας θείων πράξεων· διὸ καὶ νῦν μεταβέβηκας, πρὸς αἰωνιζούσας σκηνώσεις ἀναμέλπων Θεόδωρε, εὐλογητὸς εἰ ὁ θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Εν οἴκῳ στενῷ κατακλείσας σου τὸ σῶμα παμμακάριστε τῆς τοῦ Χριστοῦ ἀγαπήσεως, τὰ τοῦ ἐχθροῦ μηχανήματα, πάντα κατεπάτησας μέλπων τῷ Κυρίῳ Θεόδωρε, εὐλογητὸς εἰ ὁ θεὸς ὁ τῶν Πατέρων ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Ὡραῖαν στολὴν σωτηρίων ἐντολῶν διὰ βαπτίσματος, ἀμφιασάμενος ἀπημαύρωσα, δι' ἀμελείας ὁ δέιλαιος, νῦν δέ σοι προστρέχω παρθένη τὸν χιτῶνα αἰτούμενος, τῆς σωφροσύνης διὰ σοῦ πάλιν ἐνδύσασθαι.

Ἡ Καταβάσις.

Ὡδὴ, ἡ. Ἐκ φλογός τοῖς Ὁσίοις

Ὡχ ὑπεδειςας ὅλως κάκωσιν σώματος, οὔτε πείνη καὶ

δίψῃ κατατηχόμενος, τέκνων χωρισμὸν, καὶ συζύγου ὑπέφε-
ρες, μέλπων ἀνενδότως, εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Σὺ ἐδόξασας ταύτην τὴν νῆσον ἅγιε, τῶν θαυμάτων ἀ-
κτίσι, καὶ τῶν ἰάσεων, ἔρημον τὸ πρὶν, καὶ ἀοίκητον μέ-
νουσαν, ἔθεν σε γεραίρει εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ὡραίζεται πᾶσα ἡ νῆσος ἅγιε, ἐν τῇ μνήμῃ σου Πάτερ
καὶ συνευφραίνεται, πάντων τῶν πιστῶν ἡ ὁμήγουρις μέλ-
πουσα, σὲ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Χαῖρε ἅγιον ὄρος καὶ θεοθάδιστον, ἀπορρήτων πραγμάτων
χαῖρε φανέρωσις, ἄκουσμα φρικτὸν, δυσθεώρητον ὄραμα
χαῖρε τῶν πεσόντων ἀνάκλησις Παρθέने,

* Ἄλλος. Τὸν ἐν καμίνῳ τοῦ πυρός,

Πῦρ ἡρόνων, Πάτερ σοφὲ, ἐγκρατείας δροσισμῷ ἐναποσβέ-
σας, ὡς οἱ παῖδες ἐβόας, ἀγαλλομένη ψυχῇ, ὑμνεῖτε τὰ
ἔργα τὸν Κύριον, καὶ ὑπερυψοῦτε εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Ἀπὸ ψυχῆς ὀλοτελῶς, τὰ γεώδη καὶ φθαρτὰ, ὦ θεοφόρε,
ἐβδελύξω ἐμπρόνως, καὶ ἐν ἐρήμοις Θεῷ ἀπαύστως κράζειν
ἐπόθησας, σὲ ὑπερυψοῦμεν εἰς πάντας τοὺς αἰῶνας.

Τῆς τοῦ Κυρίου σου χαρᾶς, ἡξιώθης ὡς πιστὸς αὐτοῦ
οἰκέτης, ἥς νῦν ἐπαπολαύων, συμμετασχεῖν καὶ ἡμᾶς, δυ-
σώπει τὸν Κύριον, ὅσιε, σὲ ὑπερυψοῦντας, εἰς πάντας τοὺς
αἰῶνας.

Θεοτοκίον.

Ρῆξον τὰ ῥάκη τῶν ἐμῶν ἐγκλημάτων, παναγία παρθέने,
καὶ στολὴν ἀφθαρσίας ἐπένδυσόν με τὸ φῶς, τὸ θεῖον ἀρ-
ρήτως ἡ τέξασα, καὶ τῆς ἀκηράτου ζωῆς μέτοχον δεῖξον.

Ἡ Καταβασία.

Ὡδὴ θ'. Θεὸν ἀνθρώποις ἰδεῖν.

Ὡς μέγας ὄντως ἀστὴρ ἀνέτειλας, καὶ δαδουχεῖς τοὺς
πόρρω, συγκαλῶν πρὸς ἐντρύφησιν, τῶν ἀπείρων θαυμάτων
σου ἅγιε, ἔθεν πιστῶν τὰ πλήθη χαίρουσι σήμερον Χρι-
στὸν δοξολογοῦντα τὸν σὲ δοξάσαντα.

Υπάρχεις, Πάτερ, προστάτης ἄμαχος, καὶ πρεσβευτὴς
τῶν σὲ προσκαλουμένων Θεόδωρε· διὰ τοῦτο σκιρτῶντες τι-
μωμέν σου, μνήμην τὴν φωτοφόρον ἐκδυσωποῦντες σὲ, εὐ-
ρεῖν κακῶν τὴν λύσιν εὐχαῖς σου, ὅσιε.

Ὀντως ὡραία ἡ νῆσος γέγονεν, ὡραῖσμόν καὶ πρόμαχον
σὲ ἔχουσα, ἅγιε, καὶ καυχᾶται ἐν σοὶ καὶ ἀγάλλεται, σήμε-

ρον ἐν τῇ μνήμῃ τῇ σῇ Θεόδωρε, πάντας συγκαλοῦσα τοὺς πιστοὺς τοῦ μεγαλύνειν σε.

Θεοτοκίον.

Στρατὸν ἀθέων βαρβάρων ἔλεσον, Μητὲρ Θεοῦ καὶ φύλαξον τὴν νῆσον, ὣ δέσποινα, τῆς αὐτῶν πονηρᾶς ἐπιθέσεως· βλάβης παντοίας ἄλλης, πάντα γὰρ δύνασαι, ὡς τὸν παντοδύναμον Θεὸν ἀρρήτως τέξασα.

Ἄλλος. Τὸν ἐκ Θεοῦ, Θεὸν Λόγον.

Πρὸς πλατυσμὸν Θεοφόρε, ἐκ στενώσεως πάσης, μετέστης καὶ τῆς δόξης θεωρὸς τῆς τοῦ Κυρίου γεγέννησαι, οὗ τῷ ἔρωτι μάκαρ, παρέδραμες τοῦ βίου τὰ τερπνὰ, καὶ αὐτῷ προθυμία ψυχῆς κατηκολούθησας.

Υμνοὶς ἁσμάτων τιμῶμεν, τὴν ἁγίαν σου μνήμην, ἐν ᾗ πρὸς τὸν τῶν ὅλων ποιητὴν, Πάτερ μετέβης Θεόδωρε· καὶ αἰτοῦμεν σε πρέσβυν, ὑπὲρ ὡμῶν πρὸς τὸν Θεόν, τῶν αἰεὶ σὲ τιμώντων, ἀείμνηστε Πατὴρ ἡμῶν.

Θεοτοκίον.

Νῦν μὲ συνέχει πταισμάτων, καὶ τὸ φέγγος οὐ βλέπω τῶν τοῦ υἱοῦ σου Δέσποινα ἁγνὴ παραγγελμάτων, καὶ δέδοικα, τὴν ἐκεῖ τιμωρίαν, ἐξ ἧς με ῥῦσαι μόνῃ ἀγαθῇ· δωρουμένη πρὸ τέλους, ἐπιστροφῆς μοι δάκρυα.

Ἡ Καταβασία,

Καὶ τὸ ἐξαποστειλ. Ο' οὐρανὸν τοῖς ἄστροις.

Τὸ τῆς Κυθήρας κλέος, καὶ τῶν ὁσίων καλλονήν, Θεόδωρον τὸν γενναῖον, ἀνευφημήσωμεν πόθῳ· καὶ γὰρ αὐτὸν ἐν ἀνάγκαις ῥύστην κεκτήμεθα πάντες.

Θεοτοκίον

Τῇ κραταιᾷ σου σκέπῃ, ἀπὸ ἐχθρῶν ἐπιβουλῆς· ἡμᾶς ἁγνὴ τοὺς σοῦ, δούλους, φύλαττε πάντας ἀβλαβεῖς, σὲ γὰρ κεκτήμεθα μόνην, καταφυγὴν ἐν ἀνάγκαις.

Εἰς τοὺς Αἶνους ἰστώμεν στίχ. 5' καὶ λέγομεν

Δύο τῆς Ἑορτῆς, καὶ τοῦ ἁγίου δ' δευτεροῦντες τὸ ᾠ.

ἦχος πλ. 6'.

Ὁ λην ἀποθέμενοι

Κόσμον ἀποισάμενος, ἀπαρνησάμενος σάρκα, καὶ τὰ πάθη ὅσπερ μετὰ τῶν προσλήψεων βδελυζάμενος· ἀκριβοῦς γέγονας τηρητῆς Θεόδωρε προσταγμάτων τοῦ Κυρίου σου καὶ φύλαξ ἄριστος· ὅθεν σὺν πατρὶ καὶ τῷ πνεύματι, μόνην ἐν σοὶ πεποίηται καὶ τὰ ὑπὲρ φύσιν χαρίσματα, νέμει σοι πλουσίως θαυμάτων ἐξαισιῶν αὐτουργόν, καὶ τῶν ἐν ὀλίπῃ θερμότατον, ῥύστην ἀναδείξας σε.

Δις

Δεῦτε προσκυνήσωμεν, λαὸς ἐν οἴκῳ Κυρίου, ὅπου τὸ πανάγιον, σκῆνος τεθησαύριται τοῦ παμμάκαρος· ὃ τερπνοῖς ἄσμασι, καὶ παιδραῖς λαμπράσι· λιτανεύοντες βοήσωμεν, ἅγιε πρόφθασον καὶ τοὺς ἐν ἀνάγκαις ἐλέησον. Τοῦ κλύδωνος ἐξόρπασον, καὶ τῆς καταιγίδος τῶν θλίψεων· ἵνα τὴν σεπτὴν σου καὶ πάντιμον δοξάζωμεν σωρὸν τὴν ταῖς ἀκτίσιν ἐκλάμπουσιν τῶν κατορθωμάτων σου.

Πλοῦτον ἀναφαίρετον ἔχει σε νῆσος Κυθήρων, Πάτερ ἀξιάγαστε, φαιναῖς αὐγάζοντα ταῖς λαμπρότησιν· ἥ καὶ νῦν βράβευσον, τὴν εἰρήνην μάκαρ, καὶ εὐχαῖς σου αὐτὴν φύλαττε, πάσης κακώσεως, καὶ ἐπιβουλῆς τοῦ ἀλάστορος· τυχεῖν τε καταξιώσον διὰ πρεσβειῶν σου αἰοῖδιμε, τοὺς σὲ σὺν νυμνοῦντας, μερίδος τῶν δικαίων καὶ χαρᾶς, ὡς παριστάμενος πάντοτε θρόνῳ τοῦ παντάναχτος

Δόξα. ἤχος Πλ. α.

Ὅσπερ Πάτερ, τῆς φωνῆς τοῦ εὐαγγελίου τοῦ Κυρίου ἀκούσας, τὸν Κόσμον κατέλιπες, τὸν πλοῦτον καὶ τὴν δόξαν εἰς οὐδὲν λογισάμενος· ὅθεν πᾶσιν ἐβόας· ἀγαπήσατε τὸν θεόν καὶ εὐρήσετε χάριν αἰώνιον· μηδὲν προτιμήσητε τῆς ἀγάπης αὐτοῦ, ἵνα ὅταν ἔλθῃ ἐν τῇ δόξῃ αὐτοῦ, εὐρήσητε ἀνάπαυσιν, μετὰ πάντων τῶν ἁγίων· αὐτοῦ ταῖς ἱκεσίαις Χριστὲ φύλαξον καὶ σῶσον τὰς ψυχὰς ἡμῶν.

Καὶ νῦν τῆς ἐορτῆς.

Δοξολογία μεγάλη, καὶ ἀπόλυσις.

Μεγαλυνάριον.

Χαίροις τῶν Πατέρων ἡ καλλονή, χαίροις τῶν Ὁσίων, ἡ σεμνότης καὶ ἀσκητῶν· χαίροις τῶν Κυθήρων ἀγλάσμα καὶ κλέος, διώκτα τῶν δαιμόνων, χαίροις Θεόδωρε.

Τ Ε Λ Ο Σ